

Sectorul non-profit românesc: date existente, infrastructura de colectare, utilizarea datelor și posibile soluții de eficientizare

Bogdan Voicu, Ștefania Andersen, Dana Țălnar-Naghi

Despre autori:

Bogdan Voicu este cercetător științific la Institutul de Cercetare a Calității Vieții (Academia Română) și profesor asociat la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu. Este președinte al Romanian Quantitative Studies Association, membru al mai multor rețele de cercetare, între care Romanian Group for Studying Social Values. Bogdan a publicat în ultimii 20 de ani mai multe analize asupra participării civice în România și în lume, incluzând articole și capitole de cărți care circulă și sunt citate la nivel internațional. Printre publicațiile sale se numără și o carte de autor în limba română despre capital social. Bogdan este sociolog, dar are și o diplomă în Cibernetică Economică, având peste 25 de ani experiență în gestiunea de date. Detalii sunt disponibile pe site-ul personal: www.BogdanVoicu.ro.

Ștefania Andersen este director operațional al Fundației pentru Dezvoltarea Societății Civile. Din 2003 a fost implicată direct în planificarea și coordonarea unor programe multianuale de finanțare (cu focus pe guvernare și implicare democratică, dezvoltare instituțională, drepturile omului și incluziune socială), precum și programe de capacitate organizațională dezvoltate de FDSC pentru organizațiile neguvernamentale din România. A contribuit la evaluări regulate ale sectorului civic și al economiei sociale în România, integrate în produsele FDSC: Atlasul Economiei Sociale, România 2010 și România 2017. Sectorul Neguvernamental: profil, tendințe, provocări, Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile – România.

Dana Țălnar-Naghi este sociolog, doctorand în sociologie (Școala Doctorală a Academiei Române) și cercetător științific la Institutul de Cercetare a Calității Vieții. Are experiență de 9 ani în cercetare.

**Fundația pentru
Dezvoltarea
Societății
Civile**

RQSA
Romanian Quantitative Studies Association

Acest raport este realizat la solicitarea FDSC, în cadrul RQSA, cu sprijinul financiar al Romanian American Foundation.

Responsabilitatea pentru conținutul raportului revine exclusiv autorilor.

Fotografia de pe copertă: (c) Bogdan Voicu.

Disclaimer	3
Mulțumiri	3
Sinteza raportului	4
Introducere	6
Metodologie	8
Ce știm despre sector	10
Practici din alte țări în ce privește gestiunea datelor despre sectorul ONG	10
Date existente în România	12
Analize despre sectorul ONG din România.....	31
Rapoartele (literatura gri).....	31
Literatura academică.....	32
Rezultate din interviuri	33
Interesul celor intervievați față de tematica abordată	34
Ce este „Societatea civilă” sau „Sectorul ONG” și care este rolul său	35
Este nevoie de date?	36
Cunoașterea despre datele existente.....	39
Ce ar trebui să includă un set de date despre sector.....	39
Obstacole în generarea datelor	40
Obstacole la nivel de sector.....	40
Obstacole la nivel de organizație.....	41
Modele de urmat în generarea de date	42
Concluzii	43
Infrastructura curentă	43
Experiența internațională.....	44
Cum pot fi produse, gestionate și utilizate datele.....	45
Actorii relevanți în procesul de colectare și utilizare a datelor	46
Obstacole.....	46
Recomandări	48
Ținta de atins: Obiectivele utilizării datelor	49
Ținta de atins: Infrastructura.....	50
Acțiunile de întreprins	51
Elementul cheie: Integrarea datelor și un model de utilizare	53
Element de promovare: Stimularea utilizării.....	55
Pași de realizare: Un model de intervenție graduală	55
Recapitularea pașilor de urmat	59
Anexa 1. Detalii privind practicile din alte țări	61

Modelul anglo-saxon: raportare obligatorie anuală către o agenție dedicată	61
Modele cu raportări anuale exclusiv sau aproape exclusiv financiare.....	61
Modele cu raportare obligatorie anuală, dar fără o agenție dedicată sectorului.....	64
Registre simple, cu date de la înregistrare și eventual actualizări	64
Registre specializate, registru global, fără informații extinse	66
Modele (nestructurate) cu registre specializate și fără registru global	67
Modele (nestructurate) complet sau aproape complet nereglementate.....	68
Lista lucrărilor citate	69

FIGURI

Figura 1. Durata interviurilor realizate	34
Figura 2. Tipuri de cunoaștere cărora să le răspundă utilizarea datelor.....	40
Figura 3. Un flux simplificat al datelor în sectorul ONG	45
Figura 4. Strategia recomandată: elementele esențiale	48
Figura 5 Succesiunea nevoilor de cunoaștere și a consecințelor acționale ce pot fi acoperite sau documentate prin existența unui set de date utilizabil	49
Figura 6. Infrastructura de realizat în ce privește datele din sectorul ONG și fluxul datelor	50
Figura 7. Activități specifice de atins	51
Figura 8. Legătura dintre acțiuni și obiective	52
Figura 9. Integrarea datelor existente.....	54
Figura 10. Un posibil model de intervenție etapizat: Etapa 1, primii pași	55
Figura 11. Un posibil model de intervenție etapizat: Etapa 1, pașii imediat următori	56
Figura 12. Un posibil model de intervenție etapizat: etapa a doua	57
Figura 13. Un posibil model de intervenție etapizat: fluxurile complete.....	58

TABELE

Tabelul 1. Sumar al interviurilor realizate	8
Tabelul 2. Câteva practici observate în exemplele din alte țări	11
Tabelul 3. Surse de date administrative despre sectorul ONG din România	16
Tabelul 4. Cum pot arăta datele extrase din REVISAL	53
Tabelul 5. Cum pot arăta datele extrase din Registrul ONG	53
Tabelul 6. Tabelul rezultat după interconectare	53
Tabelul 7. Sinteza acțiunilor și alocarea lor pe stakeholders de implicat.....	60

DISCLAIMER

În lume, sectorul non-profit este etichetat în varii feluri. Sunt folosite fie alternativ, fie complementar, fie într-o suprapunere vagă, etichete precum ONG, organizații ale societății civile (CSO), asociație, fundație șamd. Uneori legile disting între forme ale unor astfel de entități, altele nu o fac.

În acest raport, toate aceste etichete sunt folosite alternativ, cu același sens: entități ale sectorului non-profit. Orice altă opțiune ar conduce la discuții despre sensul termenilor, și ar abate atenția de la subiectul principal al raportului. Am preferat această soluție pentru a asigura coerență și cursivitate textului, prioritizând însă folosirea termenului „ONG”.

MULȚUMIRI

Mulțumim celor 25 de interlocutori care ne-au oferit din timpul și expertiza lor pentru a înțelege mai bine sectorul non-profit și a putea redacta acest raport.

Acest raport se concentrează pe **descrierea sistemului de colectare și utilizare a datelor despre sectorul ONG** și pe identificarea unor **căi de eficientizare a colectării, analizei și utilizării datelor**.

În prim plan sunt două dimensiuni esențiale:

- Pe de o parte, ne întrebăm **ce este util să știm despre sectorul ONG**, scopul fiind de a propune căi de creștere a capacității de a repertoria regulat și de a cunoaște în profunzime sectorul, structura sa, domeniile de acțiune, impactul asupra societății.
- Pe de altă parte, ne întrebăm **ce date avem sau putem avea**. Raportul trece în revistă datele existente despre sectorul ONG, reprezentările ale actorilor relevanți din sistem, despre aceste date și explorează posibilitățile de îmbunătățire a calității datelor în sine, eficientizare a colectării datelor, și stimulare a utilizării lor.

Trei surse esențiale stau la baza demersului de față. Raportul se bazează pe **analiza datelor existente**, a **modelelor din alte țări**, și pe **interviuri cu actori cheie din domeniu**.

Rezultatele relevă o realitate complexă și destul de diversă:

- Există o mulțime de surse de date, dar care sunt afectate de deficiențe de înregistrare, de absența interoperativității/interconectării, de utilizarea dificilă.
- Cunoașterea sectorului ONG despre datele existente este limitată și lipsită de modele clare de utilizare.
- Există bariere date de stereotipuri despre sector și despre scopul utilizării datelor, care ar putea fi ușor îndepărtate prin oferirea de modele de utilizare.
- Există o cerere în creștere de a cunoaște sectorul, manifestă mai ales la nivelul donatorilor, dar și în partea organizațiilor non-guvernamentale preocupate de rolul sectorului¹ și a mediului academic.
- Experiența internațională nu oferă *un model* unic de gestiune, accesare și utilizare a datelor, ci numeroase variații a unor modele diverse, mergând de la absența completă a regularității și regularizării domeniului, până la structuri mai complexe. În acest sens pare a exista o dependență de cale, adică pattern-uri istorice ce au condus la modelele existente, precum și un potențial de a converge în timp spre același tip de model de colectare, gestiune și utilizare a datelor.

Căile de acțiune posibile, includ o abordare axată pe

- (1) creșterea accesibilității datelor prin asigurarea interoperativității,
- (2) o responsabilitate împărțită în asigurarea calității datelor, într-un proces în care autoritatea publică deține rolul primordial, dar parte din efort este preluat de sectorul ONG, fără ca vreuna din părți să aibă o încărcare cu sarcini peste puteri și cu scopul de a simplifica sarcinile curente ale fiecăruia dintre cei implicați
- (3) creșterea interesului față de date, încrederii în capacitatea lor de a promova sectorul, și legitimității întregului proces prin oferirea de modele de utilizare a datelor
- (4) așteptarea ca procesul astfel construit să producă anual date de calitate mai bună, ajungând în 3-4 ani la un nivel ridicat de precizie în estimări, dar producând încă din primul an estimări decente.
- (5) este în plus necesară stimularea producerii de analize mai detaliate, plasate dincolo de nivelul de statisticilor de bază, fie ele și detaliate pe domenii de activitate, în plan regional și la nivel de

¹ În cele ce urmează, astfel de organizații sunt etichetate drept „transversale”. Ele au între obiective/activități reflecția critică în ce privește rolul sectorului, promovarea acestuia, dezvoltarea societății civile șamd.

localitate. Este util a fi produse inclusiv analize de impact, ale eficienței, analize ale principalelor profiluri de organizații din sectorul ONG etc.

La nivel de detaliu, rafinarea modului curent de gestiune și utilizare a datelor este construită ca un proces de dezvoltare a unor bucăți distincte care se completează reciproc, dar pot exista și de sine stătător, producând rezultate notabile în sine.

- includerea codului din Registrul ONG în raportarea bilanțului tabela cu corespondența codurilor, care generează interconectarea bazelor de date. Actualizările urmează a fi anuale.
- o singură introducere de date, dar uniformizată, la nivelul grefelor. Reformarea sistemului curent, pornind de la noile înregistrări de ONG-uri.
- Curățarea bazei existente se realizează prin
 - compararea cu raportările bilanțului, dependentă de interconectarea dintre bazele de date
 - curățarea codurilor duplicat și a înregistrărilor fără cod.
 - Actualizare anuală prin corelare cu raportările bilanțului
- Actualizarea bazei de date cu domenii a FDSC, prin co-creare (implicarea comunității de ONG-uri) și comparare cu registrele sectoriale specializate
- Recuperarea informației istorice (datele din registrele speciale care nu se regăsesc în actualul Regstru ONG) este de realizat după analiza registrelor speciale din punct de vedere al modului de structurare a fiecăruia.
- Stimularea utilizării datelor și diseminarea informației astfel rafinate către ONG-uri, media, funcționari publici, decidenți.
- Asigurarea prezenței unor identificatori (fie codul alocat de autoritatea fiscală – CUI/CIF, fie cel din registrul ONG) în registrele existente pe varii domenii de activitate (spre exemplu lista organizațiilor de utilitate publică, cea a organizațiilor din sectorul non-profit), pentru a permite inter-conectarea dintre registre.

În întreaga Europă de Est, ONG-urile au cunoscut o creștere rapidă în ultimele decenii (Bernhard, 2020; Kažoka et al., 2021; Smith et al, 2018; Žiliukaitė, 2018). Creșterea a fost însoțită de o diversificare a activităților pe care le desfășoară, în special în furnizarea de servicii către societate. Creșterea numerică a acestor entități a atras după sine și o înțelegere difuză asupra sectorului în care ele activează, confruntându-se cu așteptări diverse din partea publicului larg, uneori idealiste sau eronate despre rolul pe care ONG-urile îi joacă în societate. În plus, diversificarea a fost însoțită de chestionarea rolului societății civile (Alvarez et al, 2017; Bakardjieva, 2021; Foa & Ekiert, 2017; Gagyi & Ivancheva, 2017), uneori venită datorită încercărilor de tip autoritar de a limita influența ONG-urilor (Heiss, 2019), alteleori din nevoia de a crește transparența ONG-urilor (Crack, 2019; Jordan, 2004), alteleori din simpla reflecție critică cu scopul de a le crește contribuția la organizarea societății (Bernhard, 2020), incluzând analiza impactului ONG-urilor (Kadirbeyoğlu et al, 2017) și eficientizarea modului de organizare a ONG-urilor (Anheier, 2014; Rozbicka et al, 2021).

Suntem astfel în fața unui context societal vizibil la nivel internațional în care devine extrem de importantă documentarea atentă a sectorului ONG, studierea sa, înțelegerea mecanismelor care conduc la eficiență și la evidențierea rolului în societate.

Un astfel de interes este de altfel regăsit la nivelul oricărei tip de organizație din societate, și se încadrează în tendința pe termen lung de a utiliza date pentru a documenta astfel de mecanisme și procese.

În cazul sectorului ONG, dificultatea intervine atunci când modurile de colectare și gestiune a datelor trebuie definite și evaluate. Ea survine din diversitatea acestor organizații care diferă puternic ca tip/ sector de activitate, misiune și modalitate de înregistrare. Mai mult, ele se află sub o presiune continuă în a-și arăta eficiența lor în societate, fiind nevoite să aducă dovezi constante ale creșterii lor organizaționale și a responsabilității misiunii. Responsabilitatea se referă în principiu la faptul că o organizație răspunde față de o terță parte și la obligația unei organizații de a da seama de activitățile sale, de a-și asuma responsabilitatea și de a disemina rezultatele sale într-un mod transparent. (Dsouza and Reddy, 2019).

Construind pe această temă, un raport recent din Letonia, menționează între concluziile sale: „There are many different tools in Latvia to obtain and collect information on the activities of NGOs, but none of them gives a clear picture of either the NGO sector or civil society organisations, allowing them to be isolated from NGOs and to obtain comprehensive information on the fields of activity of organisations, types of economic activity” (Kažoka et al., 2021: 7)

Raportul de față, centrat pe cazul României, își propune să aducă în față necesitatea cunoașterii și folosirii datelor despre sector din dorința de a îmbunătăți pe de o parte încrederea și recunoașterea ONG-urilor în relația lor cu toate părțile interesate (beneficiari, comunități locale, peers, donori, mediul privat, autorități publice, mediul academic, publicul larg) dar și pentru a consolida sectorul prin sugestii de îmbunătățire. În capitolul despre *datele și modelele existente* sunt discutate comparativ cu cazul României și experiențele altor state privind mecanismele și modalitățile de menținere a unei evidențe a sectorului ONG.

Raportul de față caută să răspundă la **cinci întrebări majore**:

- (1) Care este infrastructura existentă în sector pentru colectare de date?
Infrastructura poate fi una funcțională, fie și parțial, sau poate fi latentă, adică să existe, dar să nu fie utilizată sau să nu fie utilizată la potențialul maxim.
- (2) Ce ar fi util să știm despre sector, din perspectiva actorilor relevanți din domeniu?
Informația poate fi comparată cu ceea ce pot oferi cu adevărat datele în privința sectorului. Compararea poate informa politicile de promovare a colectării de date, identificând domeniile unde

se poate interveni pentru a crește legitimitatea și sustenabilitatea gestionării eficiente a fluxurilor și stocurilor de date despre sector.

(3) Cum gestionează alte țări fluxurile de date din sector?

Modelele din alte sisteme pot fi folosite ca punct de plecare/inspirație în construcție sistemului românesc.

(4) Care sunt acei stakeholders relevanți pentru domeniul analizat?

Implementarea oricărei soluții are nevoie să țină cont de opiniile, atitudinile și resursele acestor actori.

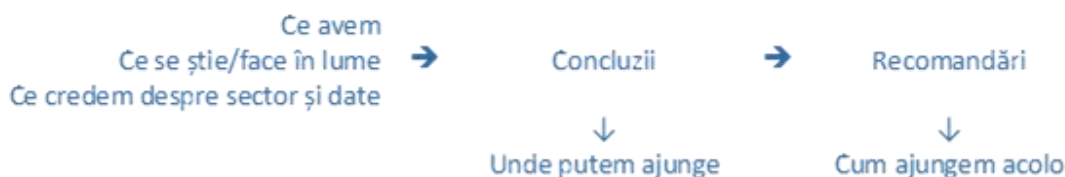
(5) Cum sunt utilizate datele?

A avea date doar pentru date constituie o întreprindere lipsită de esență. Prin urmare, este important a conștientiza la ce ajută aceste date, pentru ce sunt utile, ce se poate face cu ele, care sunt principalele direcții ce pot fi modelate, influențate, dezvoltate, îmbunătățite prin utilizarea acestor date.

Obiectivul final este de a caracteriza starea sistemului de colectare și utilizare a datelor despre sectorul ONG și de a identifica posibile căi de eficientizare.

Ca **metodă**, recurgem la analiza a ceea ce se petrece în alte țări și, complementar, la interviuri cu persoane cheie din sector despre starea acestuia, focalizându-ne pe datele existente, modurile de utilizare și potențialul de a îmbunătăți starea actuală.

În cele ce urmează, raportul începe prin a descrie pe scurt metodologia, apoi prezintă ceea ce se știe despre situația din România – bazat pe datele existente și utilizarea acestora în rapoarte și literatură academică, se concentrează pe modelele din alte țări, iar mai apoi sunt prezentate rezultatele interviurilor realizate. Un capitol de concluzii structurează o imagine concisă a celor constatate și pregătește capitolul final în care este structurată o recomandare de eficientizare a sistemului studiat.

Cu alte cuvinte, plecăm de la ceea ce există (date, modele din alte părți, analize din spațiul românesc).

Apoi ne uităm la ce cred oamenii din sector că se poate face cu datele și de unde pot fi luate acestea.

Pe baza celor două tipuri mari de input, structurăm concluzii despre starea datelor în sectorul ONG.

Pe baza concluziilor definim recomandări pentru acțiune.

Studiul de față este unul de tip *mixed-methods*, în sensul că își culege informația empirică din trei surse principale: analiza datelor existente despre România; studiul modelelor existente în alte țări; respectiv interviuri cu actori cheie din domeniu din România.

Datele existente despre România sunt trecute din revistă prin prisma fluxurilor de date pe care le cunoaștem. Utilizarea lor este dată de rapoartele despre sector la care am avut acces.

Analiza modelelor existente se concentrează pe țările Uniunii Europene, la care am adăugat Canada, SUA, Australia, Elveția, Moldova și Balcanii de Vest. Centrarea geografică este dată de faptul că aceste țări îndeplinesc cel puțin una dintre condițiile următoare: (1) sunt apropiate cultural de România, (2) constituie societățile utilizate în general drept referențial în România.

Lectura modelelor existente este bazată pe investigarea site-urilor dedicate din țara respectivă, pe articole și rapoarte despre sectorul non-profit din acea țară, pe studiul legislației aferente². Sunt incluse în analiză toate țările UE sau asociate/candidate, cu câteva excepții: Finlanda, Cehia, Cipru, Grecia.

Interviurile cu actori cheie au fost realizate în perioada iulie-septembrie 2021 și au vizat cinci direcții distincte: cea mai importantă constă în identificarea unor membri ONG activi în sector, recunoscuți ca fiind influenți prin poziționarea publică și ca parte a unor ONG-uri transversale, adică acele ONG-uri care nu sunt neapărat dedicate doar unui domeniu distinct și includ și acțiuni de abordare reflexivă a sectorului ONG.

În al doilea rând am discutat cu reprezentanți ai donorilor, pentru a înțelege modul lor de raportare la nevoia de date și soluțiile la care se pot gândi aceștia.

Similar, am inclus mediul academic și administrația publică, primii ca utilizatori ai datelor, iar cei din urmă ca gestionari ai procesului de generare a datelor.

În fine, am purtat discuții nestructurate cu reprezentanți ai organizațiilor non-profit mici, neimplicate în procesele de gestionare a sectorului. Scopul acestor discuții mai puțin structurate a fost în principal de a înțelege măsura în care astfel de organizații acceptă nevoia de a raporta și ar putea dori să participe la exerciții de raportare mai extinse.

Tabelul 1. Sumar al interviurilor realizate

Tip interviuat	Număr intervievați
ONG transversale	12
Donori & Fundații corporatiste	4
Mediul Academic	2
Administrație Publică	2
ONG-uri mici	5
Total intervievați	25
Număr interviuri	22*

*unele interviuri au fost realizate în grup, incluzând prezența mai multor intervievați.

Interviurile au fost moderate de către Bogdan Voicu, Ștefania Andersen și Dana-Ioana Țălnar-Naghi. Majoritatea au implicat un singur interlocutor, dar câteva dintre interviuri au fost realizate cu 2 sau 3 intervievați.

² ECNL (2018, 2019) au fost folosite pentru validarea informațiilor, acolo unde a fost posibil.

Temele de discuție au vizat rolul ONG-urilor în societate, nevoia de a avea date, cunoașterea despre datele existente, utilizarea acestora și așteptările de la utilizarea acestora. Am propus interlocutorilor și modele existente în alte părți, rugându-i să comenteze despre fezabilitatea lor în spațiul românesc.

Majoritatea interviurilor au fost realizate online. Discuțiile cu patru dintre ONG-urile mici au fost ad-hoc și s-au desfășurat face-to-face. Tot face-to-face a avut loc și discuția cu unul dintre funcționarii publici intervievați.

În prezentarea rezultatelor folosim des extrase din interviurile realizate. Pentru anonimizare, am marcat extrasele din interviuri provenite de la intervievați ONG-iști cu litera O (O1 este primul interviuat, O2 al doilea șamd), cu A pe cele din mediul academic, cu D pe cele cu reprezentanți ai donatorilor, cu PA pe cele ale administrație publice.

Data fiind perspectiva calitativă utilizată, raportarea și analiza informației colectate nu este una cantitativă, numerică. Raportul prezintă perspectivele observate la interlocutori, fără a spune dacă acestea sunt majoritare sau nu. Interesul este de a studia ideile prezente în mediul ONG și la alți stakeholders din afara sectorului dar relaționați cu sectorul și de a le prezenta ca atare, nu de a decide care este mai răspândită în sector și care este marginală. Uneori însă, când una dintre poziții era evident dominantă, am atras atenția în acest sens.

Evident, nu discutăm aici despre o abordare „reprezentativă” a sectorului, în contextul în care „reprezentativitatea” constituie un termen asociat inferenței statistice. Ceea ce am intenționat a fost să observăm opinii existente la actorii (*stakeholders*) din domeniu, și să le utilizăm mai apoi în structurarea unei propuneri de eficientizare a colectării, gestiunii și utilizării datelor despre sectorul ONG. Prin urmare, rezultatele din interviuri nu oferă o fotografie exactă a sectorului, ci listează ideile despre gestiunea datelor.

Acest capitol prezintă ceea ce știm despre sector.

Este vorba de trei tipuri distincte de cunoaștere, care structurează subcapitolele ce urmează:

- Ce fel de practici există în alte țări
- Ce fel de date există în România
- Ce s-a scris despre sectorul ONG din România

Rezultatele converg spre a observa:

- ✚ O variație mare a modelelor existente în țările pe care le folosim în general ca referențial, adică cele ale civilizației vestice, din care România face parte
- ✚ Existența a numeroase surse de date în România, dar aflate adesea într-o stare de dezvoltare sub nivelul contemporan al fluxurilor de date, generând baze de date parțiale sau insuficient de precise și incumbând dificultăți de acces sau utilizare
- ✚ O subutilizare a seturilor de date existente.

PRACTICI DIN ALTE ȚĂRI ÎN CE PRIVEȘTE GESTIUNEA DATELOR DESPRE SECTORUL ONG

Raportul de față se concentrează pe civilizația vestică, din care România face parte, prezentând succint particularități ale sistemelor din câteva state, descrise succint în **Anexa 1**. În centrul atenției stau existența unuia sau mai multor registre, frecvența raportării, tipuri de date raportate, disponibilitatea datelor, entitatea însărcinată cu raportarea sau întreținerea registrului, subordonarea către diferite alte agenții ale administrației publice.

Pentru a facilita lectura, am grupat țările în tipuri de modele, structurate în funcție de (1) prezența unei agenții dedicate sectorului ONG, având (și) rol în colectarea de date; (2) periodicitatea și obligativitatea raportărilor; (3) structura și gradul de detaliere a informației ce se colectează de la ONG-uri. Rezultatul este o tipologie care nu este neapărat foarte precisă, dar permite citirea ordonată a practicilor din alte societăți. Niciuna dintre țările luate în considerare nu se suprapune perfect peste un model, ci fiecare societate combină în practică aceste categorii³. Aceasta nu știrbește din capacitatea modelelor propuse de a ghida citirea.

- Modelului „*anglo-saxon*” aduce cu sine o raportare destul de detaliată către o agenție dedicată. Aceasta poate colecta toate datele, inclusiv cele fiscale, sau poate prelua datele fiscale de la autoritatea însărcinată cu colectarea de taxe.
- Modelul cu „*raportări anuale aproape exclusiv financiare*” se remarcă prin faptul că, indiferent de prezența unei agenții dedicate sectorului, actualizarea bazelor de date despre ONG-uri merg în două direcții: adăugarea de ONG-uri noi și raportările financiare, ce pot fi integrate cu lista de ONG-uri.

³ Categoriile de modele sunt astfel mai degrabă „tipuri ideale”. În sensul weberian al termenului, tipul ideal constituie o categorie ce ilustrează perfect un mod de a face. Spre exemplu, din punct de vedere al modului în care se redistribuie și se furnizează bunăstarea, discutăm despre modele de stat „liberal”, „social-democrat”, „conservator”, „mediteranean”, dar nicio societate nu se încadrează perfect în vreunul din aceste tipuri ideale, ci constituie combinații ale lor. Tipologia propusă în anexă urmează actul principiu, de a încadra în categoriile respective societăți, chiar dacă părți din practicile lor de a gestiona datele din sectorul ONG ar fi mai degrabă similare unui alt model.

- Modelul „cu raportare anuală obligatorie, dar fără agenție dedicată” diferă de cel anglo-saxon în principal prin absența agenției unificatoare a fluxurilor de date. El presupune raportări anuale, care merg dincolo de datele fiscale, cel puțin pentru un segment al sectorului ONG. Sunt doar două cazuri pe care le-am inclus în această categorie, Spania și Suedia, cu experiențe diferite de a solicita date suplimentare de la ONG-uri.
- Modelul „cu registre simple” este cel mai răspândit. El presupune a avea un registru⁴, întreținut de un minister sau agenție oarecare, de regulă disponibil public în format tabular, și care include un minim din datele de la înscriere. În puține cazuri astfel de date includ și obiectivele sau grupurile țintă. De regulă, actualizarea este permanentă, implicând includerea asociațiilor nou înscrise și radierea celor dizolvate.
- Modelul cu „registre specializate, registru global, fără informații extinse” este o simplă variație a celui de sus, în care registru „global” care include toate asociațiile/fundațiile, este dublat prin registre specializate, dar nici primul nici cele specializate nu includ informații detaliate sau actualizate anual.
- Modelele *nestructurate* sunt cele care nu includ deloc un registru „global”. Unele dintre ele includ registre specializate, întreținute pe domenii de activitate. Altele nu au preocupări de a reglementa fluxul de date despre sector.

Variatatea de modele este remarcabilă. Am descris mai sus, pe scurt, șapte categorii distincte. Deși sunt multe diferențe și aspecte de luat în considerare, se pot identifica câteva tipuri de practici de luat în considerare, grupate cu titlu ilustrativ și evidențiate prin culoarea fontului pe domenii mari în Tabelul 2.

Tabelul 2. Câteva practici observate în exemplele din alte țări

Gradul de centralizare	<ul style="list-style-type: none"> • Înregistrarea într-un registru dedicat • Înregistrarea în registrul comerțului • Registre sectoriale • Prezența unui registru național comprehensiv (incluzând mai mult decât date de contact)
Modul de actualizare	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Importul de date de la autoritatea fiscală</i> • <i>Actualizări anuale obligatorii</i> • <i>Actualizări periodice incluzând curățirea registrului prin eliminarea asociațiilor desființate legal</i> • <i>Date detaliate privind proiectele în desfășurare</i>
Entitatea care gestionează datele	<ul style="list-style-type: none"> • O agenție dedicată, independentă • O agenție în subordinea unui minister • Agenții cu atribuții de control și intervenție • Agenții din afara administrației publice • Fără agenție dedicată, liste și baze de date sectoriale
Disponibilitatea datelor și Utilizare/Analize	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Datele sunt disponibile public integral</i> • <i>Datele sunt disponibile public parțial</i> • <i>Analize descentralizate în plan regional</i> • <i>Absența oricărei preocupări formale pentru analiză</i>

Tabelul listează tipuri de practici, care pot fi comune mai multor modele. Modalitățile de menținere a unei evidențe a sectorului NGO merg de la **lipsa completă a preocupărilor în domeniu, la a propune sisteme complexe, cu raportare anuală, deopotrivă financiară, a activităților, membrilor, etc.** Există o dependență

⁴ Sau mai multe, defalcate în funcție de distincțiile asociație/fundație/federație, cu micile variații care apar de la un stat la altul. Principiul este să existe un registru „global” sau un set de astfel de registre (pe tipuri de organizare juridică), dar care să includă toate ONG-urile, indiferent de obiectul de activitate.

istorică ce structurează aceste diferențe de abordare. Modelul anglo-saxon, mai vechi, implică complexitate mai ridicată și raportări anuale detaliate. Modelul german aduce cu sine descentralizare ridicată și o anume libertate a asociațiilor care nu au obligații de raportare. Modelul francez distinge între tipuri de ONG-uri și impune raportări sumare. Pentru fundații, modelul spaniol aduce cu sine nevoia raportării anuale, narrative, a planului de acțiune. Majoritatea societăților europene se centrează însă exclusiv pe datele de la înființare și pe raportările anuale la fisc.

Gestionarea datelor despre sectorul ONG revine în unele cazuri unei agenții dedicate (mai ales în modelul anglo-saxon, dar și în Austria, Elveția, în câteva țări din Balcanii de Vest etc.). Alteori este doar rolul biroului de statistică (Suedia), a registrului comerțului (Estonia, Letonia), sau a unor departamente în cadrul Ministerului de Interne (Austria, Slovacia) sau a Ministerului Justiției (Spania, Austria, Croația, Portugalia). Subordonarea poate fi însă și către Ministerul Protecției Sociale (Australia, Danemarca), către Primul Ministru (Franța) sau direct către Parlament (Anglia).

Indiferent de subordonare, **acolo unde se colectează date, acestea devin de regulă disponibile în spațiul public, ca date deschise sau cel puțin disponibile la cerere, inclusiv în format tabular (baze de date)**. În câteva cazuri (spre exemplu în Danemarca sau Letonia), datele sunt conectate automat cu cele raportate la autoritatea fiscală.

Dincolo de acestea, există o practică generalizată, prezentă aproape pretutindeni și care devine standard în domeniu: **înregistrarea și actualizarea sunt realizate în general online**. Excepțiile apar de regulă atunci când registrele sunt apanajul unor autorități locale.

Dezvoltarea unei strategii coerente în România poate împrumuta din aceste practici și le poate combina în funcție de posibilitățile societății, a disponibilității ONG-urilor de la noi, a existenței unei construcții instituționale adecvate.

DATE EXISTENTE ÎN ROMÂNIA

Modul de gestiune a sectorului non-profit în România seamănă cu modelul cu registre simple, dar împrumută și din modelul cu registre specializate.

Modelul de gestiune a datelor despre sectorul non-profit în România este orientat către o administrare centralizată la nivel național, date fiind reglementările legale privind organizarea și funcționarea ONG-urilor, cu responsabilitate distribuită între diverse entități ale sistemului public și judiciar. Astfel, principalele **surse de informații oficiale** sunt reprezentate de:

- Registrul Național ONG administrat de Ministerul Justiției și Registrele speciale de la instanțe⁵
- Baza de date ANAF cu informații fiscale și bilanțuri
- Registrul General de Evidență a Salariaților (REVISAL), administrat de Inspekția Muncii
- Seriile de date statistice ale Institutului Național de Statistică, bazate pe date de sondaj sau extrase din cele trei surse de mai sus
- Registre separate, instituite prin legislație specifică, cu rol de evidență și transparentizare a informațiilor despre entități acreditate și/sau autorizate pentru furnizarea de servicii sau derularea de

⁵ „speciale” este o etichetă ce poate stârni confuzii în acest context. Ea este specificată ca atare în OG26/2000 cu privire la asociații și fundații, respectiv Ordinul ministrului de stat, ministrul justiției, nr. 954/B/C/2000 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea Registrului asociațiilor și fundațiilor, Registrului federațiilor și Registrului național al persoanelor juridice fără scop patrimonial – articolul 1. Aceste registre constituie sursa primară de date despre sectorul ONG.

activități în domenii specifice (i.a. servicii sociale, formare continuă, servicii de ocupare, etc.) sau care pot beneficia de eventuale facilități fiscale (i.a. Registrul entităților / unităților de cult, Registrul întreprinderilor sociale, Registrul unități protejate, etc.).

Gradul de accesibilitate și disponibilitatea acestor surse într-un format analizabil variază semnificativ. Majoritatea sunt accesibile online, cel puțin parțial, însă cu numeroase provocări la nivel de prelucrare/utilizare a datelor.

Registrul Național ONG⁶ constituie principala sursă de informație, disponibilă în format analizabil (pe pagina Ministerului Justiției și prin data.gov.ro), dar cu dezavantajul de a nu fi actualizat și complet în varianta publică și, în fapt, de a nu centraliza toată informația colectată la înființare. *Înregistrări multiple* pentru aceeași organizație, *câmpuri de date incomplete, aspecte tehnice ce țin de format* afectează posibilitatea de utilizare relevantă a registrului în dimensionarea sectorului sau verificarea informațiilor de bază despre organizații.

Datele de la ANAF, deși ușor de raportat pentru ansamblul sectorului, nu sunt utilizate ca atare de către depozitarul lor (Ministerul de Finanțe - ANAF). Mai mult, nu există nicio instanță care să facă legătura între ANAF (datele publice) și Registrul Național ONG. Aceasta nu este deloc surprinzător, date fiind unele dintre modelele descrise ca existând în alte țări, și unde regăsim aceeași lipsă de comunicare dintre diferite tipuri de date.

Să notăm că datele de la ANAF sunt (parțial) publice prin data.gov.ro, unde regăsim pe de o parte raportările fiscale (identificate prin codul fiscal) și pe de altă listă entităților (care pune în legătură numele entității și codul fiscal)⁷.

Problema centrală în cazul sistemului românesc este însă legată de *absența unui cod unic* care să unească datele din diversele registre sau surse de date existente. Mai exact, ANAF folosește ca identificator codul de înregistrare fiscală, în timp ce Registrul ONG are propriul său cod, diferit însă de cel inițial acordat de grefier ONG-ului la înregistrare, și fără să existe o tabelă de corespondență cu certificatul de înregistrare fiscală. Corespondența dintre bazele de date ar putea fi dată de denumirea organizației, dar cum la câmpurile alfanumerice apar erori inerente de introducere, iar în limba română scrisă curentă utilizarea discreționară a diacriticelor conduce la și mai multe inadvertențe, efortul de a pune laolaltă informațiile fiscale cu cele din Registrul ONG este uriaș.

Datele disponibile la INS sau REVISAL sunt în aceeași situație, de a nu putea fi interconectate cu cele din Registrul Național ONG. Ele pot contribui la caracterizarea sectorului din punct de vedere al numărului de angajați și al tipurilor de activități desfășurate de aceștia, a timpului petrecut lucrând pentru sectorul ONG, a stabilității forței de muncă din sector.

**„Datele există. Nu putem spune că nu avem date.
Doar că ele trebuie eliberate de pe unde sunt.” (O1)**

⁶ Registrul Național ONG preia informație de la registrele speciale. Legea îl desemnează cu denumirea de *Registrul național al persoanelor juridice fără scop patrimonial*. Pentru a se face diferența față de registrele de la instanțe, și a se sublinia caracterul unificator, registrul este desemnat și ca „Registrul Național”. Ministerul Justiției folosește pe propriul site numele de Registrul Național ONG. În fapt, este vorba de un set de registre (al asociațiilor, al fundațiilor, al federațiilor șamd) reunite sub aceeași etichetă. De fapt, date fiind similitudinile, este ușor de imaginat întregul sistem ca pe o singură tabelă, în care se adaugă o coloană ce precizează dacă entitatea respectivă este asociație, fundație sau federație. Din punct de vedere al fluxurilor de date și gestiunii informației, distincția este puțin importantă (ea devine interesantă abia la implementarea finală, presupunând doar adăugarea unor câmpuri în bazele de date); de aceea, pentru simplitate, și pentru a evita discuțiile legate de sensul legii și/sau de neclaritățile acesteia, acest raport referă registrul (care poate fi privit și ca set de registre) prin sintagma „Registrul Național ONG” sau, pentru a permite o comunicare mai rapidă, „Registrul ONG”.

⁷ <https://data.gov.ro/organization/mfp>

În afara surselor de date administrative menționate mai sus, există **cercetări** realizate în sector sau din afara sectorului dar despre sector, care **generează baze de date despre sector**. Aceste date, de regulă sondaje de varii tipuri, sunt adesea cel puțin teoretic în spațiul public, dar identificarea lor este dificilă, iar utilizarea destul de rară.

Sondajele în cauză includ în primul rând studiile comparative internaționale în care România este implicată, precum Eurobarometrele (distribuite prin GESIS-Leibniz Institut für Empirische Sozialforschung – www.gesis.org), seria European Values Study / World Values Survey (gestionate în România de Romanian Group for Studying Social Values – www.RomanianValues.ro și realizate în 1993, 1999, 2005, 2008, 2012, 2017/2018), Romanian Elections Studies (parte a CSES, dar rămas de câțiva ani fără finanțare - <https://resproject.wordpress.com/>), European Social Study (www.europeansocialsurvey.eu), European Labour Force Survey, European Union Statistics on Income and Living Conditions (ultimele două de la Eurostat, implementate în România de INS), sondajele Eurofound (în principal European Company Survey).

Numeroase alte sondaje realizate în România furnizează date interesante, dar unele din aceste surse sunt dificil de reperat. Seria de Barometre ale Opiniei Publice finanțate cândva de Fundația Soros aduce informație despre anii 1994-2007 (bazele de date nu sunt momentan în spațiul public, dar urmează a fi readuse online de către RQSA). Un sondaj al sectorului ONG a fost realizat de Banca Mondială în 2020 (Călin, 2020), dar baza de date nu este publică. Un serie de sondaje realizate anual de FDSC în perioada 2008-2016, aduce informații despre un eșantion mic de ONG-uri, sub eticheta de „Barometrul licerilor ONG”, dar bazele de date nu sunt publice. Un sondaj similar a fost realizat de FDSC și în 2012, dar pe o temă punctuală (FDSC, 2012)

Toate aceste baze de date pot fi folosite pentru a înțelege componente ale sectorului în detaliu, dar nu pentru statistici descriptive. Datele, analizate dincolo de nivelul mediilor și distribuțiilor de frecvență (a procentelor), permit înțelegerea motivațiilor celor ce se alătură ONG-urilor de diferite tipuri, profilul angajaților din ONG-uri, capacitatea sectorului de a genera dezvoltarea societății etc.

Liste ale ONG-urilor sunt sau au fost generate de diverse organizații ca *mecanisme de creștere a vizibilității* privind activitatea ONG-urilor sau *facilitarea accesului la surse de finanțare* (i.a. redirectioneaza.ro, sustinebinele.ro etc.) sau instituții ca *instrumente de informare sau transparentizare* a proceselor de luare a deciziilor (i.a. platforma CONECT⁸, Repertoarul ONG al Camerei Deputaților, registre de transparentă la nivelul diverselor instituții, etc.). Majoritatea sunt limitative ca volum de date și organizații atrase, fiind bazate pe auto-înregistrare, prin urmare interesul pentru înscriere în aceste liste și actualizarea informațiilor sunt determinate de utilitatea și plus valoarea pe care prezența într-o astfel de bază de date o poate genera pentru organizație.

Surse de date pentru cunoașterea sectorului din perspectiva activităților derulate și a potențialului de impact la nivel de comunitate ar putea fi reprezentate de **mecanismele/programele de finanțare sau susținere** a sectorului. Pe această dimensiune însă, deși teoretic informațiile sunt publice (fie accesibile direct în online, fie pot fi solicitate de la autorități în cazul finanțărilor publice), sursele sunt multiple și implică eforturi considerabile pentru o analiză comprehensivă la nivel de sector.

Pentru *finanțare publică*, lipsește o interfață de urmărire a finanțărilor acordate *la nivel local*, care să permită o analiză a suportului pe domenii de intervenție sau distribuție geografică (dincolo de datele agregate ce pot fi obținute din analiza execuției bugetare la nivelul instituțiilor publice). Finanțarea *la nivel central*, de la bugetul de stat și din alte surse publice externe (UE, EEA, etc) este administrată de diverse structuri și prim

⁸ Secretariatul General al Guvernului a dezvoltat recent *CONNECT – Catalogul Organizațiilor Neguvernamentale pentru Evidență, Consultare și Transparentă*, o încercare de a lista ONG-urile din România, care la 12.11.2021 includea, spre exemplu, în București 114 entități, iar în Prahova 6 (București și Prahova sunt cele mai populate două județe din România). CONECT include doar o listă cu numele, domeniul principal de activitate (un singur domeniu), localitatea, telefonul și email-ul de contact.

urmare și complexitatea datelor accesibile diferă, la fel și prezentarea acestora (clasificări pe tipuri de beneficiari, elemente care să permită analiza distribuției geografice sau pe domenii, date deschise sau nu, sume contractate vs sume cheltuite vs rezultate, etc).

Pentru *finanțare privată*, cele câteva platforme de fundraising/crowdfunding active și în dezvoltare pot reprezenta surse valoroase de date pentru cunoașterea sectorului, din perspectiva relației directe cu cetățeanul și a impactului generat. Date ce pot fi corelate cu informațiile disponibile în raportările financiare obligatorii (ale ONG-urilor referitoare la surse de finanțare și ale companiilor pe partea de sponsorizare/mecenat) sau cu informațiile oferite de companii despre propriile programe de responsabilitate socială.

Tabelul 3 listează sursele de date despre sectorul ONG din România, detaliind cele sintetizate mai sus și precizând pentru fiecare sursă de date principalele atuuri, dar și limitări, dezavantaje și obstacolele de utilizare.

Să notăm faptul că cea mai mare parte a acestor registre nu aduc informație extinsă despre ONG-uri, ci doar complementară, utilă însă în exercițiile de curățare a Registrului ONG sau în eforturile de identificare a domeniilor de activitate a ONG-urilor. Spre exemplu, *Registrul Național al furnizorilor de servicii de ocupare* se constituie în liste ce sunt publicate anual pe site-ul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Listele includ certificatele de acreditare alocate în fiecare an, fără referire la anul anterior. Analiza lor permite a identifica care sunt ONG-urile active în domeniul respective și presupune mai multe tipuri de pregătiri ale listelor respective: aducerea lor din format .pdf în format tabular, distincția între ONG-uri (listele nu disting entitățile acreditate pe tipuri de organizare), trecerea de la indexarea pe baza certificatului alocat la cea pe baza unui cod unic al organizației (o organizație poate fi acreditată de mai multe ori, în domenii diferite, astfel încât poate apare de mai multe ori în listă; identificarea organizațiilor se realizează în prezent prin nume și adresă). Munca de a aduce datele la o formă utilizabilă este relativ ridicată în comparație cu cantitatea de informație generată: versiunea 2020 a listei reunește un număr de 73 de înregistrări, din care aproximativ jumătate se referă la ONG-uri, unele apărând de două ori în listă.

De asemenea, este important de observat că, deși aduc informație valoroasă și este îmbucurătoare existența lor, majoritatea registrelor disponibile suferă din punct de vedere al modului de structurare și a consistenței introducerii informației. Cvasimajoritatea au nevoie de restructurare și curățare înainte de a fi utilizate în orice analiză exceptând simpla listare (excepțiile includ spre exemplu registrele de la ANAF și Registrul sportiv).

Tabelul 3. Surse de date administrative despre sectorul ONG din România

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
GENERALE	Registre speciale de la instanțe	Instanțe locale	Procedura judiciară de înregistrare a unui ONG, respectiv înregistrare a modificărilor statutare	<p>Date de înregistrare și identificare ONG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Denumire - Sediul social (județ, localitate) - Stare actuală - Scop și obiective - inițial și modificări ulterioare - Asociați/fondatori - Conducere, reprezentanți și modificări ulterioare - Statut utilitate publică - Asociație religioasă (DA/NU) 	<p><i>Nu sunt disponibile public</i> Certificatul se eliberează exclusiv la solicitarea organizației</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Date incomplete / sumare - diferențe de abordare la nivel de instanțe în privința datelor introduse în dosar electronic (la nivel de operatori i.e. grefieri): - Ce/Câtă informație se înregistrează, în special ref. scop, obiective, modificări, asociați/membri fondatori - Aspecte tehnice (format date, preluarea denumirii, etc) ce afectează procesul de prelucrare a datelor <p>Necesar a se institui un element de identificare unic pentru o organizație care să permită interoperabilitate între RS, RN și orice alt registru sau evidență națională/locală. Codul de înregistrare fiscală (CIF) poate fi acest identificator, dată fiind obligația în acest moment ca orice organizație să solicite eliberarea CIF în maxim 30 de zile de la data dobândirii personalității juridice.</p>

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registrul Național ONG	Ministerul Justiției	Informații transmise de către instanțe către Ministerul Justiției	<p>Evidență centralizată a seturilor de date transmise de instanțe locale (teoretic toate datele din dosarul electronic al unei organizații de la nivelul instanței este disponibil în baza de date MJ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Denumire - Sediul social (județ, localitate) - Stare actuală - Scop - inițial și modificări ulterioare - Asociați/fondatori - Conducere, reprezentanți și modificări ulterioare - Statut utilitate publică 	<p>Acces public la o parte din datele dosarului electronic al organizației (open data) pe site MJ</p> <p>(https://www.just.ro/registrul-national-ong/) și data.gov.ro (https://data.gov.ro/dataset/registrul-national-ong):</p> <p>Regularitate actualizare: lunar pentru date disponibile în excel (MJ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Date incomplete/sumare (idem Registre speciale), inclusiv la nivel de nr. alocat în RN care ar permite urmărirea evoluției înregistrării organizațiilor de-a lungul anilor sau sediu social pentru determinarea distribuției geografice - Actualizare date - diferențe între datele la nivel de Registru special față de cele din RN – incerte termenele de preluare/actualizare date între registre) - Înregistrări multiple pentru aceeași organizație, în particular în situații în care au intervenit modificări de stare, transfer de la o instanță la alta - Încadrarea inconsistentă pe categorii (asociații, fundații, federații, uniuni) – existența în continuare a categoriei Neprecizate în setul de date publicat de MJ nu se justifică - Incluziunea în RN a organizațiilor patronale și sindicale, asociațiilor de proprietari, CAR-uri și a altor categorii înființate în baza unor legi speciale, fără posibilitate de selecție facilă

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Informații fiscale și bilanț	Ministerul de Finanțe – ANAF	<p>Eliberare CUI pentru ONG max 30 zile de la dobândirea personalității juridice</p> <p>Situații financiare anuale - obligativitate pentru persoanele juridice fără scop patrimonial care conduc contabilitatea în partidă dublă (se pot transmite și electronic prin portal e-guvernare.ro). În caz de inactivitate, obligatorie transmiterea unei declarații către ANAF</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Date identificare (denumire, adresa, înregistrare, etc) - Indicatori de bilanț, respectiv de rezultat 	<p>Acces public parțial – unitate cu unitate pe site www.mfinante.ro sau serii de date anuale pe data.gov.ro</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Date accesibile public se rezuma la indicatori din bilanț prescurtat - pentru analiza în profunzime sunt relevante info din bilanț lung (obligatoriu de utilizat pentru anumite tipuri de organizații), în special pe partea de venituri și cheltuieli - Fiecare organizație declară un cod CAEN asociat Activităților fără scop patrimonial (AFSP) și dacă este cazul un cod CAEN asociat Activităților Economice (AE). - Cel puțin pe AFSP, analiza la nivel de CAEN nu este reprezentativă pentru domeniile de intervenție ONG (peste 40% aleg CAEN Activități ale altor organizații n.c.a) - Procesarea datelor/analiza la nivel de sector poate fi distorsionată de 1) Furnizare incorectă de date (i.e. nr. salariați) i.a. nr. de membri (în cazul sindicatelor, CAR-urilor) declarați în loc de Efectiv de personal. 2) imposibilitatea selectării diferitelor categorii de organizații (categorii utilizate în RS/RN vs. categorii individualizate în formularul standard de bilanț ANAF – CAR, utilitate publică, organizații sindicale și patronale, uniuni, etc) <p>Necesar a se institui un element de identificare unic pentru o organizație care să permită interoperabilitate între RS, RN și orice alt registru sau evidență națională/locală. Codul de înregistrare fiscală (CIF) poate fi acest identificator, dată fiind obligația în acest moment ca orice organizație să solicite eliberarea CIF în maxim 30 de zile de la data dobândirii personalității juridice.</p>

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registrul entităților / unităților de cult	ANAF	Solicitare de înscriere din partea ONG - condiționează acordarea deducerilor fiscale pentru cheltuielile cu sponsorizarea, respectiv redirectionarea impozitului pe venit (mecanism 2/3,5%)	Lista organizații potențial beneficiare de sponsorizări și/sau sume redirectionate din impozitul pe venit	Accesibil online – exclusiv verificare individuală pe bază de CIF https://www.anaf.ro/RegistrulEntitatilorUnitatilorCult/	Utilitatea și necesitatea acestui registru – teoretic se confirmă faptul că o organizație este activă în domeniul de activitate declarat, și-a îndeplinit obligațiile fiscale, nu are obligații fiscale restante (>90 zile), a depus situații financiare anuale. Toate aceste informații sunt deja disponibile la nivel ANAF.
	Registrul Beneficiarilor Reali (Registru central pentru asociații și fundații)	Ministerul Justiției	Obligația de declarare a beneficiarului real la înregistrare și la momentul apariției oricărei modificări (L 129/2019) Prin excepție (instituită prin L 276/2020), înregistrarea în Registrul central se face din oficiu pentru asociațiile sau fundațiile constituite/conduse doar de persoane fizice, atunci când singurii beneficiari reali sunt cei prevăzuți în statut.	Datele de identificare ale beneficiarului real sunt: numele, prenumele, data nașterii, codul numeric personal, seria și numărul actului de identitate, cetățenia, domiciliul sau reședința.	Neclară procedura de acces la datele din Registrul privind beneficiarii reali ai ONG-urilor. În cazul companiilor, există procedură în vigoare la ONRC (contra cost, Ordin 7323/C/2020)	Neclar dacă la acest moment există interconectare între Registrul Beneficiarilor Reali și Registrul Național ONG

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registrul General de Evidență a Salariaților (REVISAL)	MMPS – Inspekția Muncii	Obligație de înregistrare/raportare din partea fiecărei organizații (angajator)	- Nr. contracte de muncă, tip de contracte (determinată /nedeterminată) - Salariu lunar brut/salariat - Timp de muncă	Fără acces public Informații accesibile exclusiv la nivel individual pentru orice organizație (angajator)	
	Lista persoanelor juridice beneficiare ale statutului de utilitate publica	Secretariatul General al Guvernului Ministerul Justiției – depozitar rapoarte anuale	Realizată la nivel de SGG, fără a se asuma însă că este o situație completă, fiind efectuată prin analiza informațiilor publicate în Monitorul Oficial. ONG cu statut de utilitate publică au obligația de publicare în Monitorul Oficial a unui raport de activitate și a situațiilor financiare anuale	Denumire, CUI, an înființare, nr. HG de acordare statut, Minister responsabil	Lista disponibilă online: https://sgg.gov.ro/1/relatia-cu-societatea-civila-2/ Rapoarte accesibile pe site MJ (grupate pe ani, sub forma extraselor .pdf din Monitorul Oficial): https://www.just.ro/rapoarte-de-activitate-si-situatii-financiare-anuale-asociatii-si-fundatii-recunoscute-ca-fiind-de-utilitate-publica/	Lista la nivel de 2019, fara mecanism clar de update Lipsește o evidență clară a entităților care beneficiază de acest statut și prin urmare și evidența celor care au transmis sau nu rapoartele anuale / situațiile financiare. Informația privind statut de utilitate publică apare și în RS/RN – necesar a se defini un mecanism clar prin care la momentul acordării statutului se actualizează automat în Registrul de evidență (MJ). Baza de date ANAF include de asemenea informația privind deținerea sau nu a statutului de utilitate publică (update anual). Lipsesc elemente de interconectare cu informațiile disponibile la SGG/MJ.

Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
Portalul instanțelor de judecată din România	Ministerul Justiției	Datele publicate sunt preluate automat din cadrul bazelor de date ECRIS de la nivel local. MJ are doar competente informatice în întreținerea și suportul din punct de vedere tehnic al aplicației ECRIS, informațiile de tip conținut fiind în administrarea instanțelor de judecată.	Dosare aflate pe rolul instanțelor de judecată	http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx Posibilitate de interogare dosare / ședințe	N/A
Registrul Național de Publicitate Mobiliară	Ministerul Justiției - Autoritatea de Supraveghere a R.N.P.M.	Sistemul legal de publicitate mobiliară pentru ipoteci mobiliare, fiducii, avize specifice, creanțe securizate și obligațiuni ipotecare		https://mj.rnpm.ro/#	N/A
Statistica întreprinderilor / Conturi Naționale	Institutul Național de Statistică	Date de sondaj, cu actualizare anuală	Număr de angajați Tipuri de activități Tipuri de angajați Locații unde se desfășoară activitatea Etc.	Datele agregate sunt accesibile online: TEMPO Online (insse.ro) Microdatele sunt disponibile la cerere, dar nu cu scop comercial.	Interoperabilitatea este condiționată de existența unor coduri unice și poate fi realizată doar în interiorul INS.

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
SPECIFICE (pe domeniul de intervenție)	Registrul unic de evidență a întreprinderilor sociale	MMPS - ANOFM	Înregistrare voluntară pentru obținere atestat de întreprindere socială sau marca socială (Legea 219/2015) Raportări anuale obligatorii (impact social și situații financiare)	<ul style="list-style-type: none"> - date identificare (denumire, adresă, înregistrare, etc) - domeniu de activitate (sunt două câmpuri: pentru unele organizații este disponibil narativul corespunzător codurilor CAEN, dar fără precizarea codului, iar acest narativ este introdus manual, ceea ce generează diferențe date de erori de introducere, absența sau prezența diacriticele etc.; pentru alte organizații este doar un narativ al activităților, independent de codurile CAEN; pentru alte organizații informația este introdusă în câmpul eronat) - valabilitate atestat/marcă socială - nr. angajați - raport social anual (extras) - situații financiare anuale <p>Registrul include atât ONG-uri cât și alte entități, diferențiate însă pe tipuri de ONG (asociații, fundații, federații, cooperative etc.) și entități care nu sunt non-profit.</p>	<p>Fișier excel și pdf accesibil public pe website oficial: https://www.anofm.ro/index.html?agentie=&categ=9&subcateg=1</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Extras din raport social de impact și situațiile financiare nu sunt accesibile – este evidențiată doar existența sau nu a acestora. - ANOFM are obligația prin lege de a asigura consultarea acestora de către orice persoană interesată – asigurarea accesului în online ar fi cea mai facilă opțiune <p>Lipsește elemente de interconectare. Utilizarea CUI/CIF (disponibil în registru) poate facilita comunicarea cu REVISAL (angajați), respectiv MF-ANAF (situații financiare) - pentru raportările anuale obligatorii</p> <p>Majoritatea coloanelor din fișierul Excel includ informație cu erori de introducere pe cel puțin una dintre linii (pentru cel puțin o organizație). Fișierul Excel are nevoie de restructurare și curățare pentru a ajunge în format analizabil.</p>

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registrul furnizorilor de servicii sociale și a serviciilor licențiate	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Obligativitatea de acreditare ca furnizor de servicii și de licențiere a fiecărui serviciu în parte furnizat de un ONG (Legea nr. 197/2012)	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire organizație, CUI, adresa - Tip serviciu social, adresa, mediu de rezidență, capacitate <p>Este disponibilă și o listă a furnizorilor radiați din registru.</p>	<p>Fișiere Excel distincte accesibile online</p> <p>https://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/2014-domenii/familie/politici-familiale-incluziune-si-asistenta-sociala/4848</p> <p><i>Regularitate actualizare:</i> neprecizată (informații actualizate la momentul verificării)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizare CUI și cod siruta pentru localități ar putea permite interconectarea cu alte baze - Registrul include deopotrivă ONG-uri, companii, administrație publică. Distincția dintre ele poate fi realizată pe baza CUI/CIF, dar nu este tocmai facilă
	Registrul unităților protejate	MMPS - ANDPDCA	Procedura de autorizare UPA (Ordin 847/11.10.2021, în condițiile Legii 448/2006)	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire, adresa entitate/puncte de lucru, date de contact - Domenii de activitate cf. CAEN, ar incluzând narativul, nu codul codul CAEN - Nr. angajați total/cu handicap - Cifra de afaceri an precedent/valoare totală contracte încheiate de UPA în baza L 448/2006 <p>Registrul pare a fi întocmit prin copiere neautomatizată (copy-paste de către un operator uman) din documente .pdf sau similar.</p>	<p>Fișier excel accesibil public pe website oficial:</p> <p>http://andpdca.gov.ro/w/unit-ati-protejate-autorizate/</p> <p><i>Regularitate actualizare:</i> neprecizată (informații actualizate la momentul verificării)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - În format accesibil online, la identificarea entității nu este inclus CUI și/sau cod siruta pentru localități ce ar putea permite interconectarea cu alte baze - Obligații de raportare instituite prin Ordin pentru entități acreditate (transmitere către ANDPDCA și publicare pagină web proprie) – în registru online nu sunt preluate info ref. contracte rezervate (incluse în format de raportare) <p>Utilizare CUI și cod siruta pentru localități ar putea permite interconectarea cu alte baze</p> <p>Utilizarea fișierului Excel disponibil pentru alte analize exceptând simpla listare necesită efort de structurare și omogenizare a formatelor de introducere.</p>

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registrul Național al furnizorilor de servicii de ocupare	MMPS - ANOFM	Procedura de acreditare cf. HG 277/2002	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire, adresa entitate - Tip de serviciu acreditat - Data acreditării, respectiv retragere acreditare dacă este cazul <p>Registrele disponibile public nu diferențiază furnizorii pe forme de organizare. Furnizorii incluși în versiunea 2020 sunt companii sau ONG-uri.</p>	<p>Extrase anuale (2010-2020) în format pdf. cu entități acreditate în cursul anului respectiv</p> <p>https://www.anofm.ro/index.html?agentie=&categ=9&subcateg=2</p> <p>Versiunile din fiecare an nu includ certificatele acordate în anii anteriori.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Registrul ar trebui publicat în întreg, fișier editabil (Excel) sau format care să faciliteze utilizarea datelor, inclusiv câmpurile eliminate din extrasele publice actuale (CUI, forma de organizare entitate) - Neclară maniera în care se asigură actualizarea informațiilor în ceea ce privește retragerea acreditării - Utilizare CUI și cod siruta pentru localități ar putea permite interconectarea cu alte baze. <p>Versiunea din 2020 a registrului folosește drept cheie de identificare certificatele de acreditare acordate și include 73 de înregistrări. Elementul unic fiind certificatul alocat, unele companii/ONG-uri apar în listă de două ori (o dată cu acreditare pentru MEDIEREA MUNCII PE PIAȚA INTERNĂ , iar apoi cu acreditare pentru INFORMARE ȘI CONSILIERE).</p>
	Registrele naționale ale furnizorilor de formare profesională (autorizați/neautorizați/transfrontalieri)	MMPS – comisiile de autorizare județene	Procedura de acreditare a furnizorilor de formare profesională (cf. Ordonanța 129/2000 și modificări ulterioare)	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire, adresă, CUI, date de contact furnizor, tip de organizare (ONG/SRL/SA/etc.) - Program de formare acreditat și date despre acesta, data autorizării 	<p>Registre județene și la nivelul municipiului București accesibile online (.xls) pe paginile web ale Agențiilor pentru Plăți și Inspecție Socială (secțiunea Formare profesională)</p> <p>Versiunile din fiecare an nu includ certificatele acordate în anii anteriori.</p>	<p>MMPS are obligația de a gestiona și actualiza, la nivel național, registrele furnizorilor de formare profesională autorizați/neautorizați/transfrontalieri, în baza informațiilor din registrele județene, respectiv al municipiului București.</p> <p>Nu a fost identificată însă, în online, o forma actualizată a acestor registre la nivel național.</p> <p>Listele din fiecare an, disponibile în format Excel, pot include aceeași organizație certificată de mai multe ori, în funcție de programul de certificare atestat (spre exemplu „contabil” și „responsabil de mediu”).</p>

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registrul național al furnizorilor de formare continuă acreditați	Ministerul Educației	Proces de acreditare	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire organizație, adresa - Program acreditat (denumire, domeniu tematic – ambele sunt narative, ultimul standardizat), data expirare acreditare, grup țină (narativ, standardizat) <p>Registrul include deopotrivă ONG-uri, organizații ale administrației publice, universități. Identificarea automată după tipul de organizare nu este posibilă, fiind nevoie de intervenție manuală.</p> <p>Cheia de indexare este programul acreditat. Ceea ce implică faptul că majoritatea organizațiilor incluse apar de mai multe ori în listă.</p>	<p>Fișier disponibil în extras .pdf pe website oficial: https://www.edu.ro/sites/default/files/Registrul%20national%20al%20programelor%20de%20formare%20continua%20acreditata.pdf Actualizare: iunie 2021</p>	<p>Registrul ar putea fi furnizat în format tabular. În prezent este vorba de un .pdf rezultat cel mai probabil din printarea unui fișier Excel sau similar.</p> <p>Utilizare CUI și cod SIRUTA pentru localități ar putea permite interconectarea cu alte baze.</p>
	Registrul National al Centrelor de evaluare si certificare a competentelor profesionale obtinute pe alte cai decat cele formale	Ministerul Educației – Autoritatea Națională pentru Calificări	Proces de acreditare	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire organizație, adresa, tip de organizație (SRL, Asociație, Fundație, „Instituție publică”, în format nestandardizat) - Ocupații acreditate (standardizat, inserat drept câmp alfanumeric, precum și coduri COR), data expirării acreditării 	<p>Informații accesibile în format html pe website oficial: http://www.anc.edu.ro/registru-centre-cna/</p>	<p>Utilizare CUI și cod siruta pentru localități ar putea permite interconectarea cu alte baze.</p> <p>Este nevoie de a implementa în site posibilitatea de download: pentru moment, a prelua baza de date din site presupune listarea în calupuri de câte 100 de organizații și apoi preluarea din site (sunt în total 224 de intrări în baza de date).</p> <p>Pentru utilizare în alte scopuri în afara listării simple, este nevoie de restructurarea prealabilă și de curățarea fișierului.</p>

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registre naționale – unități de învățământ acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu	Ministerul Educației - ARACIP	Proces de autorizare/acreditare	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire entitate fondator - Denumire unitate de învățământ, adresa, data autorizare/acreditare 	<p>Fișiere excel disponibile pe website oficial: https://aracip.eu/categorii-documente/info-unitati-Invatamant-registre</p> <p>Rețeaua școlară pentru an curent accesibilă online (unități de învățământ acreditate/autorizare – pe forme de proprietate): https://www.siiir.edu.ro/cartof/#/retea</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa CUI sau alt identificator comun (la nivel învățământ acreditat) face dificilă procesarea datelor - Concordanța între datele publicate în registre și cartografierea școlară din SIIR.
	Registrul sportiv	Ministerul Tineretului și sportului	Procesul de înregistrare (evidență) structuri sportive – eliberare Certificat de identitate sportivă	Denumire entitate, adresă, tip de activități sportive desfășurate (inserate ca variabile dihotomice), tipul institutiei publice de apartenență (dacă e cazul: nu e cazul/CL/CJ etc.)	<p>Fișier excel accesibil public: http://mts.ro/sport/registru-sportiv/registru-sportiv/attachment/baza-de-date-a-structurilor-sportive-din-romania_23-09-2021/Revizuire_anuală_(potrivit_reglementărilor_legale)</p>	<p>Structurilor li se asociază un număr de identificare specific (certificatul de identitate sportivă), fără a se corela însă cu nr. Registru național (în cazul structurilor asociative înființate în baza OG 26/2000 sau CUI (ANAF – neclar dacă se face corelație cu câmpurile specifice din formularul de bilanț) ceea ce ar permite corelarea cu datele financiare publice (ANAF, data.gov.ro) și simplificarea obligațiilor de înregistrare/comunicare a modificărilor intervenite (la nivel de documente constitutive) pentru entități.</p> <p>Altfel, fișierul este de o calitate superioară majorității altor registre, fiind practic direct analizabil, fără a avea nevoie de alte restructurări sau curățări.</p>

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Registrul sectorului cultural	Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală	Inițiativă de inventariere a entităților care activează în domeniul cultural (2020), bazată pe auto-înregistrare	Ian 2021 - date despre 1179 organizații neguvernamentale: date identificare, distribuție geografică, domenii specifice de intervenție	Vizualizare date online: https://www.culturadata.ro/registrul-sectorului-cultural/Registrul-Sectorului-Cultural-Culturadata-Interactiv	Demers relevant pe dimensiunea de evidență sectorială, neclar însă care va fi mecanismul prin care se poate asigura actualizarea informațiilor/extinderea numărului de entități înregistrate (motivația pentru organizații, rolul acestui registru – poziționarea INCFCC, etc). În 2020, propunerea de schema de ajutor de stat vizată pentru sprijinirea sectorului cultural (impact COVID) condiționa accesul de înregistrare structurilor în Registrul Cultural. Schema nu a fost încă operaționalizată, incertă păstrarea acestei condiționări ref. registru. De urmărit inițiativele Centrului Cultural Clujean (metodologie pentru Data Observatory în domeniul culturii, platformă digitală și instrumente pentru colectarea de date și măsurare impact) https://cccluj.ro/research/
	Listă asociații minorități naționale	Guvern – Departamentul pentru Relații Interetnice	Suport oferit de la Bugetul de stat pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale recunoscute în România	<ul style="list-style-type: none"> - Denumire, adresa, date de contact - Sume alocate anual ca sprijin financiar - Sume cheltuite de organizații (trimestrial și anual) pe categorii de cheltuieli 	Listă disponibilă online: http://www.dri.gov.ro/w/lista-organizatiilor-cmn/ Fișe individuale de monitorizare cheltuieli, grupate pe ani, format .pdf: http://www.dri.gov.ro/w/monitorizare/	Accesibilitate fișe de monitorizare – open data
	Listă asociații religioase	Secretariatul de Stat pt. Culte Instanțe locale	Procedura de dobândire a statutului juridic - Registrul asociațiilor religioase instituit la instanțe	Denumire, adresa	Listă html disponibilă online: http://culte.gov.ro/?page_id=59	Interconectarea cu Registrul Național ONG – în versiunea online nu este preluată informația referitoare la statut de asociație religioasă (deși informația este disponibilă în Registrele speciale de la instanțe)

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
REGISTRE DE TRANSPARENTĂ, BAZE DE DATE ONLINE	Platforma CONECT - Catalogul organizațiilor neguvernamentale pentru evidență, consultare și transparență	Secretariatul General al Guvernului	Platformă gestionată de SGG cu scop declarat de facilitare a accesului la informații pentru și despre ONG, facilitare proces consultare	<ul style="list-style-type: none"> Listă organizații luate în evidența SGG (consultare) Listă structuri reprezentare ONG Link-uri către registre existente la nivelul altor structuri guvernamentale/locale O serie de resurse: legislație, mecanisme de finanțare pentru ONG, încercare de centralizare a apelurilor de finanțare (central/local/alte finanțări) 	http://conect.gov.ro/w/despre-conect/ Platformă construită mai degrabă ca un hub de resurse, cu volum foarte limitat de informații; Vizualizare info din registru – la nivel de județe, nu integral	<ul style="list-style-type: none"> Informații limitate și de aici întrebarea legată de utilitate și direcția de dezvoltare Neclar mecanismul de actualizare, în ce măsură (în special pe partea de resurse) se asumă un mecanism continuu de extindere. Un repository relevant de resurse pentru/despre sector și/sau facilitarea accesului la procesele de consultare necesar a fi integrate într-un demers sistemic dată fiind dispersia de informații, sisteme/plaforme dezvoltate în special la nivelul administrației centrale.
	Repertoarul ONG	Camera Deputaților	Înregistrare ONG în funcție de interes	Lista organizațiilor interesate de activitatea legislativă la nivelul comisiilor permanente (ONG înregistrate și ONG acreditate)	http://www.cdep.ro/relatii_publice/site2015.pagina?den=presa1-ong1	Informații limitate privind utilitatea/beneficiile pe care le poate genera înscrierea în registru; mecanism de actualizare etc.
	www.sustinebinele.ro	Asociația Independentă pentru Transparență în Inițiative Sociale (AITIS)	Colectare directă, de către administrator, de date despre ONGuri din bazele de date publice și alte surse accesibile, grupate/centralizate prin utilizare CUI ca element comun	Profiluri organizaționale pentru 3604 organizații (oct 2021), includ acolo unde au putut fi identificate: <ul style="list-style-type: none"> Adresa, an înființare, domeniu de activitate Misiune, echipa, consiliu director Date înregistrare Registru ONG (MJ), date financiare anuale (preluare ANAF) Statut, rapoarte anuale Programe/proiecte derulate 	Platforma online: https://www.sustinebinele.ro/ Fiecare organizație inclusă în bază are o pagină generală de prezentare a profilului organizațional	Inițiativă pornită de la ideea de a transparentiza activitatea ONG-urilor, dezvoltarea unei baze în care informațiile relevante despre o organizație sunt ușor accesibile, în același loc. <ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea profilurilor individuale presupune un efort enorm de identificare și încărcare date în baza, în special pentru informațiile ce țin de activitatea ONG (în general preluate de pe website-urile proprii) Strategia de actualizare a informațiilor este neclară - poziționarea în timp a administratorilor mizează pe atractivitatea/utilitatea platformei și motivarea ONG-urilor să își completeze/actualizeze propriile profile

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	www.redirectioneaza.ro	Code4Romani a	Înregistrare ONG interesate de colectare resurse prin mecanism 3,5%	Listă organizații potențial beneficiare – denumire, misiune, pagina web proprie (se declară înregistrarea a peste 2000 ONG-uri)	Acces online , individual pentru fiecare dintre organizațiile înregistrate	N/A
FINANȚARE PUBLICĂ ȘI PRIVATĂ	Platforma donatorilor	Code4Romania	Date furnizate/incărcate direct de companii și/sau organizații care administrează fonduri destinate societății civile	Srijin financiar alocat în domenii specifice de intervenție ale sectorului nonprofit	Date agregate accesibile online: https://platformadonatorilor.ro	<ul style="list-style-type: none"> - Informația accesibilă public este minimală (volum agregat investiții per domeniu de intervenție) - Distribuția geografică, organizații sprijinite, alte analize în baza informațiilor colectate pot avea relevanță pentru public
	Programele de finanțare publică (național/central) – finanțare europeană, instituțională internațională (EEA, Swiss, etc.) și/sau buget de stat	Fiecare operator / instituție responsabilă cu management program	Procesul de administrare a schemelor / programelor de finanțare	Tipurile de date disponibile variază între instituții/operatori, i.a. liste de beneficiari de finanțare, sume alocate/contractate, distribuție geografică, domenii de intervenție, info despre inițiative finanțate.	Informații accesibile online pe site-uri proprii ale administratorilor sau care pot fi solicitate în baza L 544.	<ul style="list-style-type: none"> - O primă încercare de centralizare a programelor de finanțare în derulare este platforma dezvoltată de MIPE: https://oportunitati-ue.gov.ro/?fbclid=IwAR3jmoXHr_SWHIhhwILDNuAUkStmnt0QpfBlvhlijsV9nDhencUGrcX-16c Scheme de finanțare susținute de la bugetul de stat însă nu sunt incluse, în afara celor din categoria programelor naționale. Platforma nu își propune însă evidențierea modului de utilizare a resurselor alocate, ci doar evidențiază oportunitățile existente de finanțare. - Complexitatea datelor diferă, la fel și prezentarea acestora (clasificări pe tipuri de beneficiari, elemente care să permită analiza distribuției geografice sau pe domenii, date deschise sau nu, sume contractate vs sume cheltuite vs rezultate, etc)
	Programe de finanțare private (instituționale și/sau private, în special CSR)		Procesul de administrare a schemelor / programelor de finanțare	De regulă, liste beneficiari, sume alocate, povești de success despre intervențiile susținute	Pagini individuale ale programelor de finanțare (în special CSR)	

	Sursa de date	Depozitar	Modalitate de colectare	Tipuri de date disponibile	Accesibilitate date	Calitate date / Aspecte de considerat / Interoperabilitate
	Finanțare locală	Autorități locale contractante	Procesul de administrare a schemelor / programelor de finanțare (finanțare în baza L350, contractare socială, Legea Tineretului, etc)	Sume alocate, beneficiari de finanțare, distribuție domenii de intervenție (Date agregate pot rezulta din analiza execuțiilor bugetare ale autorităților publice)	Pe paginile web ale autorităților locale se pot identifica informații privind finanțările acordate, mai mult sau mai puțin structurate. Autoritățile au obligația de a publica informațiile în Monitorul Oficial (pentru finanțările acordate în baza L350)	Lipsește o interfață de urmărire a finanțărilor acordate la nivel local, care să permită o analiză a suportului pe domenii de intervenție sau distribuție geografică.
	Declarația informativă (107) privind beneficiarii sponsorizărilor/mecenatului/burselor private	ANAF	Obligație de raportare din partea contribuabililor care acordă sponsorizări/mecenat/burse	<ul style="list-style-type: none"> - Lista contribuabili care acordă sponsorizări/mecenat/burse - lista beneficiari, CUI, adresă - sume acordate 	Nu sunt accesibile public, disponibile la nivel de ANAF. Date agregate se pot obține în baza L 544.	
	Formular 230 (direcționare 3,5% din impozitul anual)	ANAF	Mecanism de direcționare a până la 3,5% din impozitul anual pentru susținere entități nonprofit, unități de cult și pentru acordarea de burse private	ONG-uri beneficiare, sume direcționate, nr. contribuabili care au utilizat mecanismul, distribuția geografică a acestora	Nu sunt accesibile public, disponibile la nivel de ANAF. Date agregate se pot obține în baza L 544.	
	Platforme de fundraising/crowdfunding		Donatie.ro Galantom bursabinelui.ro	Liste de organizații beneficiare sau cu campanii active Sume acordate/direcționate (sms, debit direct, crowdfunding)	i.a. https://www.galantom.ro/despre/ https://donatie.ro/continut/ https://www.bursabinelui.ro/BursaBinelui/	

Scopul acestei secțiuni este să listeze principalele tendințe din **literatura gri (rapoarte de cercetare)**⁹ și **academică (articole, capitole, cărți)** legată de sector. Astfel de analize definesc interesul față de sector, dar și posibilitățile de analiză.

Nu ne propunem să fim exhaustivi, ci doar să avem o privire de ansamblu asupra principalelor moduri de a utiliza date în analizele despre sectorul ONG.

RAPOARTELE (LITERATURA GRI)

Rapoartele românești sunt centrate în jurul activității FDSC (vezi Caseta 1), dar și a altor câtorva ONG-uri transversale, fiind completate de analize sectoriale. Regularitatea unor astfel de rapoarte este redusă, existând chiar o anumită impredictibilitate a momentului când ele apar. Altfel însă, rapoartele se bazează de regulă pe sursele de date despre care discutăm în secțiunea anterioară și/sau rafinate de FDSC.

Majoritatea rapoartelor, aproape fără excepție, se rezumă la a utiliza datele la nivel de statistici descriptive (numărători), eventual bivariate (pe categorii de ONG-uri).

Rapoartele existente pot fi grupate pe trei direcții principale. Un prim filon se centrează pe dimensiunea sectorului non-profit și pe structura acestuia (e.g., 2017; Carthwright, 2003; Kivu, coord., 2017; Lambriu & Vameșu, coord., 2010), incluzând uneori în principal dimensiunea financiară (MCPDC, 2016) sau centrându-se pe sectoare specifice (Rusu et al, 2007; SGG, 2020). A doua direcție este cea care investighează sectoare specifice, cu precădere cele din domeniul economiei sociale (Barna, 2014; Constantinescu, 2012), în care regăsim și o serie de studii academice (Cace et al, 2010; Petrescu & Neguț, 2018; Lambriu & Petrescu, 2017; Lambriu & Petrescu, 2019; Neguț, 2014; Petrescu, 2015; Stănescu et al, 2011; Vlăsceanu, 2010). A treia direcție investighează reprezentările despre sector (Voicu, Bădescu, Tufiş, Voicu, 2021).

Caseta 1. O scurtă trecere în revistă a implicării FDSC în studii despre sector

- 1998-1999 – colaborare cu echipa condusă de Lester Salamon, la John Hopkins University, în cadrul proiectului Comparative Nonprofit Sector Project, rezultată în capitole despre România din rapoartele asociate. Datele folosite sunt de regulă date de sondaj.
- Romania 2010 și Romania 2017 – două rapoarte majore care definesc starea sectorului, importante prin utilizarea de date din mai multe surse (INS, ANAF, Registrul ONG, date de sondaj) prin clasificarea ONG-urilor existente la momentele respective pe sectoarele de activitate definite de Salomon & Anheier (1997) și prin raportarea în 2017 în profil spațial (regional/județean).
- Atlasele Economiei Sociale (2011, 2012, 2014) - principalele date naționale asupra economiei sociale, venituri, personal, domenii de activitate din Romania și câteva date regionale; sursa principală de date - INS
- Gestionarea anuală a experților români implicați în USAID Civil Society Organization Sustainability Index¹⁰
- Furnizare de date folosite în proiecte ale unor terți, precum rapoartele DAFNE (2020), EMES/Euricse (EU) – Mapping study on social enterprises and their eco-systems (2014, 2019); CIRIEC – social economy (2017)

⁹ Dată fiind reticența observată în România cu privire la termenul de "literatură gri", poate fi utilă parcurgerea scurtei descrieri și referințelor disponibile aici: <https://csulb.libguides.com/graylit>.

¹⁰ <https://www.fhi360.org/projects/civil-society-organization-sustainability-index-csosi>

LITERATURA ACADEMICĂ

Literatura academică din domeniu nu este bogată, dar nici foarte rarefiată. Ea este de regulă axată pe date de sondaj și merge către analize la nivel individual, dar uneori vehiculează și date agregate, la nivel de țară. Sunt cinci direcții importante de analiză:

- Pe de o parte sunt studiile bazate (și) pe investigarea participării în asociații: Bădescu & Sum (2005), Bădescu (2003), Nistor (2009), Voicu (2010), Voicu & Voicu (2003) remarcă diferențele de profil în ce privește pe cei ce devin membri sau voluntariază în asociații; Voicu (2020) arată o creștere a participării în asociații, accentuând faptul că aceasta crește mai ales în asociațiile religioase și cele de leisure (sportive); Bădescu et al (2004) și Dragoman (2006) iau în considerare impactul participării în organizații; Luca și Gheorghită (2011) discută despre motivația tinerei generații de a participa în asociații. Studiile comparative, nu neapărat românești, subliniază participarea mai redusă în asociații observată în România în comparație cu restul Europei și chiar cu restul țărilor foste comuniste (Paldam & Svendsen, 2000; Voicu, 2003; Voicu & Voicu, 2009; Voicu & Basina, 2004; Wallace & Prichler, 2007; Wallace et al, 2012).
- Pe de altă parte, sunt studii ce investighează modul de structurare a ONG-urilor existente în România. Spre exemplu, Ebers & Grigore (2020) discută despre resursele umane, financiare și tipul de management din ONG-urile românești, folosind datele unui sondaj dedicat, centrat pe un eșantion de disponibilitate.
- Al treilea filon se referă la estimări ale numărului și structurii asociațiilor de la noi (Johnson & Young, 1997; Lambriu & Dobre, 2020) sau la originile acestora (Scholte, 1998)
- Al patrulea filon investighează ONG-uri din sectoare specifice, fie cu date de sondaj, fie cu date derivate din Registrul ONG (Petrescu, 2014; Popa, Vlase, Morândău, 2019)
- Al cincilea grup de analize se preocupă cu moduri de finanțare ale ONG-urilor, fiind mai puțin preocupat de date, dar fără a le ignora (Bibu et al, 2013; Ilie & Colibăsanu, 2007)

Se adaugă studii ce fundamentează teoretic sectorul (spre exemplu Vlăsceanu, 1996) sau care trec în revistă etape în evoluția sa (Necșulescu, 2011), dar utilizarea datelor ca material documentar este cel mult redusă.

Această scurtă trecere în revistă relevă o resursă îndeobște necunoscută mediului ONG: există o literatură academică despre modul în care asociațiile evoluează în România, iar aceasta se bazează îndeobște pe date pe care sectorul ONG le exploatează în mai mică măsură. Pe de altă parte, literatura academică menționată utilizează în foarte mică măsură datele administrative despre sectorul ONG.

De aici o observație simplă: există premisele unei colaborări mai apropiate a mediului academic și a sectorului ONG.

Capitolul ce urmează discută despre rezultatele interviurilor realizate. Structura sa urmează un fir logic simplu:

- întâi fixăm contextul general (cât de interesați sunt interlocutorii de subiect și ce sunt ONG-urile despre care ar trebui să vorbească datele),
- apoi abordăm reflexiv nevoia de date în trei moduri distincte, dar care se întrepătrund:
 - dacă e nevoie de date,
 - dacă există date,
 - și ce fel de date sunt necesare.
- spre finalul capitolului, dedicăm două secțiuni legate de opiniile celor intervievați despre posibilitatea eficientizării colectării, gestiunii și utilizării datelor despre sectorul ONG.
 - prima secțiune se referă la obstacolele existente,
 - cealaltă la modelele de urmat.

În general, interviurile relevă o diversitate de opinii ce complică politicile dedicate gestiunii și utilizării datelor despre sectorul ONG:

- ✚ interlocutorii sunt **interesați** de subiect și ne vorbesc destul de detaliat despre temele de interes ale raportului
- ✚ opiniile despre sector converg la modul general spre ideea că **ONG-urile sunt diverse**
- ✚ **reprezentările despre nevoia de date indică poziționări diferite**, de la o cerere imperioasă de date la a considera că nu e nevoie oricum de date, fiindcă ele nu spun mare lucru despre sector. În general însă, domină reprezentarea că este nevoie de date
- ✚ sunt intervievați care observă **existența a numeroase surse de date în România**, dar aflate adesea într-o stare de dezvoltare sub nivelul contemporan al fluxurilor de date, generând baze de date parțiale sau insuficient de precise și incumbând dificultăți de acces sau utilizare. Sunt și intervievați care spun că **nu sunt date aproape deloc**. Între cele două poziționări, regăsim numeroase puncte intermediare, marcate și de definirea diferită a ce sunt datele.
- ✚ Explorarea dorințelor despre ce pot datele să comunice, indică în general ambiții relativ reduse (de unde ideea că ar fi utile sesiuni de informare despre ce se poate cu bazele de date), dar și poziționări care conduc către ideea că o utilizare a datelor la potențialul lor poate atrage un interes al sectorului ONG.
- ✚ Listarea **obstacolelor** întâmpinate în gestiunea și utilizarea datelor arată capacitatea sectorului ONG de a gândi reflexiv despre propria sa existență, și relevă deopotrivă obstacole la nivel de structurare a fluxurilor de date, dar și la nivelul fiecărui ONG.
- ✚ Fiecare dintre cei intervievați are cunoaștere diferită și doar parțială despre modurile de a face din alte țări și despre căile de urmat de la noi. Acest lucru subliniază utilitatea capitolului anterior al acestui raport.

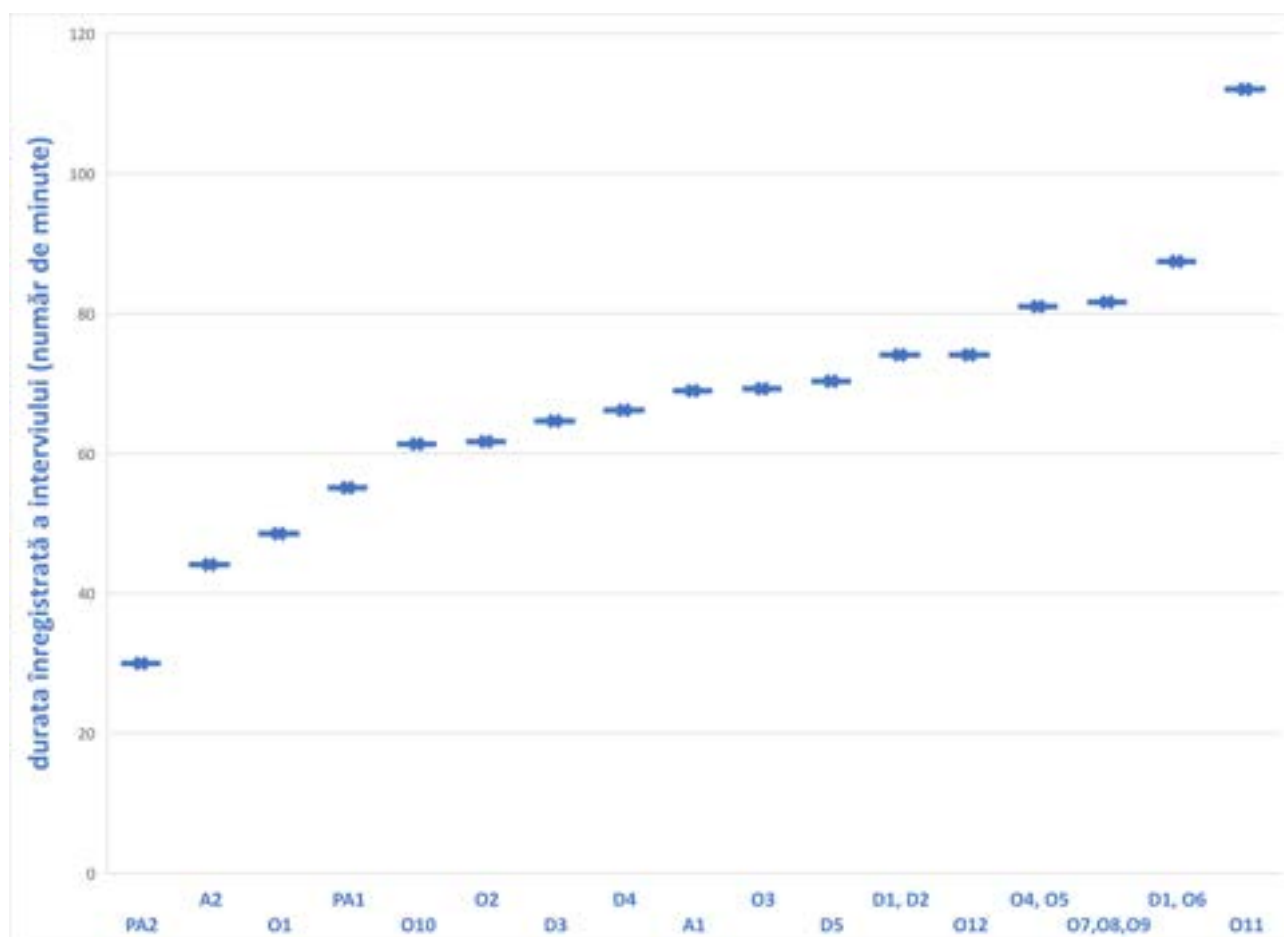
INTERESUL CELOR INTERIEVAȚI FAȚĂ DE TEMATICA ABORDATĂ

Discuțăm mai întâi despre relevanța interviurilor pentru intervievați. Deși pare banal, informația este esențială, pentru că pune în evidență modul în care interlocutorii se raportează la temele de interes pentru acest raport și preocupările lor în domeniu.

„să știi că întrebarea asta o avem și noi.
Adică ne întrebăm ce dorim să se știe despre sector.
[...] în acest moment există foarte multe date despre ONG-uri, în foarte multe locuri. De fapt instituțiile statului [...], oamenii din instituțiile statului nu știu cum funcționăm [...] habar nu au despre sectorul ăsta. [O8]”

Deși am programat fiecare interviu pentru discuții de o oră, online, marea majoritate au durat cu mult mai mult. Lungimea fiecărui interviu este ilustrată în **Figura 1**. Singura conversație cu mult mai scurtă este cu un interviuat care a susținut de la bun început că nu este informat despre domeniu și nici nu are acordul conducerii organizației în care lucrează să se exprime în acest domeniu. Cu majoritatea am stat de vorbă însă mai mult decât atât. Timpul petrecut în convorbire constituie astfel o indicație în privința interesului celor intervievați față de subiectele abordate.

Figura 1. Durata interviurilor realizate

*Am reprezentat grafic durata înregistrării, ceea ce înseamnă că primele 3-4 minute, înainte de a solicita interviuatului acordul de înregistrare, nu sunt contabilizate.

CE ESTE „SOCIETATEA CIVILĂ” SAU „SECTORUL ONG” ȘI CARE ESTE ROLUL SĂU

Discutăm apoi despre cum definesc cei intervievați sectorul ONG. Tema este definitorie spre a înțelege nevoia de cunoaștere și potențialul de a atrage actorii din sector spre tematica gestiunii și utilizării datelor.

Tema este aparent bizară. De ce ai chestiona ce este acela sectorul ONG într-un studiu despre sector? Relevanța este însă destul de ridicată, date fiind tipurile de entități cuprinse formal în sector prin definiția legal-administrativă. Spre exemplu, un spital „privat” sau o școală „privată” sunt organizate ca fundații sau asociații, dar modelul de business urmat este cel puțin parțial un altul. Așa cum am arătat în descrierea a ceea ce există în alte societăți, sunt destul de frecvente modelele de raportare care exclud organizații precum școlile și grădinițele private.

„Cred că [ONG-urile au] un rol de balanță ... de a anula nebuniile politicianului și de a tempera lăcomia sectorului privat și încearcă să promoveze interesul public, mai mult decât instituțiile publice care ar trebui să o facă” [O3]

Mergând pe această linie, care pleacă de la definirea sectorului non-profit ca fiind unul ce merge dincolo de beneficiile personale ale asociațiilor, ținând producerea bunului public, unul dintre intervievați remarcă faptul că, la noi, sunt destule entități, destul de vizibile, care acționează ca simple vehicule de consultanță sub pălăria acțiunii civice. Un alt interviuat chestiona limita fină dintre acțiune civică și simpla acțiune singulară de cooperare cu alții în mici evenimente centrate pe voluntariat. Alți intervievați au fost sceptici în a avea numărători agregate ale sectorului, pentru că acestea ar include și organizații non-democratice alături de care nu își doresc să fie numărați.

Subiectul nu este însă unul care să se afle pe agenda majorității celor intervievați și nu revine în discurs nici când se discută despre colectarea de date despre sector. Apar uneori referiri la ONG-urile militante și la furnizorii de servicii sociale (inclusiv entitățile de economice socială) ca fiind tipice pentru sectorul non-profit. Aceste reprezentări nu ghidează însă imaginea despre descrierea sectorului și monitorizarea sa prin date.

Este interesant că în discuția despre sectorul ONG au apărut relativ frecvent referiri la persoanele din sector. Cei care le-au făcut vin și din mediul ONG și din mediul academic și tind a fi convergenți în a identifica un deficit de expertiză în sector, în sensul de expertiză cu privire la modurile de a face lucruri în sector. Cei câțiva intervievați care au abordat tema au descris mecanisme destul de asemănătoare ce au determinat apariția acestui deficit: Membri ai sectorului ONG dezvoltă competențe profesionale remarcabile, dar apoi pleacă spre alte sectoare. Acesta este privit ca un plus pentru acele sectoare, care beneficiază de capital uman de bună calitate, și ca un plus de moment pentru sectorul ONG: cei plecați înțeleg sectorul și pot reîntoarce către ele surse de finanțare. Pe de altă parte, aceasta înseamnă și o reducere a expertizei de ansamblu a sectorului ONG.

Pentru majoritatea ONG-urilor, instabilitatea este ridicată nu doar ca resursă umană, dar și ca proiecte, tip de activități, cele din urmă fiind dependente de finanțarea existentă. Imaginea este structurată de mai mulți dintre cei intervievați, în încercarea de a explica motivul pentru care investiția în infrastructură a fiecărui ONG este redusă. Volatilitatea personalului, fluctuațiile în atragerea de finanțare, pierderile de personal spre alte sectoare conduc la a întârzia sau chiar zădărnici tentativele de extindere și consolidare a fiecărei organizații în parte sau a sectorului ca întreg.

La polul opus, au apărut referințe frecvente către coalițiile sau federațiile de ONG-uri, ca parteneri de discuție mai influenți și mai stabili și ca potențiali catalizatori inclusiv în colectarea datelor.

Fără a intra în detalii suplimentare, să notăm și poziția privilegiată, prestigiul mai ridicat, pe care par o a avea

ONG-urile din domeniul social, mai stabile, cu obiect de acțiune mai clar structurat. Adesea, exemplele pe care ni le oferă cei intervievați aleg ca referențial aceste ONG-uri ce furnizează servicii sociale, iar atitudinea este întotdeauna una pozitivă.

ESTE NEVOIE DE DATE?

Nevoia de date este subliniată de ceva mai mult de jumătate dintre cei intervievați. Există însă o variație destul de mare în modul de discutare despre această nevoie. Respondenții proveniți dintre donori și din mediul academic sunt unanimi în a discuta de nevoia de date, în timp ce ONG-iștii, deși sunt mai degrabă înclinați spre a identifica necesitatea de a avea date, prezintă și numeroase puncte contrarii. Mai mult, varietatea apare și în ce privește motivele pentru care ar fi nevoie de date.

„[având date], e o conversație mult mai bogată!” [D1]

O parte a celor intervievați răspund aproape automat la faptul că avem nevoie de date cu răspunsuri simple și pozitive. Unii aduc în prim plan și utilizări specifice, ce includ de regulă nevoia de a cunoaște sectorul, de a te putea compara cu ceilalți, de a arăta potențialilor finanțatori capacitatea propriilor organizații de a implementa proiecte, și chiar de a reforma actualul Registru Național ONG pentru a crește calitatea datelor disponibile în acesta.

„[o astfel de analiză] o consider foarte utilă în ideea în care am face odată lumină asupra a ceea ce este și a ceea ce nu este, adică să mai eliminăm din legende și prejudecăți, la nivel de opinie generală, adică „ONG-urile ... nu știe nimeni ce faceți, nu dați rapoarte, nu poveștile astea care circulă și care [sunt ușor] de băgat în mintea chiar a oamenilor care ar fi predispuși să dea credibilitate ONG-urilor [...] O clarificare ar fi utilă, ca să știm ce facem și cine suntem [...] o astfel de cartografiere a ecosistemului instituțional în care funcționează un ONG ne duce și la întrebarea cu privire la întregul sector: unde sunt datele, căci ele există ” [O11]

Câțiva dintre cei intervievați și-ar dori date extinse, incluzând distribuție regională, tipuri de activități derulate, structura finanțării, tipuri de beneficiari. Cu alte cuvinte, și-ar dori o explorare în detaliu a „biodiversității” sectorului non-profit. Pe o altă direcție, apare observația nevoii de cunoaștere longitudinală a sectorului, atât în ce privește evoluțiile trecute [A2, D4].

Donorii sunt la rândul lor expliciti în a identifica nevoia de a putea evalua ușor bonitatea și eficiența ONG-urilor către care să poată adresa finanțări, nevoia de a avea acces rapid la liste de ONG-uri ce pot furniza servicii în concordanță cu interesele lor de a finanța anumite acțiuni. Aceste posibilități de a proba satisfacerea standardelor etice și de capabilitate apar și în reprezentările ONG-iștilor intervievați despre ce ar putea dori donorii.

Unul dintre cei intervievați (O3) a mers mai departe cu discuția despre modul de utilizare a datelor, aducând ideea nevoii de a avea un instrument de certificare independent, o organizație care să poată utiliza datele pentru a putea oferi o etichetă de bonitate organizațiilor ce o solicită („better bussiness bureau”). O12 a propus chiar înființarea și finanțarea de către sector a unui institut de cercetare a sectorului.

Marea majoritate au discutat despre calitatea datelor existente, doi dintre ei afirmând că devin frustrați când citesc un raport despre sector care începe precizând limitările date de calitatea datelor.

„[un sistem nou] ar fi benefic, pentru că ar produce curățenie” [O3]

„Moldova are un sistem mai bun decât al nostru, pentru simplu motiv că au acel cod unic pe care îl folosesc ca identificator” [O11]

„Plec de la ideea că nu se pot lua decizii corecte sau decizii strategice fără a avea acces la date corecte [...] Ne uităm la societatea civilă și vedem că acest lucru lipsește ... primul lucru este lipsa datelor, lipsa datelor corect culese, fără erori de taxonomie... nu știm câte organizații sunt, câte organizații sunt funcționale, avem doar bănuieli [...] pentru organizații transversale ... *we are working in the blind*” [O5]

„E o problemă de menținere. [...] Datele existente [la Registrul Național ONG] sunt într-o stare absolut deplorabilă. Ca să poți să operezi ceva pe baza aceea de date este total nightmare și nici nu dau o imagine relevantă dacă mai există sau nu organizația respectivă [...]” [O4]

„Avem nevoie de date despre ONG-uri? [...] despre activitatea lor?

Măi, date cred că greu, cel puțin în sistemul din România, să culegi date și n-aș ... nu-mi dau seama dacă un donator sau nu știu, ne uităm la aceste inițiative pe care le-a avut FDSC-ul ... cred că acum 10 ani, acum 6-7 ani au scos o cercetare cred că poți să afli aceste nevoi sau aceste specificații ale sectorului prin cercetări calitative.... să îți colectezi tu ca entitate niște date despre sector sau să convingi autoritățile să colecteze date ... e foarte greu....

Sau să convingi ONG-urile să-și raporteze anumite informații cu o anumită frecvență.

N-aș crede. Nu cred lucrul ăsta, nu.... Și noi, și orice organizație cred că în afară de obligațiile legale au niște rapoarte anuale pe care fiecare și le face cum vrea [...] Cred că aceste studii despre sector trebuie să fie exclusiv calitative și nu cantitative. Cu ce ne ajută că știm că avem o sută de mii de asociații? Mult, e puțin? Cu ce ne ajută să ști că, nu știu, într-o anumită perioadă au fost cu 5% mai multe organizații înregistrate în România decât în altă perioadă? Nu îmi dau seama. [...] Din punctul meu de vedere e o numărătoare ... Știe cum e aia, numărăm beneficiarii homeleși. Dacă întrebi un ONG îți spune că în București sunt un număr, pentru că îi numără într-un fel. Dacă întrebi o autoritate publică îi numără în alt fel. Dacă întrebi un institut de cercetare îi numără în alt fel, iar dacă te duci la cel care dă servicii sociale îi numără în alt fel. Nu aș crede că numărând beneficiari ... rezultă [ceva bun]. [...] Mă uit și la mediul corporate. Până la urmă, cine vrea să facă o strategie sectorială se duce la nevoile din acel sector întrebă 50-100 de potențiali clienți, își definește <<beneficiarul meu este ăla care are 2000-3000 de lei salariu, are statusul social, are atâția copii...>> Își construiește din astfel de date și nu le colectează dintr-o bază de date la nivel național, cercetări despre piață. La fel și sectorul ONG sau donatorii care vor să investească în sectorul ONG, că e o investiție, sau un ONG care vrea să vină în România sau un ONG nou care vrea să se constituie ar trebui să se ducă să cerceteze piața, întrebând potențialul beneficiar ...” [O2]

Pentru o parte a respondenților, nevoia de a folosi datele rămâne una limitată, iar raportarea de date, inclusiv cele minimale, relativ neînțeleasă. În prim plan apare absența modelelor de utilizare, neîncrederea în calitatea datelor cantitative („datele de la INS includ 30% erori” – ne-a spus O2, ca argument suplimentar pentru a respinge colectarea de date).

O altă perspectivă a plecat de la nevoia de a proteja datele beneficiarilor cu care lucrează organizațiile din sector. Plecând de la această nevoie a apărut suspiciunea de a nu oferi date sensibile către donori și autorități

publice (O8, O7). Mai mult, discuția a mers către a avea bază legală pentru a strânge date și către reținere de la a raporta orice fel de date.

Reținerile față de colectare periodică din partea unei entități publice au revenit în cea mai mare parte a interviurilor. Au fost aduse în prim plan două tipuri de argumente: suspiciune despre intenția de a controla societatea civilă; respectiv, riscul ca exercițiul să fie pur birocratic. Primul tip de reținere este în strânsă legătură cu reprezentările despre tendințele din Ungaria și Polonia și pun accentul pe riscul ca un regim iliberal să caute să înăbușe sau să controleze sectorul ONG, cu precădere pe cel implicat în advocacy, drepturile omului, guvernare.

Al doilea tip de reținere este legat de teama de a nu genera „încă un registru” (O4). În fapt, este vorba de faptul că datele deja există, așa cum ne-au argumentat mulți dintre interlocutori, dar nu sunt utilizate practic deloc.

Standardele de transparență autogenerate de către sector lipsesc. În România au existat cel puțin patru încercări de autoreglementare – adică de a crea standarde de transparență și de a genera raportări periodice conform standardelor, în afara cerințelor impuse de lege. Două dintre persoanele intervievate au vorbit despre aceste eforturi trecute, declanșate încă din anii 1990. Una dintre ele a fost net împotriva colectării de date, referindu-se la inutilitatea eforturilor și la lipsa de relevanță a produselor FDSC și Centras în acest sens.

Cea de-a doua persoană, favorabilă colectării de date, menționează faptul că, deși de fiecare dată s-au generat standarde serios întocmite, folosirea acestor standarde a eșuat sistematic. Motivele, în opinia sa, sunt legate de o absență a cererii reale pentru date și de o probabilă disponibilitate redusă din partea ONG-urilor de a furniza date suplimentare (altele decât cele raportate în prezent). Disponibilitatea redusă este derivată din absența resurselor de a raporta date, și de reprezentarea că raportările birocratice sunt inutile și foarte costisitoare din punct de vedere al timpului petrecut raportând ceea ce se solicită deja ca obligatoriu. Resursele includ pe de o parte timp și personal disponibil în acest sens, dar și cunoaștere despre utilitatea datelor și chiar prezența unor standarde. Se adaugă absența cererii: donorii nu solicită raportări extinse, statul nu folosește pe de-a-ntregul datele deja colectate, sectorul OG, mediul academic, media folosesc în mică măsură datele, în afara unor statistici banale, univariate.

Absența resurselor și cererea redusă pentru analize mai în profunzime conduc la diminuarea motivației ONG-urilor de a raporta date, pe care am regăsit-o și în relațiile celor deschiși către raportare suplimentară. Aceștia au caracteristica comună, deloc surprinzătoare, de a nu putea identifica ușor căi de folosire a datelor, uneori spusele lor fiind marcate de confuzii în ce privește utilizarea și utilitatea datelor.

Unul dintre cei intervievați, parte a mediului academic, a punctat modalități de a crește apetența pentru raportare prin generarea de analize asupra sectorului, venite fie din interiorul mediului non-profit, fie din partea unor terți, cum sunt universitățile și universitarii. Aceștia ar putea fi atrași spre a utiliza datele prin mici granturi care să genereze analize ale acestora, integrate spre exemplu în programe ale școlilor doctorale. Promovarea mediului non-profit poate fi realizată, pe termen lung, prin a stârni utilizarea implicării universitarilor în designul de politici publice și în societate ca parte a evaluării capacității universităților, prin includerea acestei implicări în criteriile de evaluare a carierei academice. Abordarea răspunde și suspiciunii manifestate de unul dintre ONG-iștii intervievați legată de dezinteresul mediului academic pentru a studia sectorul non-profit.

O propunere deja menționată, venită dinspre mediul ONG, include organizarea unui institut de cercetare a sectorului non-profit, dedicat analizei datelor existente. Ideea este pusă parțial sub semnul întrebării de către doi dintre cei din mediul ONG care au fost intervievați și care observă că sectorul ONG nu are dezvoltată

expertiză în zona de cercetare, astfel de competențe fiind mai răspândite în mediul de cercetare.

„Expertiza nu e grozavă [...] Văd aici un proces de ajutor reciproc. [...] Asta e soluția. Să nu încerce ONG-urile să devină institute de cercetare pentru că nu este realist, dar să aibă niște parteneri de durată [din mediul academic] cu interes reciproc: acces la date pentru academici, satisfacția de a face studii care folosesc la ceva. [...] Puține ONG-uri din România au genul acesta de persoane acolo [care să poată face cercetare].” (A1)

CUNOAȘTEREA DESPRE DATELE EXISTENTE

Am listat principalii furnizori de date din sector în capitolul anterior, în secțiunea *Date existente în România*. Majoritatea celor intervievați, atunci când abordează subiectul, se referă exclusiv la datele din Registrul ONG și la cele de la ANAF. Cu două excepții, nimeni nu menționează datele de la REVISAL și doar două persoane au amintit de INS. Datele de sondaj sunt, la rândul lor, amintite doar de o mică parte a celor intervievați. Listele specializate (pe domenii) sunt amintite doar de unul dintre intervievații din administrația publică, definindu-i ca parteneri pentru varii ministere.

Încrederea în calitatea datelor a apărut în discuție în principal în legătură cu Registrul ONG și în legătură cu dificultățile legate de actualizare, curățire, completitudine, de comunicare cu registrele speciale. Ea a revenit în unul dintre interviuri ca neîncredere în orice fel de date, pentru că acestea sunt oricum viciate de erori, de către unul dintre interlocutori subliniindu-se calitatea redusă a datelor de la INS.

„a fost acel studiu pe sectorul non-guvernamental făcut de voi [FDSC] în 2017 și m-a șocat că la nivel de local organizațiile civice din educația și sănătate sunt cele de mai puține ... numărul lor este cel mai mic. Mă gândeam asta în condițiile în care a fost pandemia ... cum totuși societatea s-a mobilizat ...” [PA1]

Este important de notat și un alt lucru. Cu doar trei excepții, discuția despre utilizarea datelor se îndreaptă aproape exclusiv pe descrierea numerică a sectorului, spre nevoia de a asigura o cale de a pune în contact mai rapid donorii cu organizații non-profit din sectorul lor de interes, și spre evaluări de natură financiară. Cele trei excepții sunt constituite de interlocutorii din mediul academic și de unul dintre intervievații din sectorul ONG.

„Registrul [ONG] este mai mult decât nimic și mult mai puțin decât ar trebui să fie” [O3]

CE AR TREBUI SĂ INCLUDĂ UN SET DE DATE DESPRE SECTOR

Această secțiune este foarte scurtă, fiindcă întrebarea căreia i se subsumează este răspunsă sintetic în **Figura 2**. Perspectiva consensuală propusă de intervievați este că datele în sine nu au valoare fără a fi utilizate. Scopurile utilizării sunt în fapt cele ce dimensionează nevoia de colectare de date. Cunoașterea este în centrul nevoii de date, având ca implicații cunoașterea impactului sectorului ONG, capacitatea de a se prezenta public (spre exemplu în fața donurilor), capacitatea de a-și eficientiza activitatea.

De aici rezultă patru zone distincte de nevoi cărora le pot răspunde datele: cunoaștere utilă donurilor (roșu),

descrierea generală a sectorului (galben), potențialul de integrare cu alte surse de date pentru a crește capacitatea de utilizare și, implicit, de înțelegere a caracteristicilor sectorului (albastru), elemente de impact (verde). Cele patru domenii structurează în fapt nevoia de date din sector și sunt luate în calcul în propunerea de intervenție sugerată în recomandările acestui raport.

Figura 2. Tipuri de cunoaștere cărora să le răspundă utilizarea datelor datele

O evidență a sectorului, dimensiunea acestuia Câți oameni angajează Dimensiunea financiară Distribuție geografică	Capacitatea de a se relaționa cu alte baze de date Capacitatea de a permite analize longitudinale
Ce impact are sectorul (Efecte/beneficii ale activității ONG) Câți beneficiari sunt Ce zone de policy sunt compensate prin activitatea ONG-urilor	Etică, listă neagră de organizații la care să dea bani Lucrează corect cu banii respectivi sau nu Capacitate & etică Metode de a evidenția pe cei capabili

„Noi, fiind parte a unui grup cu rigori fantastice, [...] avem nevoie de niște criterii înainte de orice finanțare [...]” [D3]

Dincolo de această nevoie de tipuri de date, să notăm un alt lucru esențial pentru procesul de generare a datelor. O parte dintre cei intervievați consideră că aducerea datelor la un nivel pe măsura așteptărilor presupune un orizont de timp mai îndelungat, menționând 5 și chiar 10 ani. Interlocutorii se bazează în acest sens pe experiențele din alte țări, care au avut nevoie de timp pentru a ajunge la un nivel în care datele sunt cu adevărat utilizabile.

Pentru interlocutorii care au îndemânare mai redusă în utilizarea datelor dincolo de un nivel al simplelor statistici, așteptarea este însă ca rezolvarea (un sistem comprehensiv de generare, gestiune și analiză a datelor) este să fie aproape instantanee. Chiar dacă nu exprimă explicit astfel de opțiuni, ele se conturează prin modul de raportare la întreaga problematică.

OBSTACOLE ÎN GENERAREA DATELOR

OBSTACOLE LA NIVEL DE SECTOR

Problema centrală pare a fi **cultura datelor și a utilizării lor**. Cele mai multe interviuri au avut tendința de a merge spre a avea informații despre „un ONG”, adică despre a putea ști ce se petrece cu un anumit ONG din sector. Prezența și utilitatea datelor se referă însă mai ales la ansamblul sectorului, la cât produce, ce impact are, ce factori îl fac să fie mai eficient, să atragă finanțare, să genereze participare civică.

Din când în când în discuții au apărut menționări la măsurarea impactului, dar cel mai adesea, modul de referire la acțiunea în sine a denotat absența unei cunoașteri temeinice despre cum poate fi măsurat impactul, iar cultura datelor este esențială în acest domeniu. Chestiunea măsurării impactului este de interes cel mult secundar în demersul de față, dar este utilă de a fi menționată ca ilustrare a nevoii de a dezvolta o mai bună înțelegere a modului de utilizare a datelor. Fără îndoială, deficitul respectiv este o caracteristică a întregii societăți românești (și nu numai a acesteia). Prin urmare, a constata faptul că cei activi în sector au dificultăți de a înțelege la ce ajută cu adevărat datele, reprezintă o simplă poziționare a obstacolelor pe care le are de întâlnit încercarea de a asigura date de calitate în sector.

„Mie în momentul acesta mi se pare că poți să afli orice despre un ONG la o simplă căutare pe Google. Există registrul de la judecătoria, unde sunt incluse informații despre adresă și asociați, despre scopul ONG-ului; există pe site-ul Ministerului de Finanțe toate rezultatele financiare ale ONG-ului pe ani. Există tot la ANAF – Registrul entităților de Cult, care îți spune dacă un ONG poate sau nu să primească sponsorizări. Există pe site-ul Guvernului date actualizate pentru contribuțiile din 2%-3,5% până într-un anumit an. Practic mi se pare că există toate informațiile. [...] Practic poți să afli orice, numai să știi unde să îți cauți datele.” [O9]

[...]

„Nu am încercat să agregăm datele, dar nu cred că e mare lucru să le agregi.” [O8]

[O8 și O9 au fost parte a aceluiași interviu]

Cel mai des, discursul celor intervievați se concentrează însă pe aspecte tehnice: absența unui cod unic al fiecărei entități (Ministerul de Justiție folosește cel puțin două, iar legătura cu CIF-ul, de la Ministerul de Finanțe, este neclară), menținerea Registrului ONG într-o soluție software mai puțin cunoscută (Lotus Notes, acum HCL Notes), numeroasele erori de introducere în Registrul ONG, datorate designului discutabil (incluzând aici și absența codului unic), lipsa de comunicare între bazele de date (din nou afectată de codul unic) etc.

OBSTACOLE LA NIVEL DE ORGANIZAȚIE

Costurile raportării pot deveni importante pentru unele organizații. Unul dintre intervievați (O10), spunea că pentru organizația din care face parte, obișnuită să atragă finanțare din afara României, raportarea anuală a unor indicatori suplimentari celor financiari a devenit parte firească și nu constituie o povară, pentru că nu aduc nimic suplimentar. O10 adăuga faptul că experiența lor este dificil de generalizat către organizații mici, cu puțini angajați, unde raportarea anuală poate deveni o povară în condițiile în care nu este deja o obișnuință.

„Cred că te blochezi dacă ajungi la partea de raportare obligatorie. Cred că soluția e tot de a merge pe voluntari sau pe niște variante de ... nu știu pe niște incentives care să creeze obișnuința” [O10]

Scepticismul este destul de general în ce privește impunerea unor raportări suplimentare. Sunt destule opinii care spun că oricum o astfel de cerință nu ar trebui impusă, fiind o imixtiune a statului. **Suspiciunea** este legată și de o eventuală trecere a Registrului ONG către ONRC („registrul comerțului”). Dar accentul cade de regulă pe teama în ce privește volumul de muncă ce ar fi implicat și capacitatea de a-l acoperi cu personalul existent. Interviurile cu ONG-urile mai puțin vizibile în spațiul dezbaterilor publice au condus către concluzii de acest tip, precum și la observația **absenței cunoașterii despre date și a preocupărilor reflexive despre starea sectorului.**

Intervievator: „Credeți că ONG-urile ar fi dispuse să ofere aceste date?”

PA1: „Eu cred că există disponibilitate, mai ales că unele din aceste studii și cercetări sunt produse chiar în cadrul unor proiecte europene. Sunt date publice, nu văd de ce ar fi reticente să le ofere. Poate că în alte state mai avansate sunt oferite contra cost, pentru că așa ar fi normal, e un produs care implică anumite costuri, de resurse umane și financiare, dar nu suntem în această etapă”

MODELE DE URMAT ÎN GENERAREA DE DATE

Există interlocutori (destul de puțini) care menționează elemente din modele din alte părți. Sunt amintite exclusiv experiențe ale unor societăți cu care au venit în contact direct. La nivel de principiu, trei sunt ideile esențiale:

- este nevoie de o practică unitară
- datele trebuie să fie deschise
- poate apărea autoreglementare, dar e mai puțin probabil să atragă participarea tuturor.

Am reținut și două opinii care arată deschidere inclusiv către modele mai puțin deschise: „*decât să nu existe date, mai bine să existe cu plată. Dar trebuie să fie <<Zeiss>>*” (O3) și, respectiv, scepticismul în privința soluțiilor ce nu implică administrația publică și obligativitatea raportării: „*Autoreglementarea este o discuție care nu se va încheia vreodată și nu va conduce vreodată la o soluție*” (O11).

Majorității interlocutorilor le-am oferit informație despre modelul anglo-saxon. Acesta nu a fost întâmpinat foarte călduros, existând mai degrabă reținere cu privire la o eventuală încărcare prea mare cu raportări.

„[despre raportarea anuală] ...Dezirabil da, fezabil nu, (râde) ca să spun de-a dreptul. Eu nu văd un apetit foarte mare al ONG-urilor pentru raportări. Este discuția noastră eternă cu colegii din celelalte sectoare, pentru că noi avem, vedeți voi, prin natura lucrurilor, specificul acesta de a fi obligat să raportăm sistematic din pricina acreditărilor. Deci suntem obișnuiți cu birocrația și nu avem încotro. Dacă nu o facem, [...] nu trăim. [...] Că mai punem 3 cifre pe hârtie în plus la sfârșit de an față de muntele de date pe care le comunicăm anyway și care se duc pe apa sâmbetei că nimeni nu le folosește, pentru noi nu e o problemă foarte mare. Pentru ceilalți, da, e o problemă și o vedem, o simțim.” [O12]

O12, în soluția pe care a propus-o, a identificat modul de cunoaștere a sectorului ONG prin anchete periodice, naționale: „*Dacă o dată la 3 ani sau 5 ani de zile facem o anchetă națională la nivel de sector, chiar atât de greu e în 2 zile să punem umărul la a face o anchetă, a așa de greu?*”.

Capitolul de față preia cele observate în analiza datelor existente, a literaturii din domeniu, în interviurile cu actori relevanți și aduce concluziile împreună, structurându-le în funcție de întrebările de cercetare inițiale. Abordăm mai întâi infrastructura, ca element esențial al procesului de colectare, gestiune și utilizare a datelor. Discutăm apoi despre ce se face în alte țări, ca potențial model de urmat. Revedem modul de structurare a procesului de gestiune a datelor despre sectorul ONG. Identificăm actorii relevanți ai proceselor legate de date și analiza acestora. În fine, revedem obstacolele ce fac în prezent ca procesul să fie insuficient de eficient.

În fiecare secțiune, combinăm cunoașterea acumulată în capitolele anterioare și pregătim astfel capitolul final al raportului, dedicat recomandărilor.

INFRASTRUCTURA CURENTĂ

Aproape surprinzător, ținând cont de absența unor analize sistematice și a unor baze de date ușor accesibile, există o mulțime de surse de date deja colectate care pot fi utile în a caracteriza starea sectorului non-profit. De altfel sectorul a avut în trecut tentative de auto-reglementare, iar în prezent Code 4 Romania are proiecte de a pune în legătură diferitele baze de date existente. Totuși, cunoașterea sectorului despre date sau conștientizarea faptului că aceste date sunt utile și pot fi utilizate se mențin la un nivel redus.

Rațiunile sunt legate de disponibilitatea datelor, de interesul față de sector și de cultura utilizării datelor.

În primul rând, este vorba de **disponibilitatea datelor în sine**. Datele existente în mod curent fie nu se află într-un format utilizabil, iar calitatea lor lasă de dorit (Registrul ONG, registrele de la judecătorii), fie sunt publice, dar în formate greu de manevrat (ANAF), fie nu sunt disponibile public (raportările privind „beneficiarii reali”, date agregate din REVISAL – agregarea este necesară din motive GDPR), fie sunt raportate prin integrarea în rapoarte nededicate domeniului și astfel devin mai puțin vizibile (datele INS). Mai mult decât atât, inter-operativitatea datelor existente este cel mult redusă, ceea ce în fapt îngreșează accesul la date de calitate.

În al doilea rând, am **menționat interesul de studiu față de sector**. Acesta este nu neapărat redus, dar limitat date fiind resursele disponibile. Mediul guvernamental nu are capacitatea de a produce analize de unul singur (și nu este rolul său să facă acest lucru), se confruntă cu o anumită rețineră a politicienilor față de ONG-uri, cu o necunoaștere a societății față de ONG-uri și față de rolul lor, și cu o atitudine negativă a unor ONG-uri față de sectorul guvernamental. Cum acțiunile explicit negative și necunoașterea constituie elemente ce blochează comunicarea și interesul pentru cunoaștere, e puțin probabil ca sectorul guvernamental să manifeste un interes rapid față de a crește cunoașterea despre sectorul ONG. Anecdotică este o remarcă a unuia dintre intervievați, care spunea că în Ministerul de Justiție, departamentul care se ocupă de Registrul ONG este cel mai puțin de dorit de către angajați, fiind lăsat mereu ultimul pe lista priorităților.

Mediul de afaceri are interese limitate cu privire la sector și, chiar dacă ar beneficia mult din creșterea informației din domeniu, nu are expertiză în manevrarea datelor. Mediul academic manifestă puțină preocupare în a studia mediul asociativ. Situația nu este surprinzătoare în condițiile în care mediul academic românesc este slab finanțat, nu tocmai eficient în a publica, și adesea preocupat exclusiv de a preda. Sectorul ONG are pe de o parte acumulate alte competențe decât studiul propriului sector, iar pe de altă parte include puține persoane care să fie experimentate în manevrarea de date.

„Fiind în contact cu diverse organizații direct sau indirect și văzând pe Facebook diverse puncte de vedere, cred că important este ca orice nou mecanism se aduce la masă să fie înțeles ca fiind în beneficiul organizației, și să nu fie încă ceva în plus față de ceea ce există, pentru că dacă se păstrează celelalte trei câte sunt și se mai adaugă încă unul, o să creăm foarte multă frustrare. Deci cumva ... trebuie să fie și o asumare din partea celor care sunt implicați și nu privați și stat. Să spunem, facem un nou mecanism și nu vă mai obligăm să le bifați pe celelalte trei.” [D2]

În al treilea rând, este vorba de o **absență a culturii datelor**. Utilizarea datelor pentru cunoașterea, gestionarea și eficientizarea sistemelor sociale este încă recentă la nivelul întregii civilizații umane, chiar dacă în contemporaneitate discuțiile despre big data și open data au subliniat faptul că acum sunt deopotrivă disponibile numeroase date iar puterea de calcul permite exploatarea lor la un nivel ce nu era posibil în trecut. Interviuurile au relevat numeroase confuzii cu privire la ce sunt datele și la ce pot fi ele folosite. Cel mai adesea, interlocutorii noștri observă utilitatea datelor în simple numărători, eventual pe categorii și în raportările financiare. Absența culturii utilizării datelor este comună în România fiind observată și în ce privește discuția despre date deschise (Voicu & Voicu, 2021), nefiind surprinzătoare la nivel de sector. Această observație nu este însoțită de judecăți de valoare, ci constituie o constatare care poate fi utilizată în construcția unei strategii de a scoate datele la lumină și a le utiliza eficient, așa cum este explicat în capitolul dedicat recomandărilor. Mai mult, ea vine și în contextul în care majoritatea țărilor europene sunt într-o situație similară în ceea ce privește indisponibilitatea datelor și neutilizarea lor la un nivel apropiat de măcar jumătatea potențialului existent.

EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ

Modelele existente în alte societăți aduc cu sine o imagine foarte diversă. Ele includ rar eforturi de autoreglementare, se rezumă de regulă la datele de înscriere și la cele de natură financiară (disponibile în fapt și la noi, chiar dacă inutilizabile pentru moment) și arareori includ baze de date comprehensive.

Elementul de care nu am discutat însă în secțiunea dedicată, dar care devine esențial în aceste concluzii, este timpul. Mai exact, este de observat că tendința ultimilor 30 de ani este de a digitaliza datele din sector și de a le deschide. Din Balcanii de Vest și până în Franța și din Spania spre Suedia, fiecare societate analizată a făcut pași de-a lungul ultimului deceniu spre *un model în care datele devin accesibile online, cu o funcție de căutare atașată, apoi sunt disponibile spre download, iar diferite entități (birouri de statistică, agenții dedicate, ONG-uri, etc.) furnizează inclusiv legături între bazele de date*. Pentru cei ce au declanșat acest proces mai din timp, informația disponibilă deja nu se mai rezumă la date de înregistrare și la execuția financiară, ci include elemente de bonitate, descrieri narrative ale activităților/proiectelor, raportări privind voluntarii și beneficiarii, număr de angajați etc. Participarea în astfel de baze de date ce includ informații extinse poate fi voluntară (SUA) sau obligatorie (UK, Spania).

România se află la începutul acestui proces, dar a parcurs pași importanți prin faptul că elemente disparate există, referind aici mai ales raportările financiare. Putem opta spre stagnare, creștere graduală, sau implementare rapidă a tuturor elementelor lipsă. Un argument revenit destul de frecvent în dialogurile cu cei intervievați este legat de faptul că oricum s-ar face, erorile din sistem datorate modului de raportare de către ONG-urile însăși ar fi prea mari ca să merite efortul.

Pe de altă parte, este utilă o paralelă cu un alt domeniu: în 1990, România era țara europeană cu cel mai restrâns acces la telefonie de orice fel. Aceasta a făcut ca apariția tehnologiei ce a permis telefonie mobilă să conducă rapid la explozia celei din urmă, decalajul față de Europa fiind în clipa de față anulat, în condițiile în care telefonie fixă nu s-a dezvoltat vreodată la nivelul Vest-European.

Devine astfel posibil de a lua în considerare ideea de a construi direct un sistem de gestiune și utilizare a datelor din sector care să fie la standarde superioare celor contemporane, fără a mai trece prin etape intermediare. Etapele intermediare în acest context pot fi costisitoare: nu are rost să construiești infrastructuri separate pentru surse diferite de date când știi oricum că de la un punct încolo vei avea nevoie de interoperabilitate. Prin urmare, poate fi util și eficient să construiești direct un sistem pe care să îl folosești ani, poate chiar decenii la rând, fără a îi schimba specificații majore.

CUM POT FI PRODUSE, GESTIONATE ȘI UTILIZATE DATELE

Pentru a putea înțelege ce putem face cu datele, este util să stabilim ceea ce vrem să aflăm despre sector. Afirmatia pare tautologică, dar în fapt vorbește despre nevoia de structurare a abordării întregului proces de producere, gestiuni și analiză a datelor.

Am arătat în secțiunea dedicată rezultatelor din interviuri cum există opinii complet diferite privitoare la date. Ele acoperă un spectru care merge de la a considera datele aproape complet inutile până la a identifica modalități sofisticate de analiză. Această varietate de poziționări este relevantă pentru nevoia de a arăta cum arată de fapt întreg fluxul de date despre sectorul ONG.

Un flux simplu al datelor este cel ilustrat grafic în **Figura 3**. Datele colectate în varii sisteme (primul pas) pot fi agregate în baze de date comprehensive (al doilea pas), apoi analizate (al treilea pas), rezultatele fiind utilizate în scopuri diverse (de către donori, administrație publică, mediul academic, sectorul ONG însuși, media etc.) așa cum indică al patrulea pas din grafic, iar la final sunt discutate în sector (pasul al cincilea). Bucle de feedback sunt implicit prezente, chiar dacă nu sunt reprezentate în figură.

Figura 3. Un flux simplificat al datelor în sectorul ONG

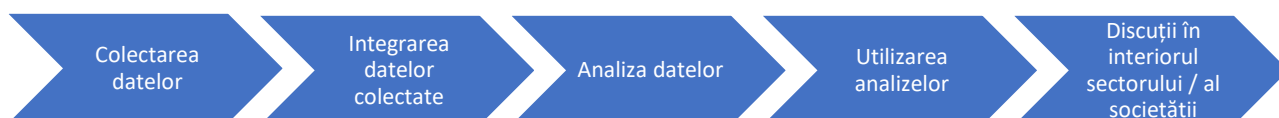

Figura 3 are doar rolul de a oferi un cadru general pentru aceste fluxuri de date. O discuție mai în amănunt despre ce se petrece cu adevărat cu datele este prezentă în capitolul dedicat recomandărilor.

În clipa de față, eficiența colectării este redusă nu atât prin intermediul calității datelor, cât mai ales dată fiind utilizarea a doar o mică parte din potențialul datelor. Sectorul manifestă în prezent, predominant, așteptări modeste în ce privește utilizarea datelor. Ele includ simpla contabilizare a sectorului, nevoia de a îl face vizibil în ochii donatorilor, de a îi sublinia rolul în societate, iar pentru unii dintre interlocutori e vorba de dorința de a identifica eventuale comportamente incorecte ale unor organizații.

De aceea este util să fie aduse în prim plan modele de utilizare a datelor, cu așteptări în ce privește orizontul de timp conforme cu ceea ce am aflat de la cei intervievați. Cu alte cuvinte, putem spera la o schimbare majoră abia în câțiva ani, dar pașii pot fi planificați și urmăriți ferm începând încă din 2021 și 2022.

ACTORII RELEVANȚI ÎN PROCESUL DE COLECTARE ȘI UTILIZARE A DATELOR

Sectorul ONG în sine este furnizorul datelor. El poate deveni și utilizator al acestora, și beneficiar al acestei utilizări. Dificultatea majoră este de a i se oferi exemple de utilizare și despre cum poate beneficia de colectarea datelor, astfel încât să devină interesat cu adevărat în a furniza datele, trecând peste costurile de timp și resursă umană implicate. Modele de analiză pot include evaluări ale factorilor ce conduc la atragerea de finanțare, analize cost-beneficiu, analize ale impactului, clasificări validate empiric și indicarea ONG-urilor cele mai similare cu un ONG oarecare sau un model oarecare, analize de impact etc.

În interiorul sectorului, ONG-urile din domeniul social pot fi un factor de influență de luat în seamă în cazul pilotării unei soluții de colectare și gestiune a datelor.

Statul, prin variile sale agenții, este interesat într-o diagnoză reală a sectorului, chiar dacă nu toți funcționarii publici conștientizează acest lucru. Ministerul Justiției ca gestionar al Registrului Asociațiilor și Fundațiilor, ANAF, Ministerul Muncii (REVISAL) sunt principalii gestionari de baze de date care pot fi puse în conexiune pentru a permite analize ale sectorului și statistici despre acesta. Se adaugă variile ministere și agenții care gestionează diversele baze de date dedicate unor segmente din sectorul ONG. Aceștia au însă un rol secundar în raport cu Ministerul Justiției și ANAF.

Donorii sunt extrem de importanți în sistem și manifestă un interes explicit în a crește calitatea și numărul datelor disponibile. De notat însă că interesul lor este mai ales față de date individualizate la nivel de entitate membră a sectorului și mai puțin spre date valide la nivelul întregului sector.

Mediul academic joacă un rol minor, prin lipsa de implicare curentă, dar poate fi sursa de consultanță în cazul structurării unei soluții de colectare și furnizare a datelor, date fiind competențele de prelucrare și analiză a datelor pe care le-a acumulat.

OBSTACOLE

Există câteva categorii de obstacole importante ce împiedică schimbarea peste noapte a sistemului actual. Majoritatea sunt mici chestiuni de detaliu sau de poziționare a unuia sau mai mulți actori sociali în funcție de propriile temeri sau stereotipuri cel mai adesea neîntemeiate pe existența unui risc major. Chiar dacă nu sunt „raționale”, în sensul tradițional al cuvântului, astfel de atitudini sunt firești într-o societate expusă încă puțin la modernitate, precum cea românească. Un program relativ simplu de abordare a lor ar putea să le înlăture cu relativă ușurință.

Dificultăți tehnice. Designul sistemului actual este cel ce conduce la principala dificultate. Dacă la înscriere fiecare ONG ar primi un cod unic, comun pentru registrele speciale și Registrul ONG și care ar fi apoi folosit pentru a importa codul fiscal în baza de date dată de Registrul ONG, ar fi mai ușor ca baza de date a Registrului ONG să fie ușor de actualizat identificând drept active ONG-urile care își depun bilanțul (sau, spre exemplu, l-au depus cel puțin o dată în ultimii 3 ani) și „în hibernare” pe celelalte. Mai mult, ar putea fi ușor de folosită această corespondență dintre coduri pentru a identifica numărul de angajați (din REVISAL) sau a face verificări privind consistența registrelor prin utilizarea variilor registre existente pe domenii.

Starea registrului ONG. Fișierele de Excel extrase din Registrul ONG și care sunt disponibile public (prin data.gov.ro¹¹) includeau la începutul lui decembrie 2021 peste 125.000 de înregistrări. Aceste înregistrări sunt în general entități unice, unele active, altele în „hibernare”, unele care și-au depus bilanțul, altele nu. Registrul ONG nu include însă astfel de informație și nu o poate importa din alte baze de date datorită lipsei tabelii cu concordanța dintre coduri pe care am amintit-o. Mai mult, proceduri automate de a asocia codurile după numele ONG-ului sunt practic imposibile, datorită erorilor de dactilografiere la introducerea informației în computer, a diferențelor dintre numele scrise cu diacritice și cele fără diacritice, apariției unor semne precum ghilimelele, etc. Între înregistrările existente în registru, puțin peste 2.000 sunt duplicate din punct de vedere al codului care ar trebui să fie unic. Mai sunt și unele rânduri fără numărul alocat asociației de către Registrul Național ONG (aproximativ o sută).

Să recapitulăm modul de formare a Registrului: un ONG care se înființează depune o cerere la Judecătoria, grefierul alocă un număr, după dobândirea personalității juridice MJ alocă numărul din Registrul ONG (unde sunt incluse doar parte din informațiile depuse inițial de ONG). Apoi se obține codul de înregistrare fiscală, care nu ajunge în Registrul ONG. Cu alte cuvinte, registrul ONG actual are deficiența de a avea erorile de introducere descrise mai sus și în plus nu include toată informația obligatorie de depus la înființare de către ONG-uri.

Volumul de muncă. Curățarea Registrului național ONG s-ar putea face relativ ușor dacă ar exista o tabelă de corespondență între codurile alocate de registru (numerele de înregistrare) și codul alocat de ANAF (CUI/CIF/etc.). Cum în prezent această corespondență nu există, volumul de muncă pentru a curăța baza de date a Registrului ONG este enorm.

Credința că datele nu servesc la nimic. România este o societate în care raționalizarea și încrederea în capacitatea științei și a managementului bazat pe strategii fundamentate prin date au pătruns mai degrabă puțin (Deliu, 2021). De aici și interesul redus al multora pentru colectarea de date, raportări realizate imprecis etc.

Credința că statul își dorește să controleze mediul ONG prin colectarea de date. Fără a fi o credință dominantă, atitudinile de acest gen contribuie și ele la deteriorarea interesului mediului ONG față de procesul de eficientizare a cunoașterii despre ONG.

Credința că statul cere prea mult și dă prea puțin. Facilitățile fiscale oferite donatorilor de către statul român prin mecanismul de 3,5% sunt considerate de cei care au intrat în contact cu alte sisteme sociale ca fiind cel puțin generoase. Dar o parte a mediului ONG este convins de opinia contrară, și se opune nevoii de a pune ordine în statistica privind sectorul, chiar dacă aceasta nu ar implica un efort direct din partea sectorului.

Lipsa de utilizare a datelor curente. Datele curente nefiind utilizate delegitimează tentativa de a le aduce într-o stare utilizabilă prin simplul fapt că acesta poate deveni doar un alt efort suplimentar care conduce la niște date pe care nu le folosește niciodată nimeni.

Absența culturii utilizării datelor. Majoritatea celor intervievați văd ca potențial de utilizare a datelor doar folosirea lor pentru numărători, eventual diferențiate pe domenii sau geografic.

¹¹ <https://data.gov.ro/dataset/registrul-national-ong/>. E vorba de mai multe fișiere, fiindcă este unul pentru fundații unul pentru asociații, unul pentru federații. Totuși, numărul lor este irelevant, fiindcă toate se află în aceeași stare, iar principiile expuse în continuare se aplică identic întregului set de fișiere.

Acest capitol construiește pas cu pas un model de intervenție graduală în starea curentă a procesului de colectare a datelor, de gestionare a celor existente și nou colectate, de stimulare a utilizării datelor.

Pe scurt, obiectivul central este tripartit:

1. a aduce datele într-o stare accesibilă și utilizabilă;
2. a stimula utilizarea lor aproape de potențial;
3. a crește legitimitatea documentării sectorului ONG prin date și a asigura înțelegerea unor analize mai elaborate decât cele elementare.

Cu alte cuvinte, discutăm despre precondiții ale generării unui produs care să permită dezvoltarea de bazate pe cunoașterea și datele despre sector, despre producerea acestor evidențe, și despre cerere pentru astfel de evidențe.

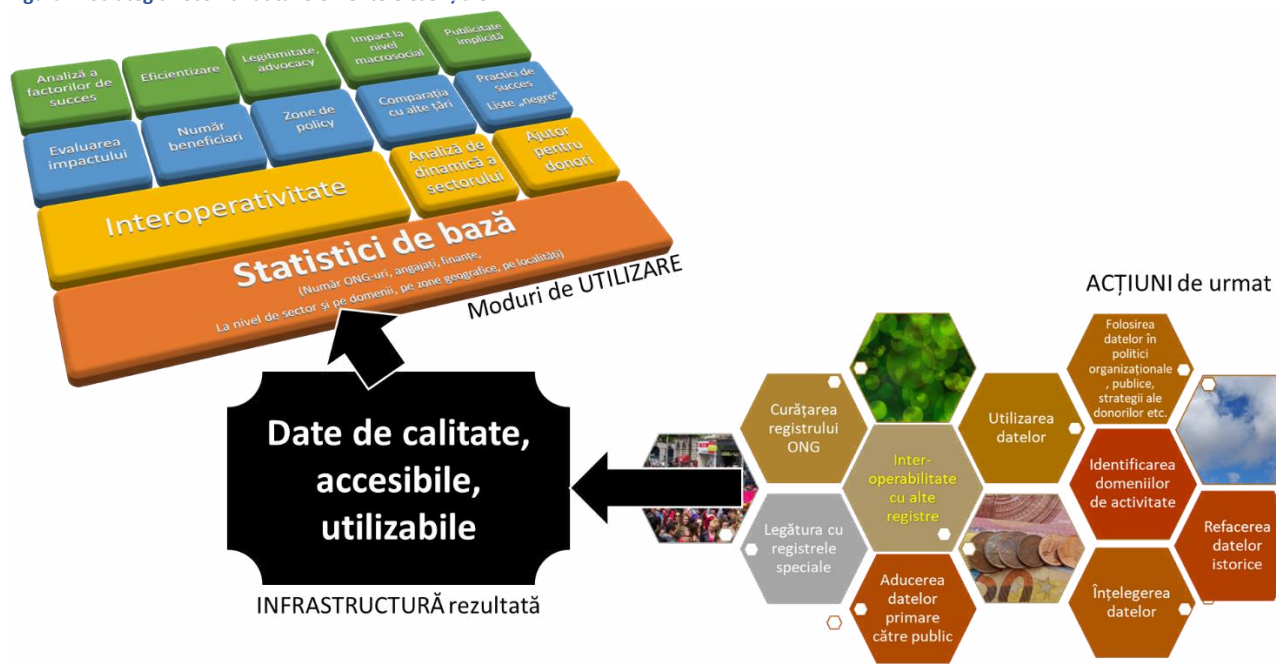
Modelul de intervenție implică dezvoltarea mai multor module, majoritatea independente unul față de celălalt, dar al căror ansamblu conduce la a avea date de calitate care pot fi utilizate și au asociată cerere pentru analiza lor. Modulele esențiale presupun:

- ✚ colectare de calitate pentru datele noi;
- ✚ curățarea datelor vechi și dezvoltarea unui mecanism de actualizare permanentă a bazelor de date (ambele sunt bazate pe interconectarea dintre bazele de date existente);
- ✚ dezvoltarea capacității de analiză și înțelegere a datelor.

Soluția are în centrul său accelerarea procesului de aducere a datelor la formă utilizabilă, prin minimizarea costurilor, cooperare între sectorul ONG și administrația publică, stimularea mediului academic și altor stakeholders să fie parte a generării de cunoaștere despre sector.

Figura 4 schițează elementele modului de acțiune, fiecare dintre ele fiind detaliat în secțiunile acestui capitol.

Figura 4. Strategia recomandată: elementele esențiale

ȚINTA DE ATINS: OBIECTIVELE UTILIZĂRII DATELOR

În capitolul anterior, am anticipat recomandarea esențială: **construcția direct a unui sistem interoperabil, capabil să furnizeze imediat date analizabile și utilizabile**. Așa cum spunea unul dintre intervievați: dacă la nivel global o entitate precum Tech a putut să proiecteze sistemul lor având un ID unic pentru fiecare ONG, de ce nu am putea replica acest lucru la nivelul unei țări, precum România. În mod evident, interconectivitatea nu rezolvă totul, ci este un punct de plecare care simplifică și facilitează modul de utilizare a informației deja existente, permițând totodată dezvoltarea unui sistem funcțional de a genera date utilizabile în analize de varii tipuri. În cele ce urmează, recomandarea este specificată în elementele sale esențiale.

Înainte de a o face, este util să precizăm principiul de bază al direcțiilor de acțiune pe care le identificăm. Esența sistemului de producere, gestiune și utilizare a datelor se subsumează obiectivelor asociate utilizării datelor, nu modurilor de producere. De aceea este esențial să înțelegem mai întâi unde se poate ajunge analizând datele. **Figura 5** ilustrează ceea ce se poate face cu datele.

Figura 5 Succesiunea nevoilor de cunoaștere și a consecințelor acționale ce pot fi acoperite sau documentate prin existența unui set de date utilizabil

Soluția propusă are în prim-plan căi prin care să se poată ajunge la a genera rapid statistici de bază despre sector, de la banalul „câte ONG-uri sunt” la mai complicatul, dar nu tocmai sofisticatul „câți oameni angajează sectorul ONG”. Pe baza acestor date, parte facilitate de interoperativitate, se poate realiza analiza longitudinală (dinamica sectorului) și comparativă cu alte societăți, ajungând până la a evalua impactul la nivel macrosocial¹².

Interconectarea dintre bazele de date permite o descriere mai bună a sectorului și a portofoliului său de ansamblu, dar principalul beneficiu rămâne legat de capacitatea de a defini moduri de a face, de a le

¹² Spre exemplu, folosind fixed effects models, pe date cumulate de la ANAF, REVISAL și din Registrul ONG, puse în relație cu date despre dezvoltarea României, culese de-a lungul a 10-12 ani consecutivi, și diferențiate la nivel de județ.

documenta pe cele care conduc la eficiență, evaluare a impactului pe subdomenii, eficientizarea activităților. Celulele din parte din stânga sus din **Figura 5** sunt însă posibil de atins în fazele avansate ale dezvoltării sistemului de date.

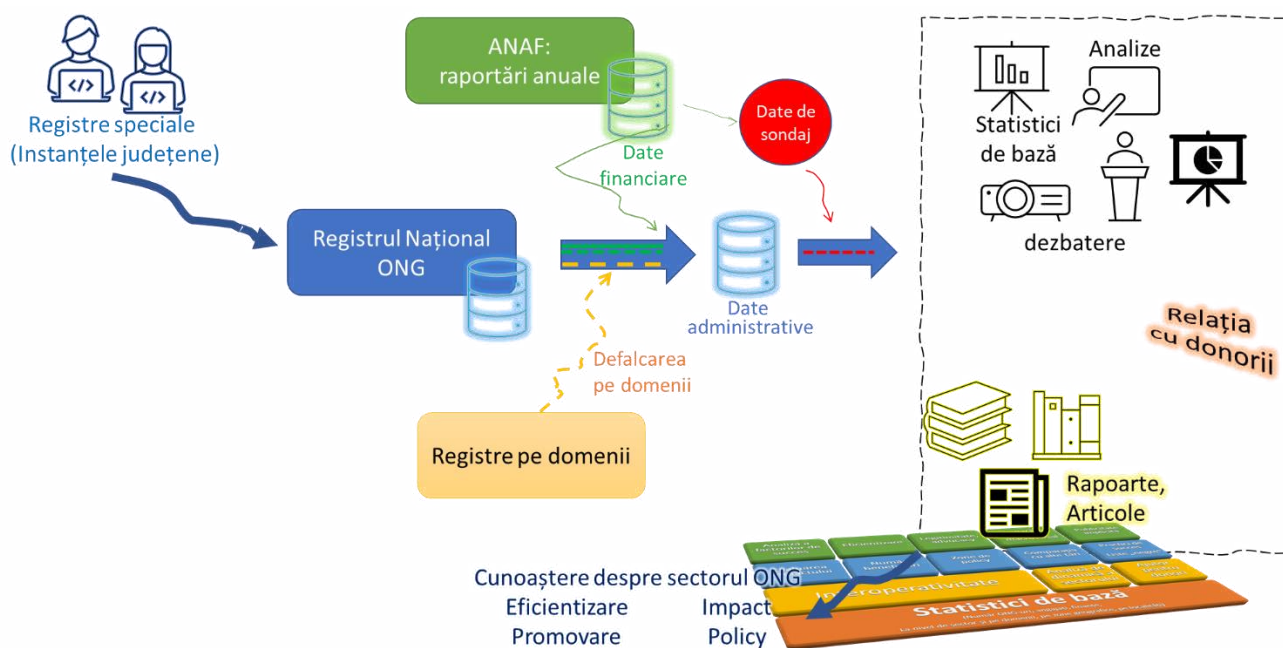
Există o nevoie de a genera un sistem care să permită analize atât la nivel macro- (întregul sector), mezo- (pe domenii/sectoare, pe regiuni etc.) și la nivel micro- (luând în considerare ansamblul ONG-urilor, dar definite prin caracteristicile individuale ale fiecăreia).

ȚINTA DE ATINS: INFRASTRUCTURA

La nivel de infrastructură, un sistem funcțional implică prin urmare: (1) prezența unor date de calitate; (2) comunicarea între baze de date: datele folosesc același „limbaj”, cu alte cuvinte pot fi interconectate; (3) disponibilitatea datelor pentru analiză (accesibilitatea acestora; fiind date publice, este firesc să se afle în spațiul public). Utilizarea presupune o supra-structură, dată de: (4) cei ce analizează datele; (5) cei ce iau decizii pe baza analizelor. Cei ce analizează datele pot fi parte a sectorului, membrii ai comunității academice, membri ai administrației publice, parte a unor companii private, rezidenți români sau din afara României.

Figura 6 ilustrează felul în care poate funcționa sistemul de date pe baza principiilor enunțate. Datele fiecărui ONG sunt introduse la instanțele județene în momentul înregistrării ONG-ului și ajung instantaneu într-o bază de date comună ce constituie registrul Național ONG. Datele din registrele speciale sunt în fapt identice cu cele din registrul ONG și includ inclusiv textele din statut și actul constitutiv.

Figura 6. Infrastructura de realizat în ce privește datele din sectorul ONG și fluxul datelor

Anual, datele financiare sunt publicate de ANAF, fiind ușor de făcut jonctiunea cu Registrul ONG, datorită existenței unui cod unic al fiecărui ONG sau a unei table de corespondență între codurile alocate de ANAF și cel de la Registrul ONG.

Datele din registrele specializate întreținute de varii entități informează despre domeniile de activitate a (unei părți) a entităților din sectorul ONG. Pentru aceasta este necesar ca și registrele specializate pe domenii să includă un cod ce identifică unic ONG-urile incluse în aceste liste (fie codul de la autoritatea fiscală – CIF/CUI,

fie numărul din registrul ONG). Evident, registrele specializate vor aduce doar informație parțială, pentru că nu toate ONG-urile dintr-un domeniu sunt listate în registrul corespunzător domeniului, dar acest neajuns poate fi rezolvat în analiza datelor.

Informația din cele trei surse (Registrul ONG, ANAF, registrele specializate pe domenii) devine parte a bazelor de date administrative privind sectorul ONG. Fiecare bază de date fiind pregătită atent și fiind prezentă în spațiul public, analiza datelor devine fezabilă. Evident, pot exista mici imperfecțiuni legate de fiecare dintre bazele de date, dar acest lucru este comun datelor administrative, iar un analist bun are capacitatea de a găsi soluții pentru a genera rezultate de încredere dincolo de imperfecțiuni. Să notăm și faptul că, în prezent, toate cele trei surse sunt disponibile în spațiul public, dar sunt probleme de a asigura interconectarea și starea informației din registrul ONG impune remedii structurale serioase.

Datele de sondaj se adaugă celor administrative, putând fi folosite împreună, legăturile fiind realizate tot prin codurile unice menționate. Cercetări calitative completează metodele de generare de cunoaștere; ele nu pot produce date cantitative, dar sunt extrem de utile în a genera repertorii și tipologii ce pot fi apoi detaliate prin utilizarea datelor administrative sau de sondaj.

ACȚIUNILE DE ÎNTEPRINS

Pentru a ajunge la documentarea nevoilor de cunoaștere despre am discutat inițial, printr-un sistem precum cel din secțiunea anterioară, este necesar un ansamblu de acțiuni definite prin hexagoanele din **Figura 7**. Să notăm că, în ciuda aparențelor, pașii din figură pot fi parcurși independent unii de ceilalți, dar pot fi și complementari, așa cum explicăm în secțiunile următoare.

Figura 7. Activități specifice de atins

Important este ca întreg sistemul să permită **analize instantanee, dar și un proces regulat, bazat pe actualizarea cel puțin anuală a datelor și pe raportări a căror regularitate să aducă în prim plan întreg sectorul și rolul acestuia în societate.**

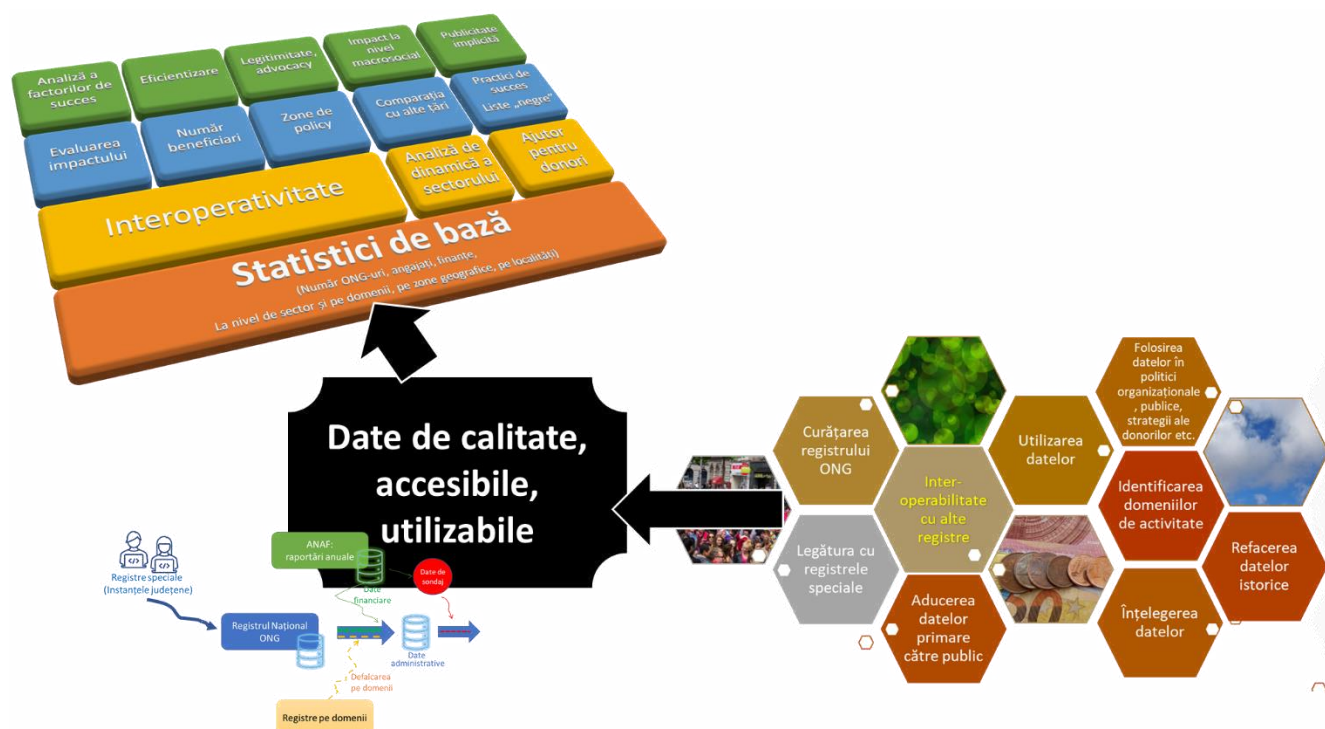
Pentru aceasta este nevoie simultan de o bază de date curățată a Registrului Național ONG, de interoperabilitate cu alte baze de date, de aducerea datelor către public, de asigurarea interesului celor care pot face analize să se implice în utilizarea datelor, de înțelegerea datelor, de folosirea lor în politici fie la nivel macro, fie la nivel de organizație. Elementele care pot aduce valoare suplimentară dar nu sunt esențiale în primă instanță sunt:

- asigurarea legăturii cu registrele speciale, astfel încât registrul ONG să preia toată informația aflată în acestea și să o facă automat. Aceasta presupune în primul rând digitalizarea întregului proces, implicând o bază de date comună între tribunale și administratorului Registrului Național ONG (indiferent că e vorba de Ministerul Justiției, una dintre agențiile subordonate sau orice altă entitate).
- Refacerea informației istorice, adică recuperarea acelor date ce nu sunt preluate în prezent de către Registrul ONG de la registrele speciale.
- Identificarea domeniilor de activitate ale fiecărui ONG. Aceasta poate fi realizată pe baza codurilor CAEN declarate pentru activitățile economice, plecând de la domeniul descris narativ la înființare (în statut/actul constitutiv), plecând de la analiza acțiunilor/proiectelor dezvoltate. O metodă mai simplă este preluarea de informație din registrele dedicate unor domenii specifice și a listelor de membri de la coaliții, folosită cel puțin ca etapă preliminară, cu impreciziile sale (nu toate ONG-urile sunt incluse în registrele dedicate unor domenii și în coaliții de ONG-uri; unele ONG-uri pot fi active și în domenii în care nu există coaliții/registre dedicate; inter-operativitatea rămâne cheie în acest demers).

Aceste elemente pot fi module ce se dezvoltă în paralel cu celelalte sau pot fi adăugate ulterior.

Legătura dintre acțiunile din **Figura 7** și obiectivele din **Figura 5** este directă, fiind ilustrată în **Figura 8**. Acțiunile din hexagoane contribuie la generarea de date, iar acestea sunt utilizate apoi în analizele descrise în stânga sus.

Figura 8. Legătura dintre acțiuni și obiective

ELEMENTUL CHEIE: INTEGRAREA DATELOR ȘI UN MODEL DE UTILIZARE

Colectarea de calitate este esențială, dar nu constituie principala prioritate în pasul inițial. Ea condiționează orice utilizare a datelor, dar ca strategie de a crește calitatea datelor și disponibilitatea lor, nu colectarea în sine constituie scopul imediat.

Este nevoie mai întâi de date utilizabile. Datele, așa cum am arătat, deja există. Ele sunt imperfecte, dar înainte de a le aduce la starea lor ideală, important este să le facem utilizabile, atât pentru statisticile de bază, cât și în produse mai evolute decât simpla raportare numerică. Este esențial ca ONG-urile (dar și restul societății) să aibă acces deopotrivă la analize și la date și apoi să creștem calitatea și cantitatea datelor.

Esențial este să avem o cale de a pune în directă comunicare bazele de date existente. În cele ce urmează avem un model simplu de analiză, aproape didactic. Scopul său este de a ilustra modul în care se pot furniza ONG-urilor produse care să asigure legitimitate colectării de date.

Tabelul 4. Cum pot arăta datele extrase din REVISAL

	Număr persoane cu contract de muncă în 2021	Total ore contractate în 2021	Număr persoane cu contract de muncă (în 2021) născute între 1990 și 2003	Număr persoane cu contracte de muncă având sexul masculin	Etc.	...
ONG_123	20	3241	2	9		
ONG_245	32	231	31	3		
ONG_369	34	11234	12	20		
...						

Tabelul 5. Cum pot arăta datele extrase din Registrul ONG

	Localitatea	Anul înființării		Etc.	...
ONG_123	Mizil	1997			
ONG_245	Urлаți	1926			
ONG_369	Băicoi	2021			
...					

Tabelul 6. Tabelul rezultat după interconectare

Cod identificare	Extrase din REVISAL				Extrase Registrul ONG		
	Număr persoane cu contract de muncă în 2021	Total ore contractate în 2021	Număr persoane cu contract de muncă (în 2021) născute între 1990 și 2003	Etc.	Localitate	An înființare	Etc.
ONG_123	20	3241	2		Mizil	1997	
ONG_245	32	231	31		Urлаți	1926	
ONG_369	34	11234	12		Băicoi	2021	
...							

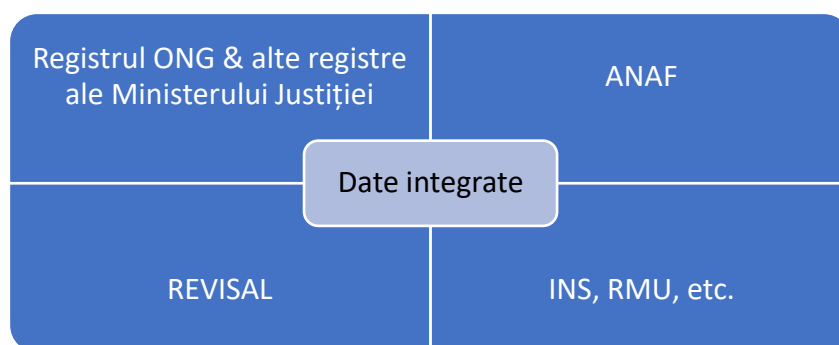
În REVISAL sunt date despre numărul de angajați ai fiecărui ONG (indiferent de tipul de contract), despre cât timp normal au folosit acești angajați de-a lungul anului, despre vârsta și genul fiecăruia dintre angajați etc. Cu alte cuvinte, fără a încălca în vreun fel prevederile GDPR, se poate extrage în orice moment din REVISAL o bază de date similară celei sugerate în **Tabelul 4**. Baza respectivă de date ar permite discuția despre cât de important este sectorul în calitate de angajator, mai ales în ce privește angajabilitatea tinerilor și egalitatea

de gen. Dar acest lucru constituie doar o analiză de suprafață. Folosind împreună datele din REVISAL și pe cele din Registrul ONG (**Tabelul 5**) se poate discuta despre încărcarea cu timp de lucru pe localitate, pe sector de activitate șamd. Pentru a face acest lucru este suficient să folosim un cod unic de identificare, precum CIF-ul. Mai departe se pot adăuga date de la ANAF, din raportările beneficiarilor reali, etc. La final, vom avea o bază de date comprehensivă, cu informații de la toți colecții curenți, fără a crește în vreun fel volumul datelor solicitate de la ONG-uri.

Procesul este cel descris de **Figura 9**. Pur și simplu înseamnă să pui la un loc datele gestionate de mai mulți furnizori. Pentru a o putea face, ai nevoie de date structurate în baze de date, de acces la ele și de un algoritm de extragere a datelor agregate dacă e cazul. Spre exemplu, preluând date din RMU (Registrul Matricol Unic, gestionat de Ministerul Educației și care include în prezent aproximativ 99% din studenții de la universitățile publice din România), se poate estima în ce măsură sectorul non-profit este angajator pentru studenții curenți și chiar, cu o analiză un pic mai complexă, implicând și REVISAL, pentru absolvenții de învățământ superior din ultimii ani. Astfel se poate pune în lumină sectorul, dar datele servesc deopotrivă intereselor de cunoaștere ale universităților.

Digitalizarea și interconectivitatea bazelor de date sunt esențiale în acest proces. Este interesant de observat că toate bazele de date de care vorbim sunt deja digitalizate, colectate actualizate, relativ ușor de interconectat, cu o singură excepție: Registrul ONG. Refacerea completă a Registrului ONG este complicată și presupune pe de o parte corectarea informațiilor existente în registru și pe de alta completarea cu datele nepreluate din registrele speciale. Acțiunea este una de lungă durată, mai ales în ce privește cea de-a doua parte. De aceea, procesul de reformare este unul gradual, așa cum explică secțiunile următoare.

Figura 9. Integrarea datelor existente

Să notăm că modelul de mai sus nu are nimic original în el, fiind o simplă aplicare a ceea ce se petrece de mulți ani în diferite părți ale lumii și în România, nu neapărat legat de sectorul non-profit. Mai mult, este ilustrativă povestea unuia dintre intervievați, care vorbește tocmai despre utilizarea datelor din surse diferite: „Vorbeam despre ce actori relevanți mai au date. Vorbeam despre MJ și Judecătoria, despre Ministerul de Finanțe – ANAF... Și mai sunt ăștia, la ITM-uri REVISALu’. Mie îmi ieșise ultima dată [...] făcusem o încrucișare despre câte ONG-uri depun bilanț și câți oameni sunt în sector, ca să obțin un număr [mediu de angajați dintr-un ONG]. Acolo [la REVISAL] e un bazin de date neexploatat. E o gaură neagră...” [O11]

Prezența informației într-o singură bază de date nu este neapărat necesară. Este suficient ca Registrul ONG să includă informație care să permită conectarea facilă cu bazele de date raportate de ANAF și cu celelalte baze de date menționate. Acest lucru nu schimbă cu nimic situația pentru o organizație oarecare, indiferent care ar fi ea. Și în prezent este ușor să identifici datele oricărei organizații deopotrivă în bazele raportate de ANAF (prin data/gov/ro) și în Registrul ONG. Ce lipsește este un mod rapid de a studia întregul sector. Cu alte cuvinte, soluția pe care o descriem în aceste rânduri nu schimbă cu nimic situația unei organizații, oricare ar fi aceea, dar permite studierea întregului sector ONG.

ELEMENT DE PROMOVARE: STIMULAREA UTILIZĂRII

Nu este suficient să ai date. Este necesar să aibă și cine să le utilizeze. Sunt prin urmare necesare resurse de timp și competență analitică. Pentru mulți, analiza este o chestiune de IT. Lucrurile sunt însă mai complexe: în ceea ce se numește astăzi „data science”, partea de IT fiind în bună măsură despre gestionarea bazelor de date și nu despre analiză. Modelele de analiză specifice datelor din sector sunt dezvoltate cu predilecție în economie (econometrie și nu numai) și în științele sociale. Cercetători competenți regăsim mai ales în mediul academic și în sectorul ONG. Oriunde s-ar afla ei însă, pentru analiză este nevoie de alocare de resurse, de a crea un interes specific de cercetare în domeniu. Punctul de vedere a fost subliniat în interviuri de cei din mediul academic, dar și de donori și intervievați din sectorul ONG.

De aici nevoia de a găsi resurse în acest scop. Poate fi vorba de granturi academice dedicate sectorului (și implică advocacy pe lângă autoritățile din cercetare și educație), de granturi de cercetare finanțate de donori, sau de granturi ale oricărei alte organizații

Discutarea în interiorul sectorului constituie factor de difuzare a ideilor despre date și a înțelegerii rolului lor, a beneficiilor pe care le aduc sectorului în ansamblu și fiecărei organizații în parte. În plus, ajută la structurarea nevoilor de lobby și la presiunea către decidenții din administrația publică pentru a dezvolta politici bazate pe date în legătură cu sectorul non-profit.

PAȘI DE REALIZARE: UN MODEL DE INTERVENȚIE GRADUALĂ

Este dificil să construiești în același timp toate elementele utile unui sistem eficient de colectare, gestiune și utilizare a datelor. Dificultatea rezidă mai ales în presiunea de pus simultan pe sector și pe cei ce răspund de date. De aceea, a porni la drum cu toate „hexagoanele” din Figura 7 poate fi prea mult, atât ca efort efectiv, cât și ca nevoie de a administra toate aceste activități.

Figura 10. Un posibil model de intervenție etapizat: Etapa 1, primii pași

Figura 10 propune primii pași dintr-un model de implementare graduală. Această primă etapă include efortul de a digitaliza complet Registrul ONG și de a asigura interconectarea diferitelor baze de date. Scopul este aducerea către public a produsului rezultat (o bază de date comprehensivă sau un sistem de baze de date care pot fi cu ușurință unite), simultan cu dezvoltarea unui instrument de administrare facilă a întregului proces de înregistrare și menținere a bazei de date cu ONG-uri.

Cu alte cuvinte, este prioritară aducerea Registrului ONG la o stare utilizabilă, mai ales în ce privește noile înregistrări și corecții bazate pe corelarea cu ceea ce există în alte baze de date (ANAF, spre exemplu).

Registrul ONG urmează a prelua datele noi direct din completarea registrelor speciale. Un sistem simplu face astfel ca informația nouă (despre ONG-uri ce se înființează din acest moment) devine astfel aproape completă. Sistemul poate fi automatizat suplimentar prin implementarea unei alte soluții simple: fiecare

cerere de înscriere se trimite și electronic, într-un formular similar celor folosite în alte țări, din care se importă direct toate câmpurile în registrele speciale și de aici în Registrul Național ONG. Aceasta scutește din munca MJ, simplifică activitatea grefierilor și asigură date de mai bună calitate și mai bogate informațional.

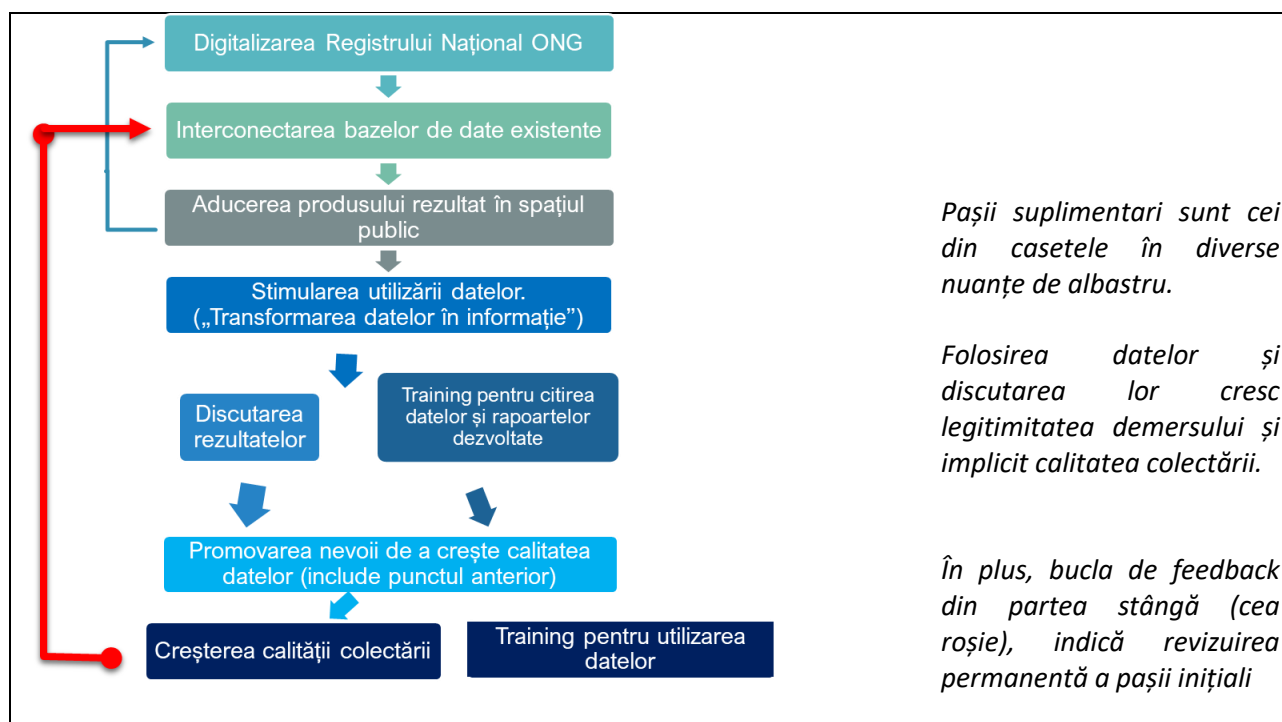
Pentru ONG-urile deja existente și care depun bilanțul, **se poate insera însă un câmp în raportarea bilanțului: codul din Registrul ONG**. Apoi, ANAF poate comunica către MJ o tabelă simplă, cu două coloane: codul fiscal și codul din Registrul ONG. Este suficientă și publicarea împreună a celor două coduri odată cu publicarea datelor rezultate din bilanț, pe data.gov.ro. Aceasta mută parțial efortul de curățare a bazei de date către fiecare ONG, dar presupune doar o muncă de 1-2 minute, dacă nu chiar mai puțin, adică să inserezi în bilanț și acel cod din registrul ONG. Am asigurat astfel din start interconectarea pentru toate entitățile din sector care depun bilanțul. Cum REVISAL, spre exemplu, folosește tot codul de înregistrare fiscală, avem deja asigurată încă o interconectare între baze de date.

Să notăm că prezența acestei tabele de coduri simplifică și analiza datelor de către terți, inclusiv de către donori sau de către ONG-urile transversale, prin urmare tabela de coduri este firesc să fie publică în portalul de date guvernamentale (data.gov.ro).

Rămân desigur acele entități care nu depun bilanțul. Având însă absența lor din raportarea bilanțului, ele pot fi etichetate ca aflându-se în „hibernare” (evident, unele dintre ele pot desfășura activități care nu implică obligativitatea depunerii bilanțului, precum CAR-urile și asociațiile de proprietari). Situația lor este deranjantă, dar concentrarea pe organizațiile active poate fi benefică și o opțiune pragmatică, urmând ca ulterior să fie completate și informațiile despre organizațiile ce nu depun bilanțurile.

Având deja o sursă de date mai consistentă, simultan se pot încuraja analizele pe date. **Figura 11** adaugă pașii ce completează această secvență, desemnată drept „Etapa 1”.

Figura 11. Un posibil model de intervenție etapizat: Etapa 1, pașii imediat următori

Bazele de date pot fi folosite în analize diverse, care să servească ca argument pentru creșterea calității datelor și curățarea informației existente acum în Registrul ONG. Pentru aceasta, însă, este nevoie ca sectorul să dezvolte o mai bună înțelegere a rolului datelor. Aceasta se poate realiza prin acces la analize nu foarte

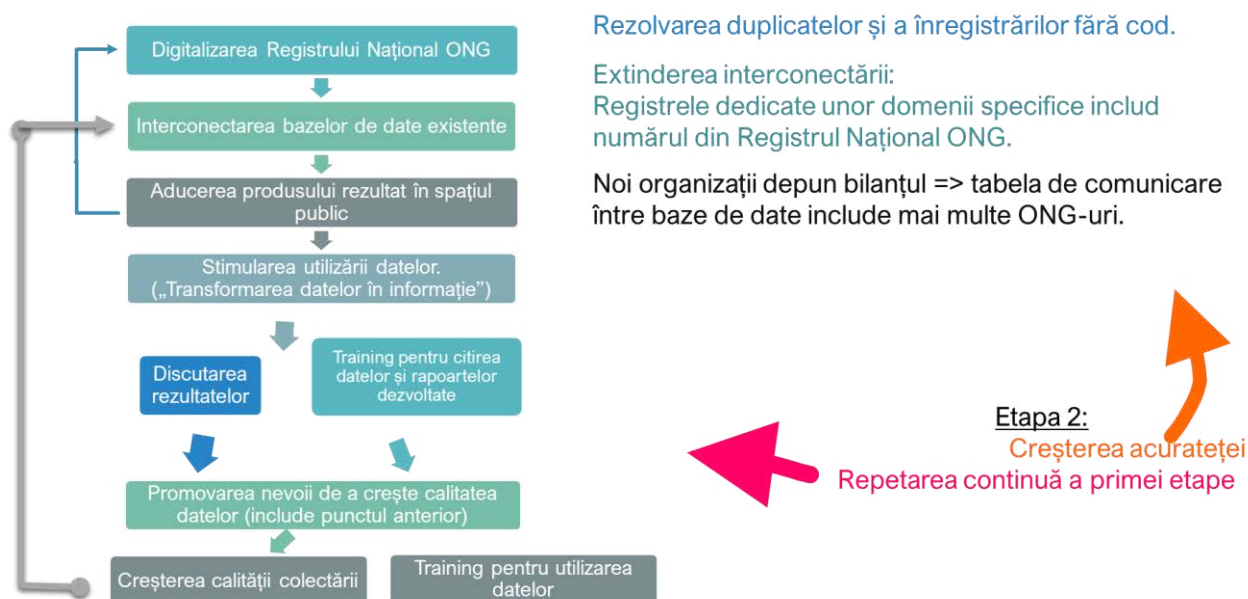
sofisticate, dar de calitate, și mergând dincolo de simple numărători. Creșterea calității colectării vine ca o consecință firească, însoțită și de reconstituirea informației din trecut înglobată în Registrul ONG.

Figura 10 și Figura 11 descriu același proces, mai exact aceeași etapă a procesului. Pe de o parte avem de a face cu pregătirea modului de colectare a datelor (Figura 10). Procesul este unul ce este inițial de la bun început, dar este supus unor actualizări permanente. El este zadarnic în absența pașilor simbolizați prin casetele în nuanțe de albastru din Figura 11. Aceste casete nu indică pași ce au de a face cu colectarea de date în sine, dar ei constituie elemente indispensabile, fără de care colectarea de date nu poate funcționa eficient, iar rezultatele sale sunt subutilizate. Mai mult, pașii de parcurs nu sunt neapărat succesivi, ci se pot derula în paralel.

În **etapa a doua** (Figura 12), care ar trebui să se petreacă la distanță scurtă (maxim 6 luni – un an), **se poate trece la recuperarea completă a înregistrărilor istorice** care ar putea fi importate din registrele speciale. Un proiect comun public-privat, implicând MJ și unul dintre ONG-urile transversale cu competențe în domeniu, poate rezolva situația și ar putea fi finanțat, spre exemplu, printr-un proiect ce ar putea îngloba și activități de training pentru sector și administrația publică.

Altfel, „etapa a doua” constituie o **repetare ciclică a primei etape**, în care pașii de început refac permanent elemente legate de acuratețea informației din bazele de date, în bună măsură pornind de la feedback-ul utilizatorilor datelor.

Figura 12. Un posibil model de intervenție etapizat: etapa a doua

Odată pus la punct acest sistem ce garantează calitatea noilor înregistrări, se poate trece la recuperarea informațiilor istorice, adică a acelor părți din registrele speciale care nu sunt preluate de Registrul ONG. Detaliile aici sunt complicate și ar putea fi specificate doar după studiul în amănunt al modului de structurare a registrelor speciale de la instanțe.

A rămas neacoperit modul de defalcare a sectorului ONG pe domenii (investigarea regională este rezolvată prin codul SIRUTA). De remarcat că acesta din urmă, pentru înregistrările din baza de date deja existentă, se poate rezolva fie prin curățare directă (introducerea automată a codului rezolvă aproximativ 90% dintre înregistrări), fie prin solicitarea de a prelua acest cod tot de la ANAF, în măsura în care îl are asociat bazei sale de date.

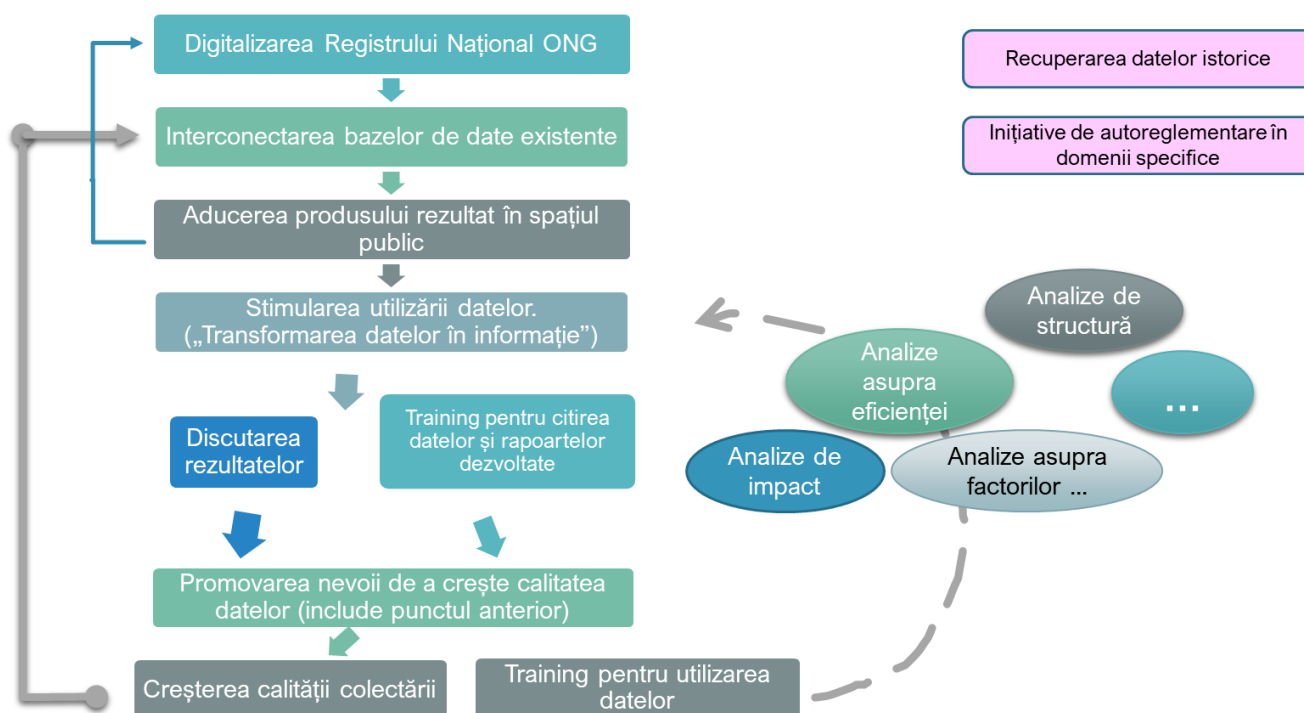
Defalcarea sectorului pe domenii (social, educație, cultură, sport, mediu, drepturile omului etc.) este una ce nu poate fi realizată cu precizie, dată fiind granița fluentă dintre unele domenii, dar care poate fi estimată satisfăcător prin exerciții precum cele realizate de FDSC în 2017 și 2012.

Mai apoi, cu datele acestea existente, digitalizate și aflate în spațiul public, ar trebui stimulate eforturile de analiză, din partea mediului ONG, a mediului academic (inclusiv a mediului academic internațional). Aceasta presupune, minimal, **generarea unui loc comun, prietenos pentru utilizator, în care informația să fie ușor accesibilă, cu actualizare regulată, să permită opțiuni de identificare rapidă de informație individualizată și sau realizarea de interogații în cazul în care se integrează acces direct și către cele mai importante registre.** Integrarea web 2.0, poate include contribuții ale comunității, precum explicații sumare privind modul de agregare a acestora în baze de date utilizabile; un repository sau un registru de link-uri către rapoarte existente în domeniu. Urmând exemplele din alte țări, sunt utile ghiduri despre ce este un ONG; cum se înființează un ONG; care sunt obligațiile și/sau beneficiile (cu specificități pe domenii de intervenție) pe care înregistrarea ca ONG le aduc; mecanismele de suport / finanțare ONG; un repertoriu al legislației relevante; date agregate la nivel de sector care să fie actualizate cu regularitate.

Cunoașterea sectorului poate fi completată, ca și până acum, prin analize specifice, dedicate câte unui subiect în sine. Poate fi vorba de studii ale documentelor sociale (statutele ONG-urilor, digitalizate, pot fi analizate ca și corpus distinct dacă sunt disponibile în format electronic¹³), analize bazate pe studii de caz, metode calitative (interviuri de varii tipuri), analize Delphi, analize cantitative. Cele din urmă ar putea avea avantajul de a beneficia de o bază de eșantionare dată de date de calitate, ceea ce ar permite o precizie superioară celei din prezent.

Întregul sistem urmează a funcționa permanent, în structura ilustrată de Figura 13.

Figura 13. Un posibil model de intervenție etapizat: fluxurile complete

¹³ Trimiterea implicită este la utilizarea metodelor contemporane de realizare a analizei de conținut, utilizând software specializat (precum MaxQDA, NVivo, pachete din R etc.). Aceasta poate fi realizată cu destulă ușurință dacă, spre exemplu, statutele sau părți ale lor sunt disponibile în format text.

RECAPITULAREA PAȘILOR DE URMAT

1. Întreaga propunere presupune conlucrarea dintre administrația publică (aflată în diferite entități guvernamentale) și sectorul ONG. Pentru a obține cooperarea, este necesar ca, mai întâi, să se discute și rafineze modul de acțiune prin consultări, structurate astfel:
 - a. Runde de convorbiri între Ministerul Justiției, ANAF, sectorul ONG (maxim 2-3 reprezentanți, proveniți din organizații transversale), donori (maxim 1-2 reprezentanți). Scopul este de a agreea asupra modului de asigurare a inter-operativității bazelor de date, sarcinilor asumate de fiecare actor relevant, calendarul de implementare, finanțarea soluției software de interconectare între instanțele județene (registrele speciale) și Registrul național ONG, responsabilitățile în curățarea Registrului Național, recuperarea datelor istorice. Reprezentanți ai SGG pot fi utili la discuții pentru a lua în considerare standardele de deschidere a datelor.
 - b. Runde de discuție implicând ANAF, Ministerul Justiției și INS despre modul de înregistrare a domeniilor de activitate a ONG-urilor. Prezența a 2-3 reprezentanți din sector și 1-2 din mediul academic este utilă.

(de remarcat că toate aceste discuții în care ajunge la a se discuta detalii tehnice pot fi realizate doar în prezența unui număr mic de participanți, cu un grad măcar mediu de cunoaștere a modului de structurare a datelor și a legislației existente)
 - c. Runde de convorbiri la nivel de sector, pentru ca întregul proiect să aibă legitimitate.
2. Implementarea a cel puțin patru tipuri de acțiuni:
 - a. O soluție tehnică, simplă, prin care ONG-urile nou înființate completează (și) electronic datele de înființare într-un formular care poate fi importat automat în registrele speciale și în Registrul Național. (ideal ar fi să se facă electronic întreaga înregistrare, dar se poate opta pentru alternativa propusă în așteptarea soluției de a procesa totul electronic)
 - b. Realizarea corespondenței dintre codurile alocate fiecărui ONG de către Registrul ONG și ANAF;
 - c. Rezolvarea erorilor din Registrul Național ONG
 - d. Menținerea informațiilor din Registrul Național ONG și de la ANAF în spațiul public.
3. Completarea infrastructurii de date și stimularea utilizării:
 - a. Corespondența cu registre dedicate
 - b. Stimularea realizării de analize cu rol ilustrativ.
 - c. Discutarea rezultatelor la nivelul sectorului ONG și a administrației publice.
 - d. Recuperarea informației istorice (de adus în Registrul ONG) și dezvoltarea accesului fiecărui ONG la propriile înregistrări cu opțiunea de actualizare.

Fiecare dintre aceste acțiuni a fost deja discutată în decursul acestui capitol dedicat recomandărilor. Acțiunile pot fi implementate în majoritatea lor independent una de cealaltă. **Tablelul 7** le prezintă sintetic, indicând și acei stakeholders ce au rolul determinant în fiecare acțiune.

Tabelul 7. Sinteza acțiunilor și alocarea lor pe stakeholders de implicat

Problema	Manifestări	Soluție	Stakeholders	Etapa
Calitatea datelor din registrul ONG	Înregistrări duplicat	Curățare automată pe baza interconectării	MJ	1.2
		Apoi se curăță manual		2.1
	Absența informației privind localizarea (într-un format analizabil)	SIRUTA se importă de la ANAF, pe baza interconectării	MJ Toate ONG-urile ANAF	1.1
Incompletitudinea datelor din Registrul ONG	Importul din registrele speciale nu este automat	Digitalizarea registrului: O soluție de preluare automată din registrele speciale, care la rândul-le preiau informația din formulare electronice completate de ONG-uri la înregistrare	MJ Tribunalele Județene	2.2
	Recuperarea datelor istorice (înregistrările din registrele speciale care nu sunt în Registrul Național ONG)	Soluția depinde de modul în care arată registrele speciale actuale	MJ, Tribunalele Județene Sectorul ONG	3
Absența interconectării	Nu există o tabelă publică de corespondență între numărul de înregistrare din Registrul ONG și cel alocat de către autoritatea fiscală	La depunerea bilanțului, ONG-urile mai completează un câmp conținând numărul de înregistrare din Registrul ONG ANAF face publică tabela de corespondență rezultată sau o trimite la MJ	ANAF Toate ONG-urile	1.1
	Interconectarea cu registre existente pe domenii	Deținătorii de registre pe domenii adaugă unul din codurile ONG-urilor în listele lor (fie codul de la fisc, fie pe cel din registrul ONG)	Deținătorii de registre pe domenii Coaliții de ONG-uri	2.3
Utilizarea insuficientă a datelor	Analizele existente se opresc la statistici descriptive	Stimularea utilizării		2.4
		Training pentru înțelegerea potențialului datelor	Sectorul ONG Mediul Academic	2.4
		Discutarea rezultatelor în sectorul ONG	Administrația Publică	2.4
Nevoia (eventuală) de informație adițională	Colectarea de informație suplimentară	metode posibile: raportare obligatorie de către toți, auto-reglementare, anchete periodice etc.	Sectorul ONG	4

ANEXA 1. DETALII PRIVIND PRACTICILE DIN ALTE ȚĂRI

MODELUL ANGLO-SAXON: RAPORTARE OBLIGATORIE ANUALĂ CĂTRE O AGENȚIE DEDICATĂ

În **Anglia și Țara Galilor**, Charity Commission¹⁴ este un organism independent, parte a administrației, care răspunde direct în fața parlamentului, deși desemnarea (prin concurs) a membrilor boardului și a președintelui comisiei este atribuție a Minister for Digital, Culture, Media and Sport. Orice ONG este obligat să raporteze anual detalii privind veniturile și cheltuielile (pe surse) sau tipul de activități. Sunt excluse de la regulă, adică nu raportează Comisiei câteva categorii de organizații: bisericile, organizațiile care operează școli, cele care aparțin de facto armatei, precum și cele ce au rulaj sub 5000 de lire.

Agenții similare pot fi regăsite în **Scotia** (Office of the Scottish Charity Regulator¹⁵) și **Irlanda de Nord** (Charity Commission for Northern Ireland¹⁶).

Toate datele colectate de la ONG-uri sunt disponibil public pe site-ul comisiilor menționate. În Anglia, UK Civil Society Almanac 2020 preia datele de pe site și le reutilizează, readucându-le în spațiul public.

Australian Charities and Not-for-profits Commission¹⁷ urmează același pattern, dar cu o diferență majoră: este subordonată echivalentului Ministerului Protecției Sociale de la noi. La înființare, în 2012, ACNC a preluat date de la Australian Taxation Office. Apoi a făcut un clean-up check la ONG-uri în sine. Mai apoi a înființat ACNC Charity Register (care e public, la fel ca în UK) pentru a întreține lista. Acolo se intră automat la înscriere, dar sunt și raportări periodice, a căror nerespectare duce la eliminarea din listă (și pierderea beneficiilor fiscale date de statutul de a fi ONG). Au o funcție de import automat al datelor de la fisc.

Charities Regulator este denumirea comisiei în **Irlanda**¹⁸. Comisia este subordonată Ministrului Justiției. A te recomanda ca „charity”, dar a nu fi înregistrat la Charities Regulator și a nu raporta anual (venituri, cheltuieli, schimbări în board șamd) este considerat a constitui contravenție. Excepțiile sunt similare celor din Anglia. Charities Regulator îndeplinește și funcții de control și inspectarea a ONG-urilor înregistrate și ia decizii precum amendarea, schimbarea membrilor board-ului ONG-ului incriminat în caz de nereguli constatate, găsirea de metode prin care legea să fie respectată.

Canada¹⁹ este diferită de celelalte țări din această secțiune prin faptul că registrul este în sarcina autorității fiscale (*Canada Revenue Agency*). El este actualizat zilnic: pe de o parte cu noile înscrieri; pe de altă parte cu actualizările anuale - fiecare ONG are propriul cont, face upload la date, iar acestea se actualizează automat în baza de date. Baza de date nu este direct disponibilă pentru download, ci un motor de căutare furnizează informații despre ONG-uri, la căutarea după nume.

MODELE CU RAPORTĂRI ANUALE EXCLUSIV SAU APROAPE EXCLUSIV FINANCIARE

În **Malta**, fostă colonie britanică până în 1978, modelul anglo-saxon primește o variație importantă: sunt în fapt mai multe registre și mai multe fluxuri de date, incluzând actualizarea anuală obligatorie, dar din punct de vedere al accesului rapid la informație, acesta lipsește cu desăvârșire. În primul rând, există un birou

¹⁴ <https://www.gov.uk/government/organisations/charity-commission>

¹⁵ <https://www.oscr.org.uk/>

¹⁶ <https://www.charitycommissionni.org.uk/>

¹⁷ <https://www.acnc.gov.au/>

¹⁸ <https://www.charitiesregulator.ie/>

¹⁹ <https://www.canada.ca/en/services/taxes/charities.html>

specializat (*Foundations and Associations Unit*²⁰) în cadrul Registrului Comerțului (*Malta Business Registry*). Înregistrarea unei asociații sau fundații noi se face la un notar, apoi se trimit copii la registru. Anual se plătește o taxă și se trimit declarații financiare la același registru. O cerere de „certificate of good standing” (adică au fost plătite taxele anuale) se trimite prin email împreună cu o taxă de 23 de Euro, obținându-se certificarea respectivă. Dacă nu sunt trimise documentele de înregistrare sau anunțurile privind schimbările de orice fel sau declarațiile anuale, se aplică o amendă de câte 232,94 de Euro pentru fiecare dintre membrii fondatori, pentru administrator, notar și pentru consiliul director. Înregistrarea se face, după caz, și cu *Office of the Commissioner for Voluntary Organisations* (în cadrul Ministerului Educației), sau *SportMalta* (în cadrul Ministerului pentru Incluziune și Bunăstare Socială), sau *Co-Operatives Board* (în cadrul Ministerului Economiei). SportMalta are o schemă de asistență pentru recrutarea de voluntari, dar nu oferă nici măcar o listă a ONG-urilor înregistrate, fie la modul general, fie în această schemă. Organizațiile cu venituri peste 5000 de Euro pe an sunt obligate să se înregistreze la *Commissioner for Voluntary Organisations*. Aplicația cu pricina se trimite electronic, alături de o taxă de 40 de Euro. De remarcat că toate aceste înregistrări inițiale sau anuale sunt taxate. Niciunul dintre cele trei registre specializate nu oferă însă o bază de date publică, și nici liste de vreun fel disponibile online. Nici registrul Comerțului (cel către care se face raportarea anuală) nu oferă o bază de date publică și nici o listă online de orice fel, nici prin site-ul propriu și nici prin portalul guvernamental de date deschise.

În **Franța**, registrul se cheamă *Répertoire National des Associations*²¹ și este întreținut în interiorul ministerului de interne. El include toate asociațiile din Franța, exceptându-le pe cele din Alsace-Moselle, care din motive istorice sunt gestionate de Tribunalul din Strassbourg. Actualizarea lunară și disponibilitatea online pe data.gouv.fr sunt elementele ce marchează deschiderea, dar registrul, ca și în România, include exclusiv date de la înregistrarea ONG-ului. El este completat însă de *JOURNAL OFFICIEL des associations et fondations d'entreprise* (JOAFE)²². Jurnalul apare în fiecare marți și include noi înscrieri, modificări în statut sau structura board-ului, desființări de asociații. Jurnalul este un produs al *Direction de l'information légale et administrative* (DILA) aflată în subordinea primului ministru ca parte a Secretariatului General al Guvernului.

Site-ul JOAFE include și o secțiune ce preia date de la autoritatea fiscală. O bază de date ce unește informațiile de la fisc cu cele de la registrul asociațiilor este de asemenea disponibilă prin JOAFE, fiind distribuită liber prin site-ul JOAFE și prin data.gouv.fr²³. Practic avem de a face exclusiv cu date de înființare și financiare, nimic mai mult, dar prin includerea modificărilor de statut și mai ales a desființărilor, baza de date este curățată și actualizată permanent. Liste de organizații sunt disponibile și în federații de asociații, precum *Fondation de France*, care se recomandă drept prima rețea de filantropie din Franța. *Fondation de France* include 4000 de asociații, generează rapoarte anuale din care se poate observa că deține o bază de date, prezintă fiecare organizație membră prin activitățile acesteia (un scurt raport narativ valoros), dar nu oferă vreo bază de date spre download.

Este de asemenea de notat faptul că Franța a trecut la unificarea treptată a codurilor unice acordate ONG-urilor. Codul unic este alocat ONG-urilor nou înființate (după 2019) sau celor ce au făcut actualizări după 2019²⁴, având astfel de un proces de digitalizare suplimentară treptată.

²⁰ <https://mbr.mt/foundations-and-associations/>

²¹ <https://www.service-public.fr/associations/vosdroits/R55578>

²² <https://www.journal-officiel.gouv.fr/associations/>

²³ <https://www.data.gouv.fr/en/datasets/repertoire-national-des-associations/>

²⁴ <https://www.service-public.fr/associations/vosdroits/F34726>

În **Olanda**, *Belastingdienst Nederland* (autoritatea fiscală), furnizează o listă a organizațiilor de interes public (*Algemeen Nut Beogende Instelling*, ANBI)²⁵. Baza de date este disponibilă pentru download și include aproape exclusiv raportări financiare. Actualizarea săptămânala nu include și curățarea bazei de date, ceea ce înseamnă că lista include și asociații care nu mai sunt active. În plus, lista are particularitatea de a include și organizații care nu sunt localizate în Olanda, dar care au activități și aici. Nu sunt incluse asociațiile care nu aplică pentru statutul de utilitate publică, dar așa cum notează Renne Bekkers²⁶ aceasta este principala sursă în investigarea domeniului. Liste parțiale sunt disponibile, ceea ce face ca Olanda să fie aibă și caracteristici specifice modelului (nestructurat) cu baze de date parțiale descris mai jos. Listele parțiale sunt dedicate unor domenii unde accesarea de fonduri publice este condiționată de înscriere în baze de date specifice, precum cea a ONG-urilor active în dezvoltarea internațională, realizată printr-un proiect comun al Ministerului de Externe cu Radboud University²⁷. Astfel de liste au însă mai degrabă caracter ad-hoc, actualizarea fiind dependentă de proiecte specifice.

În **SUA**, autoritatea fiscală (IRS) furnizează fișiere .csv cu statutul financiar al ONG-urilor înregistrate²⁸. IRS se concentrează doar pe performanța financiară. Altfel, există registre la Procuratura generală a statelor, cu funcție de căutare online. Organizații private generează liste parțiale de ONG-uri (spre exemplu: guidestar.org sau charitynavigator.org). Unii dintre acești furnizori nu generează informație mai detaliată decât lista de contacte și eventual domeniul de activitate. Alții, precum Charity Navigator, furnizează date complete, fișe extinse ale ONG-urilor, bazate pe raportări separate ale acestora, care includ și indicatori de bonitate (rank-uri) bazați pe aceste evaluări ale acestor raportări. Charity Navigator constituie un exemplu remarcabil de auto-reglementare. Cele 160.000 de asociații evaluate de Charity Navigator au contribuit voluntar cu datele lor la instrumentul respectiv, care are și menirea de a facilita contactul cu donorii și de a distribui sume colectate de la aceștia. De notat și faptul că inițiativa a debutat cu 19 ani în urmă, în primul an listând 1100 de asociații evaluate. În fine, Charity Navigator este complementar datelor obligatorii pentru orice ONG, neînlocuind registrele de la IRS și procuraturi. Pe de altă parte, Charity Navigator nu oferă o bază de date disponibilă spre download public.

În **Danemarca**, există trei organizații publice care au ca responsabilitate sectorul ONG, toate în cadrul Ministerului pentru Afaceri Sociale. Dintre ele, Center for Frivilligt Socialt Arbejde (Danish Institute for Voluntary Effort)²⁹ este cel care gestionează datele despre sector. ONG-urile pot, dar nu sunt obligate să înregistreze la acest centru. Înregistrarea are loc online, la fel petrecându-se și actualizarea datelor. Obligatorietatea apare doar dacă ONG-ul respectiv primește bani public. Înainte de orice însă, apare înregistrarea în registrul asociațiilor, parte a registrului comerțului³⁰, dependent de autoritățile fiscale. Înregistrarea și apoi actualizarea datelor se realizează online, de către ONG. Datele disponibile la căutare prin registru³¹ includ contactele, istoricul modificărilor de nume, rapoartele financiare anuale (cu alte cuvinte unificarea cu raportările fiscale este automată), numărul anual de angajați. Filtrarea conduce la soluții de download a unei baze de date comprehensive de ONG-uri.

25

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/bijzondere_regelingen/goede_doelen/algemeen_nut_beogende_instellingen/belastingregels_algemeen_nut_beogende_instellingen

²⁶ Rene Bekkers, profesor olandez, este unul din numele importate în studiul domeniului. Opinia citată este disponibilă aici: <https://renebekkers.wordpress.com/2011/04/11/wheres-the-register-of-charities/>

²⁷ <http://www.ngo-database.nl/>

²⁸ <https://www.irs.gov/charities-and-nonprofits>

²⁹ Ambele denumiri sunt cele folosite de entitatea respectivă. Dată fiind traducerea diferită în engleză față de daneză, am ales să oferim ambele alternative. Informații sunt disponibile la: <https://frivillighed.dk/danish-institute-for-voluntary-effort>

³⁰ https://virk.dk/myndigheder/stat/ERST/selvbetjening/Frivillige_foreninger/

³¹ <https://datacvr.virk.dk/data/cvr-help/search>

MODELE CU RAPORTARE OBLIGATORIE ANUALĂ, DAR FĂRĂ O AGENȚIE DEDICATĂ SECTORULUI

În **Spania**, *El Registro de Fundaciones*³² aparține de Ministerul Justiției, în cadrul Dirección General de los Registros y del Notariado și include informațiile de înregistrare comune în toate țările (la fel ca în România). Suplimentar, fundațiile au obligația de a prezenta anual un plan de acțiune³³. Pe aceste planuri nu le-am identificat în spațiul public, dar sunt listate organizațiile care le-au depus. Ceea ce este disponibil însă public este o bază de date cu funcție de căutare³⁴, incluzând informație despre obiective, membri, consiliu director. Nu sunt incluse însă detalii financiare, activități, voluntari etc.

*El Registro Nacional de Asociaciones*³⁵ are rol similar, dar pentru asociații și incumbă înregistrarea obligatorie doar pentru acele asociații care sunt active la nivel național (cele care activează doar într-o „comunitate autonomă” nu au obligativitatea de a se înscrie în registru). O serie de registre specializate sunt prezente: al asociațiilor sportive (în sarcina ministerului sportului), al partidelor politice și asociațiilor profesionale (în sarcina ministerului de interne – Garda Civilă), al sindicatelor (ministerul muncii și securității sociale), al asociațiilor religioase (ministerul justiției), al asociațiilor de consumatori (ministerul sănătății), al asociațiilor profesionale ale membrilor forțelor armate (ministerul apărării) șamd. Toate aceste registre sunt dublate de corespondente regionale (în „comunitățile autonome”) pentru fiecare tip de registru menționat. Asociațiile nu au nevoile extinse de raportare anuală ale fundațiilor, dar cele care au statut de utilitate publică sunt obligate să depună raportul de activitate și pe cel fiscal („bilanțul”) la șase luni de la încheierea anului fiscal.

Practic, e vorba de un model similar celui englezesc, dar mai puțin deschis către spațiul public și fără a avea o agenție dedicată. Raportări anuale extinse sunt impuse doar fundațiilor. ONG-uri însele sunt cele care pot actualiza informațiile despre ele online, folosind un conturile proprii din pagina registrelor³⁶.

În **Suedia**, raportarea este obligatorie (prin sondaj) către oficiul de statistică (SCB). Ea include informații financiare și despre resursa umană salarizată în asociație. SCB publică pe site-ul propriu statistici agregate în acest sens. O bază de date poate fi obținută la cerere de la acest birou de statistică. SCB utilizează datele pentru a produce rapoarte, la cererea Guvernului. Cel mai recent a apărut în octombrie 2021 și descrie în extenso sectorul³⁷.

REGISTRE SIMPLE, CU DATE DE LA ÎNREGISTRARE ȘI EVENTUAL ACTUALIZĂRI

În **Germania**, registrele asociațiilor (*Vereinsregister*) sunt plasate la nivel local sau de land. Spre exemplu, cel din NRW (Nord-Rhein-Westfalen, cel mai dens populat și mai urbanizat land german), ministerul justiției (cel la nivel de land) este cel ce menține registrul asociațiilor³⁸, dar nu îl face public direct. Un registru federal unește toate informațiile, fiind în fapt vorba de un registru al comerțului (*Gemeinsames Registerportal der Länder*³⁹). Aici se pot căuta ONG-urile după nume sau land, iar informația este sumară, dar include și acces

³² <https://www.mjusticia.gob.es/es/ciudadania/registros/fundaciones-competencia/cuentas-planes-actuacion>

³³ <https://www.mjusticia.gob.es/es/ciudadania/registros/fundaciones-competencia/cuentas-planes-actuacion>

³⁴ <https://fundosbuscador.mjusticia.gob.es/fundosbuscador/cargaBuscador.action>

³⁵ <http://www.interior.gob.es/documents/642012/1561394/Guia+de+asociaciones+2%C2%AA%20edici%C3%B3n.pdf>

³⁶ <https://sede.mir.gob.es/opencms/export/sites/default/es/procedimientos-y-servicios/tramites-sobre-asociaciones-inscritas/index.html>

³⁷ https://www.scb.se/contentassets/f923e6c3bd0b44ee9d5e4bd91ac8bd6c/nv0117_2019a01_sm_nv19sm2103.pdf

³⁸ https://www.justiz.nrw.de/Gerichte_Behoerden/ordentliche_gerichte/FGG/Registersachen/Vereinsregister/index.php

³⁹ <https://www.handelsregister.de/>

(plătit) la documentele de la înregistrare. Fluxul datelor seamănă cu propunerea acestui raport: instanțele de contencios administrativ fac înregistrarea, electronic, iar informația este actualizată direct în registrul federal.

Austria are registrul în sarcina unui departament dedicat acestui scop (Schaffung des Zentralen Vereinsregisters – ZVR⁴⁰), aflat în interiorul ministerului federal de interne (Das Bundesministerium für Inneres). Departamentul furnizează doar o listă (un tabel oferit ca .pdf) a ONG-urilor, cu date de contact. Este disponibilă și o căutare după nume, cod sau localizare, dar aceasta nu aduce informații suplimentare. Lista este actualizată „regulat”, conform site-ului oficial. Gestiunea înregistrărilor și a actualizărilor registrului este realizată similar Germaniei, prin instanțele judecătorești.

Țările din **Balkanii de Vest** (fosta Iugoslavie și Albania) prezintă și ele simple liste, uneori doar parțial accesibile și care nu includ curățirea prin actualizare. Catalyst Balkans⁴¹ notează în rapoartele dedicate sectorului NGO din fiecare din țările din zonă absența unor date neafectate de erori. În **Kosovo**, gestiunea sectorului se face printr-un registru dedicat, aflat în sarcina Ministerului Administrației Publice. De la înregistrare la actualizare totul se face online. Există (probabil) și un registru în care se poate căuta, doar cu datele de la înregistrare, dar nu l-am putut găsi. În **Slovenia**, registrul dedicat (Poslovni register Slovenije) este parte a echivalentului Registrului Comerțului, care e agenție independentă în cadrul administrației publice. Registrul include doar datele de la înscriere. În **Muntenegru**, de sector răspunde „Ministerul administrației publice, societății digitale și media” iar circuitul hârtiilor nu este digitalizat. În portalul în care ar putea fi acces la registru (<https://www.euprava.me/?alphabet=cyr>), apare un link doar în versiunea engleză, dar acesta nu funcționează. O agenție independentă a registrelor acționează și în **Serbia**, ca entitate publică care se autofinanțează. Agenția administrează și registrul asociațiilor, o simplă listă, cu posibilitate de investigare online, având și categoriile de activități de la înregistrare, alături de datele de contact și anul înființării. În **Croatia**, circuitul hârtiilor este impresionant. La înregistrare trimiți documentele la primărie și la Ministerul Justiției, cel care gestionează registrul. Aprobarea vine în 30 de zile și o trimiți la Institutul de Statistică. Cu codul primit de acolo poți deschide cont bancar. Registrul este dedicat (Registar zaklada Republike Hrvatske). Acesta are o funcție de căutare online, este actualizat, iar căutarea permite de a afla dacă asociația respectivă e activă, date de contact, momente de schimbare în statut, și o descriere a obiectivelor.

În **Estonia**, asociațiile sunt parte a registrului comerțului (Registrite ja Infosüsteemide Keskus)⁴², aflat în subordinea Ministerului Justiției. Înregistrarea și actualizarea datelor se realizează online de către ONG-ul înșiși. Căutarea în registru după numele entității sau codul acesteia este gratuită, informațiile includ și detalii financiare, inclusiv longitudinale (pe ani). Cu alte cuvinte este realizată automat și legătura cu datele fiscale. Exportul într-o bază de date nu este însă posibil. Este însă posibilă descărcarea unei baze de date cu toate entitățile, ce conține doar codul, numele, adresele de contact, actualizarea fiind săptămânală⁴³.

Slovacia are un registru dedicat (*Register mimovládnych neziskových organizácií*⁴⁴) în sarcina ministerului de interne. Baza de date nu este disponibilă spre download, ci există doar o opțiune de căutare online, care returnează aproape exclusiv date de contact.

În **Bulgaria**, procedura de înregistrare în *Registrul național al organizațiilor non-profit* presupune pași similari celor din România, cu cerințe de legalizare/certificare notarială aproape identice cu cele din România. Registrul este menținut de Autoritatea Registrului, care este echivalentul ONRC. Registrul nu furnizează o bază de date accesibilă public (sau nu am identificat-o noi), ci doar un instrument de căutare după numele

⁴⁰ <https://www.bmi.gv.at/609/zvr.aspx>

⁴¹ <https://www.catalystbalkans.org/en/home/Reports>

⁴² <https://ariregister.rik.ee/eng>

⁴³ <https://avaandmed.rik.ee/andmed/ARIREGISTER/>

⁴⁴ <https://ives.minv.sk/rmno/>

sau codul organizației. (<https://portal.registryagency.bg/CR/Reports/>) Informațiile obținute în urma căutării includ alături de adresă și data înființării, narrative despre misiune, mijloace folosite și tipuri de activități economice desfășurate. De remarcat și faptul că la înființare organizația trimite electronic aceste detalii și le poate ulterior actualiza, tot electronic, prin intermediul registrului.

Două ONG-uri transversale întrețin din 2010 o listă a ceea ce inițiatorii etichetează a fi „cele mai active ONG-uri”. Bulgarian NGO’s Information Portal (www.ngobg.info) include la începutul lui noiembrie 2021 o listă de 3390 ONG-uri conform versiunii în limba engleză, respectiv 14175, conform versiunii în limba bulgară. Fiecare din aceste entități își întreține singură profilul. Informațiile despre fiecare ONG sunt standardizate și includ anul înființării, tipul, adresa de contact poștal, e-mail, telefon, pagina de Facebook (dar nu și website-ul!), dinamica anuală a numărului de angajați și o informație despre când ONG-ul respectiv și-a actualizat profilul. Rezultatul nu constituie o bază de date accesibilă, ci doar se poate căuta online după regiune și tip de activitate.

În **Moldova**, *Registrul de stat al unităților de drept privind organizațiile necomerciale înregistrate în Republica Moldova* este disponibil online pe pagina Agenției pentru Servicii Publice⁴⁵, care îl întreține (și care întreține și registrul unităților comerciale), având în fapt ca misiune întreținerea registrelor de stat. Registrul actualizat permanent, curățat, incluzând coduri unice ale organizațiilor și actualizat săptămânal este disponibil online pe site-ul agenției și pe portalul guvernamental de date deschise⁴⁶. Registrul include însă doar numele organizației, data înființării și adresa, informații practice de la înregistrarea realizată la Ministerul Justiției, iar legea face distincție între asociații obștești și fundații. Date fiscale pot fi obținute de la Ministerul de Finanțe (<https://servicii.fisc.md/contribuabil.aspx>), prin interogare manuală, nu ca bază de date.

Ungaria distinge și ea între asociații și fundații, și menține prin Ministerul Justiției un registru care este disponibil online, în sensul că se poate căuta în el: <https://birosag.hu/civil-szervezetek-nevjegyzeke>. Informații detaliate sunt furnizate (narativ) despre obiectivele, tipurile de acțiuni, forma de organizare a fiecărei entități, iar lista se actualizează permanent. Lipsesc facilitățile de descărcare a bazei de date. Informațiile financiare nu sunt disponibile din acest site și nici nu am identificat unde pot fi regăsite.

REGISTRE SPECIALIZATE, REGISTRU GLOBAL, FĂRĂ INFORMAȚII EXTINSE

În **Letonia** nu există un registru dedicat, ci totul e inclus în registrul comerțului (Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs). Acest lucru face ca practic să existe un registru central comprehensiv, obținut prin simpla filtrare a registrului comerțului în funcție de forma de organizare juridică. Actualizările și înregistrările se petrec online, site-ul este disponibil și în engleză, iar datele disponibile pentru download prin portalul guvernamental pentru date deschise (data.gov.lv) includ doar elemente de contact. Baza de date include doar informațiile de la înregistrare și nu pare a fi curățată. Ceva mai multe informații (unele organizații au inclus și domeniul de activitate) sunt disponibile în pagina registrului, dar sunt mai dificil de descoperit: <http://dati.ur.gov.lv/register/>.

Câteva registre specializate sunt disponibile: *Registrul furnizorilor de servicii sociale* (Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs)⁴⁷, o bază de date disponibilă spre download în format Excel, include informații despre populația țintă ca beneficiar, organizarea juridică, tipuri de servicii oferite, contact, data înregistrării. Aceste câmpuri sunt cel mult parțial standardizate, dar pot fi utilizate pentru analiză de conținut și, după codificare,

⁴⁵ <https://www.asp.gov.md/sites/default/files/date-statistice/RSON.xlsx>

⁴⁶ <https://date.gov.md/ckan/ro/dataset/18516-date-din-registrul-de-stat-al-unitatilor-de-drept-privind-organizatiile-necomerciale>

⁴⁷ <https://vspmis.lm.gov.lv/Public/PublicetsPakalpojums>

pentru analiză cantitativă. *Registrul instituțiilor educaționale* (Izglītības iestāžu reģistrācija)⁴⁸ include organizațiile care oferă servicii educaționale pe diferite nivele. Registrul este accesibil online, are o funcție de căutare care conduce apoi la posibilitatea de download în Excel⁴⁹.

În aceste registre specializate, înregistrarea se face electronic și este gratuită, iar actualizarea este realizată în general de către organizațiile înscrise, care primesc un username și o parolă.

MODELE (NESTRUCTURATE) CU REGISTRE SPECIALIZATE ȘI FĂRĂ REGISTRU GLOBAL

Italia include un model fără raportări anuale, cu registre menținute de autoritățile regionale și înregistrare în registrul comerțului. Există însă registre specializate, precum:

- *Albo delle Società Cooperative* (registru dedicat economiei sociale), întreținut de ministerul dezvoltării economice (Ministero dello Sviluppo Economico), cu înregistrare obligatorie, dar fără actualizare/curățare a bazei de date. Baza de date este disponibilă online, pe site-ul ministerului și include exclusiv date de contact și codul fiscal al entităților incluse.
- *Elenco delle Organizzazioni della Società Civile* (Întreținut de Agenția pentru Dezvoltare Internațională) este similar anteriorului, dar include organizații din domeniul dezvoltării internaționale. În septembrie 2021, cea mai recentă actualizare disponibilă era din 2019.
- *Registro Nazionale delle Associazioni di Promozione Sociale* este întreținut de Ministerul muncii și politicilor Sociale, dedicat sectorului respectiv, și seamănă cu cele de mai sus
- Fiecare regiune are un *Registro delle Organizzazioni di Volontariato*, similar celor de mai sus, fără echivalent național, cu reguli locale specifice. Registrele sunt foarte sumare și uneori sunt greu de utilizat. Spre exemplu, în Toscana sunt incluse detalii de contact, domeniul de activitate, coduri de identificare și cam atât, iar formatul este non-tabular⁵⁰. În Umbria, e vorba de un tabel în Word, care are unicul merit de a include (în plus față de Toscana) o coloană cu mențiuni în caz de încetare a activității și de a fi actualizat frecvent⁵¹. Avantajul acestor registre este că actualizarea este anuală și obligatorie. Exemplu amintit al Toscanei include o listă actualizată anual (sunt eliminate asociațiile ce nu au făcut actualizări sau care sunt desființate/suspendate/etc.).

De notat că aproximativ două treimi din asociațiile italiene sunt membre în trei federații mari, dar și acestea furnizează doar liste de membri și nimic altceva:

- FOCSIV, Federazione degli Organismi Cristiani Servizio Internazionale Volontario
- COCIS, Coordinamento delle Organizzazioni non governative per la Cooperazione Internazionale allo Sviluppo.
- CIPSI, Coordinamento di iniziative popolari di solidarietà internazionale

Portugalia dezvoltă un alt model în care registre specializate suplinesc parțial absența unui registru comprehensiv.

⁴⁸ <https://www.ikvd.gov.lv/lv/izglitibas-iestazu-registracija>

⁴⁹ <https://is.viis.gov.lv/Pages/Institutions/Search.aspx>

⁵⁰ http://www301.regione.toscana.it/bancadati/atti/Contenuto.xml?id=5276216&nomeFile=Decreto_n.21399_del_28-12-2020-Allegato-A

⁵¹ <https://www.regione.umbria.it/documents/18/1647131/Registro+volontariato+maggio2015.pdf/7f405124-f01a-4cdf-a598-9bc1150d1f01>

- Cooperativa António Sérgio para a Economia Social generează statistici împreună cu INES (institutul de statistică), bazate pe un chestionar adresat periodic managementului entităților de economie socială;
- Complementar, sunt liste menținute la varii ministere, precum cel al afacerilor externe, pentru ONG-uri care dezvoltă programe de dezvoltare (<https://www.plataformaongd.pt/>)
- Inițiative private, precum Markup, furnizează și ele liste de ONG-uri (<https://ong.pt/dir/>)
- Institutul Camoes are un registru propriu al ONG-urilor din dezvoltare internațională, pe care le și certifică ca atare pentru perioade de doi ani (cu alte cuvinte actualizarea este la doi ani pentru fiecare astfel de entitate). Datele raportate includ însă exclusiv contactele ONG-ului respectiv.
- Emblematic este faptul că un raport recent despre sector (Esteves et al, 2015), de 225 de pagini, nu se preocupă aproape deloc de existența datelor și de calitatea acestora.
- INE (statistica) furnizează cifre agregate pentru sector în statistica întreprinderilor.
- Există un registru al asociațiilor, la ministerul de justiție, dar nu am putut identifica vreo raportare din el⁵². Pare a fi însă vorba doar de un registru simplu, fără actualizări, cu informații minimale.

Belgia este într-o situație similară. Registre specializate pe domenii (spre exemplu în dezvoltare internațională, educație permanentă,) sunt gestionate de ministere de resort. Listele de regulă includ datele de cont și nimic altceva, iar uneori sunt furnizate în format Excel.

MODELE (NESTRUCTURATE) COMPLET SAU APROAPE COMPLET NEREGLEMENTATE

În **Elveția**, a fi ONG nu necesită o înregistrare obligatorie undeva, așa cum este specificat în Codul Civil (articolul 60 și următoarele). Dacă desfășori activități comerciale, apare obligația de înregistrare în Registrul Comerțului (regula tacită impune o astfel de înregistrare când cifra de afaceri depășește 100.000 de franci). Fundațiile sunt un caz special, date fiind facilitățile fiscale de care bucură. Ele au nevoie de capital subscris la înființare și înregistrare. Facilitățile fiscale apar pentru asociațiile și fundațiile certificate de Fundația ZEW (Zentralstelle für Wohlfahrtsunternehmen), organism independent ce verifică dacă nu cumva e vorba de fapt de activități economice mascate sub eticheta de ONG. Nu există însă un registru de ONG-uri, fie ele organizate ca asociații sau ca fundații. ZEW nu raportează mai nimic pe site, dar sunt liste (nume, obiectiv, contact) pe site-urile cantoanelor și uneori și pe ale unor orașe⁵³.

În **Luxemburg** nu există obligații formale sau o agenție dedicată, ci doar liste menținute în varii domenii, de către ministerele de resort. Ministerul de Externe are o listă cu ONG-uri ce pot aplica pentru fonduri dedicate dezvoltării țărilor mai sărace. Asociațiile ce vor să reprezinte imigranți trebuie să se înregistreze în lista menținută de departamentul pentru integrare de la ministerul dedicat protecției sociale (*Ministère de la Famille, de l'Intégration et à la Grande Région*).

⁵² <https://justica.gov.pt/Servicos/Registar-associacao>

⁵³ Exemplu: Bulle - <https://www.bulle.ch/annuairedesassociations>.

LISTA LUCRĂRILOR CITATE

- Alvarez, S. E., Baiocchi, G., Laó-Montes, A., Rubin, J. W., & Thayer, M. (2017). Introduction. Interrogating The Civil Society Agenda, Reassessing Uncivic Politicalactivism. pp. 1-24 in Alvarez, S. E., Rubin, J. W., Thayer, M., Baiocchi, G., & Laó-Montes, A. (Eds.). *Beyond civil society: Activism, participation, and protest in Latin America*. Duke University Press.
- Anheier, H. K. (2014). *Nonprofit organizations: Theory, management, policy*. London: Routledge.
- Bădescu, G. (2003). Social trust and democratization in the post-communist societies. Pp. 120-39 in Bădescu, G., & Uslaner, E. M. (Eds.). *Social capital and the transition to democracy*. London: Routledge.
- Bădescu, G., & Sum, P. (2005). Historical legacies, social capital and civil society: Comparing Romania on a regional level. *Europe-Asia Studies*, 57(1), 117-133.
- Bădescu, G., Sum, P., & Uslaner, E. M. (2004). Civil society development and democratic values in Romania and Moldova. *East European Politics and Societies*, 18(2), 316-341.
- Bakardjieva, M. (2021). The other civil society: digital media and grassroots illiberalism in Bulgaria. *European Societies*, 1-22.
- Barna, C. (2014). *Atlasul economiei sociale. România 2014*. București: Institutul de Economie Socială.
- Beata Charycka, Marta Gumkowska. 2019. *The Capacity of NGOs in Poland 2018*. Warsaw: Klon/Jawor Association
- Bebbington, A. (2003). „Global Networks and Local Developments: Agenda for Development Geography“, *Tijdschrift voor Economischen Sociale Geografie*; 94 (3): 297-309
- Bernhard, M. (2020). What do we know about civil society and regime change thirty years after 1989? *East European Politics*, 36(3), 341-362.
- Bibu, N., Lisetchi, M., & Brancu, L. (2013). Particularities of Non-governmental Organizations' Financing. The Case of Romania. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 92, 480-489.
- Bogdan Voicu, Ovidiu Voicu. (2021). *Evaluare a impactului data.gov.ro și a deschiderii spre open data în România*, RQSA & SGG.
- Bunea, A. (2007). *Civil society as “mushrooming” NGOs? Western assistance and the Re-building of Civic Sphere in Post-communist Romania and Poland*. MA Thesis, CEU Budapest.
- Bush, S. S. (2019). Democracy and NGOs. pp. 543-556 in Davies, T. (Ed.). *Routledge handbook of NGOs and international relations*. Routledge..
- Cace, S., Arpinte, D., & Scoican, N. A. (2010). *Economia socială în România. Două profiluri regionale*. Editura Expert.
- Călin. A. (coord.) (2020) *Rapid Assessment of Romanian CSO in the Context of COVID-19*. Washington, D.C. : World Bank Group.
- Cartwright, A. (2003, January). Social Capital in the Balkans: The Missing Link?. In *Workshop Report, Blue Bird Social Inclusion Group and the Center for Policy Studies, CEU*. Online. Verfügar: http://www.ceu.hu/cps/eve/eve_soccap_report.pdf (Vol. 13, p. 2003).
- Constantinescu, Ș. (2012). *Atlasul economiei sociale. România 2012*. București: Institutul de Economie Socială.
- Crack, A. (2019). NGO accountability. pp. 621-634 in Davies, T. (Ed.). *Routledge handbook of NGOs and international relations*. Routledge.
- De Mars, E. D. (2005). *NGOs and Transitional Networks: Wild Cards in World Politics*, London: Plato Press.
- Deliu, A. (2020) Atitudini față de știință și tehnologie, în Voicu, B., Rusu, H., Tufiș, C., eds, *Atlasul valorilor sociale. România la 100 de ani*, Presa Universitară Clujeană.

- Dragoman, D. (2006). Civic engagement and democracy in Romania and Bulgaria. *Studia Politica. Romanian Political Science Review*, 6(3), 599-615.
- Dsouza, M. P. & Reddy, K.G., (2019). " Role of Governance în Accountability of NGOs (Non-Governmental Organizations)." *International Journal of Advanced Scientific Research and Management*, Volume 4 (4): 188-192.
- Elbers, F., & Grigore, A. M. Financial Resources or Human Resources? The Real Obstacle for Developing NGO Activity in Romania. Pp. 197-212 in Fotea, S. L., Fotea, I. Ş., & Văduva, S. A. (2020). *Challenges and Opportunities to Develop Organizations Through Creativity, Technology and Ethics*. Springer..
- Esteves, A., Mendes, A., Carvalho, M.S., Lourenço, A., Chau, F., Pinto, F., Guedes De Oliveira, F., Cunha, M.A.D., Tavares, M.F.F., Franco, R.C. and Gonçalves, R., 2015. *Diagnóstico das ONG em Portugal*. Fundação Calouste Gulbenkian
- European Center for Not-for-Profit Law (ECNL). (2018) *REGISTERING A CIVIL SOCIETY ORGANISATION. A handbook of key laws from 10 countries in Europe and the MENA region*. <https://ecnl.org/sites/default/files/files/ECNL-civil-society-handbook-final-22-Oct-2018.pdf>
- European Center for Not-for-Profit Law (ECNL). (2019) *REGISTERING A CIVIL SOCIETY ORGANISATION. Volume 2: A handbook of key laws from 7 countries*. <https://ecnl.org/sites/default/files/files/ECNL-Civil-Society-Handbook-Volume-2.pdf>
- FDSC (2010) Romania 2010. Sectorul neguvernamental - profil, tendinte, provocari - 2010 / FDSC
- FDSC (2012) *European Civil Society House. The Romanian perspective*, Bucureşti: FDSC.
- FDSC (2017) România 2017. Sectorul neguvernamental – profil, tendinte, provocari.
- Foa, R. S., & Ekiert, G. (2017). The weakness of postcommunist civil society reassessed. *European Journal of Political Research*, 56(2), 419-439.
- Gagyi, Á., & Ivancheva, M. (2017). The rise and fall of civil society in East-Central Europe. pp. 281-289 in Moskalewicz, M., & Przybylski, W. (Eds.). (2017). *Understanding Central Europe*. Routledge.
- Heiss, A. (2019). NGOs and authoritarianism. pp. 557-572 in Davies, T. (Ed.). *Routledge handbook of NGOs and international relations*. Routledge.
- Ilie, A. G., & Colibasanu, O. A. (2007). Romania Europeana si 'industria'sectorului non-profit. *Romanian Economic Journal*, 10(26), 221-238.
- Johnson, A. K., & Young, D. R. (1997). A profile of the non-profit sector in Romania. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 8(3), 303-322.
- Jordan, L. (2004). "Mechanisms for NGO Accountability", Global Public Policy Institute - GPPi Research Paper Series no.3, Berlin, 20 pages. https://www.gppi.net/media/Jordan_2005_Accountability.pdf
- Kadirbeyoğlu, Z., Adaman, F., Özkaynak, B., & Paker, H. (2017). The effectiveness of environmental civil society organizations: An integrated analysis of organizational characteristics and contextual factors. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 28(4), 1717-1741.
- Kažoka, I., Frīdenberga, A., Stafecka, L., Tarasova, S. (2021). *Research on the sector of civil society organizations in Latvia 2020-2024: Problems and solutions for classification of latvian associations and foundations*, Rīga: Public Policy Centre "Providus".
- Kivu, M. (coord.) (2017) *România 2017. Sectorul neguvernamental – profil, tendințe, provocări*, Bucureşti: FDSC.
- Lambru, M. and Petrescu, C. (2017), "Romania: Fostering Social Enterprise în a Post-Transitional Context: Caught between Social Enterprise Country Models", Kerlin, J.A. (Ed.) *Shaping Social Enterprise*, Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 109-138.
- Lambru, M., & Dobre, A. (2020). Romania: re-shaping the CSO sector in difficult conditions. *Problemy Polityki Społecznej. Studia i Dyskusje*, 50, 61-75.

- Lambriu, M., Petrescu, C. (2019). Social enterprises and their ecosystems în Europe. Country report Romania. Authors: Luxembourg: Publications Office of European Union.
- Lambriu, M., Vameșu, A., coord. (2010) *România 2010. Sectorul neguvernamental – profil, tendințe, provocări*, București: FDSC.
- Lewis, D. (1998). „Development NGOs and the Challenge of Partnership: Changing Relations Between North and South”, *Social Policy and Administration*, 32(5), 50:1-12.
- Luca, S. A., & Gheorghita, B. (2011). Young people in Romania: Values and behavior in civic and political field. *International Journal of Arts & Sciences*, 4(8), 445.
- Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic (MCPDC) (2016) *Finanțarea Organizațiilor nonguvernamentale de către statul român*.
- Necșulescu, A.-H. (2011). Geneza apariției ONG-urilor din România. *Studia Politica: Romanian Political Science Review*, 11(3), 525-556.
- Neguț, Adriana. (2014). Introductory aspects on the sustainability of social enterprises, *Journal of Community Positive Practices*, 4, pp. 21-33.
- Nistor, L. (2009). Câteva aspecte privind participarea în organizații de protecție a mediului în România și Europa. *Sociologie Românească*, 7(01), 60-88.
- Owa, E. & Owa, W. (2017). "The Role of Non-Governmental organizations (NGOs) în Strengthening Civil Society and Democratic Development", *IDOSR Journal of Arts and Management* 2(2): 91-98.
- Paldam, M., & Svendsen, G. T. (2000). *Missing social capital and the transition in Eastern Europe*. Department of Economics, Faculty of Business Administration, Aarhus School of Business.
- Petrescu, C. (2015) "Association and cooperation în Romanian rural areas? The leader experience", *Journal of Community Positive Practices*, 15(2), pp. 28-42.
- Petrescu, C., 2014, Comparative analysis regarding the level of development and spatial distribution of collective organizations in Romania. *Journal of Community Positive Practices*, XIV(3), 39-51
- Petrescu, C., Neguț, A. (2018). Social economy în Romania – from concept to practice. *Calitatea vieții*, 4: 317-338.
- Pichler, F., & Wallace, C. (2007). Patterns of formal and informal social capital in Europe. *European sociological review*, 23(4), 423-435.
- Popa, A. E., Vlase, I., & Morandau, F. (2016). Nongovernment sector fighting cancer in Romania. *Journal of Community Positive Practices*, (2), 39-55.
- Rapoartele de la ceilalți
- Rozbicka, P., Kamiński, P., Novak, M., & Jankauskaitė, V. (2021). The Organizational Development of Nongovernmental Organizations in Central and Eastern Europe. pp. 115-136 in Rozbicka, P., Kamiński, P., Novak, M., & Jankauskaitė, V. *Achieving democracy through interest representation: Interest groups in Central and Eastern Europe*. Springer International Publishing.
- Rusu, O., Petrescu, C., & Vîlcu, I. (2007). *Locul și rolul organizațiilor neguvernamentale pe piața de servicii sociale din România*. București, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile.
- Salamon, L. M., & Anheier, H. K. (1997). *Defining the nonprofit sector: A cross-national analysis*. Manchester University Press.
- Scholte, J. A. (1998). Globalization, governance and democracy in post-communist Romania. *Democratization*, 5(4), 52-77.
- Secretariatul General al Guvernului (SGG). 2020. *Tablou național al implicării organizațiilor neguvernamentale și grupurilor de voluntari în combaterea efectelor COVID-19, în anul 2020*

- Smith, D. H., Moldavanova, A. V., & Krasynska, S. (2018). Overview of the nonprofit sector in Eastern Europe, Russia, and Central Asia. pp. 1-26 in Smith, D. H., Moldavanova, A., & Krasynska, S. (Eds.). *The nonprofit sector in Eastern Europe, Russia, and Central Asia: Civil society advances and challenges*. Brill.
- Stănescu, Simona Maria; Cace, Sorin; Alexandrescu, Filip. (2011) Între oportunități și riscuri: Oferta de Economie Socială în regiunile de dezvoltare București-Ilfov și Sud – Est. Editura Expert: București.
- Tufiș, C. (2020) Încrederea în instituții, în Voicu, B., Rusu, H., Tufiș, C., eds, *Atlasul valorilor sociale. România la 100 de ani*, Presa Universitară Clujeană.
- Vlăsceanu, M. (1996) Sectorul non-profit. Contexte, organizare, conducere. Editura Paideia, București, 1996.
- Vlăsceanu, M., (2010) *Economie socială și antreprenoriat: o analiză a sectorului nonprofit*, Iași: Polirom.
- Voicu, B. 2010. *Capital social în România începutului de Mileniu: Drumet în țara celor fără de prieteni?*, Iași: Lumen.
- Voicu, B. (2020) Capacitatea de a coopera. Asociaționismul în România, azi și acum 30 de ani, pp. 54-60 în Voicu, B., Rusu, H., Tufiș, C. (editori). *Atlasul valorilor sociale: România la 100 de ani*. Cluj: Presa Universitară Clujeană.
- Voicu, B., Bădescu, G., Tufiș, C., Voicu, O. (2021) *Cercetare privind percepțiile populației din România cu privire la ONG-urile de advocacy și drepturile omului*, implementată de Centrul pentru Inovare Publică cu sprijinul financiar al Open Society Foundation.
- Voicu, B., Basina, T. 2005. Social capital and civic participation in Ukraine and Romania, pp. 75-96 in Rusu, H., Voicu, B., eds., *Perspectives on the European postcommunist societies*, Sibiu: Psihomedica.
- Voicu, M., & Voicu, B. (2003). Volunteering in Romania. pp. 143-159 in Dekker, P., & Halman, L. (Eds.). (2003). *The values of volunteering: Cross-cultural perspectives*. Springer.
- Voicu, B., & Voicu, M. (2009). Volunteers and volunteering in Central and Eastern Europe. *Sociologia*, 41(6), 539-563.
- Voicu, B., Voicu, O. (2021). *Evaluare a impactului data.gov.ro și a deschiderii spre open data în România*, RQSA & SGG.
- Wallace, C., Pichler, F., & Haerpfer, C. (2012). Is Eastern Europe different? Changing patterns of civil society in Europe and America 1995–2005. *East European Politics and Societies*, 26(3), 3-19.
- Žiliukaitė, R. (2018). What Do We Choose: Freedom to Associate or Freedom to Remain Apart? Lithuania. pp. 56-77 in Smith, D. H., Moldavanova, A., & Krasynska, S. (Eds.). *The nonprofit sector in Eastern Europe, Russia, and Central Asia: Civil society advances and challenges*. Brill.